

1 Korīntios

1 1Pau²lah³lo²na¹xai²na² ū³wha²li¹la¹txa³nxa² ū³hū¹nx2ta¹tu¹wa². A²kxa³nxa² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² i³sa²si¹hā³ū¹sa¹nx2ti³na²hē³-la². i³sa²si¹hā³ū¹sa¹nx2ti³ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wā³txai³tā² i³hen³txi¹jah¹lo²sa¹wa². Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² ha²kxai³ hxi²-kan¹txi³lot3sa³na²hē³la². Sos³tē²yah³lo²su² txa²wā¹lon³yah³lo²su² yxau³ya³sain¹nūn³na³la². 2 Ko³rīn²to²thī³na² yxau³yah³lxin¹tū³ka³-txi³ i³nxa² Je³su²jah³lai²na² wā³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txi³ i³nxa² ain³kxi²sah¹lx³hē¹la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²kxai³lu² txa²-wā¹ē¹nāu³ai²na² sa²wa²su¹txa²lxi³ha²kxai³ ko³nxe³thin¹yah³lxin¹ju³ta² ā³wa²sut1sxā³ yxau³yah³lx¹lxa². Yxo²i²yah³lx¹si¹nx2ti³nūn³jau³su² i³kaix1so¹nx2ti³nūn³na²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ ha³lo²a² i²li³thī³na² yxau³-yah³lxin¹tū³ka³txi³ i³nxai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ ā³non²ta³kxi¹nx2ti³si¹jau³su² i²ye³kxi²yah³-lxin¹te² i³nxa² ū³wha²li¹lhū¹nx2ta¹wa². Ain³kxi²sah¹lx¹hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ ī²nē³jau³su²

⁴Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² kāin² thā³ti³la² a³lx¹nx²ti³ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²
ā³nū²nxi²sxā³ yxau³yah³lx¹lx². ⁵Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² wain³txi³ a³la³kxah¹lx¹nha²kxai³ wxi²kan¹txi³ i³tih³nx³nyhu¹ah³-
lx¹nha²kxai³ nxe³yah³lx³ta¹hi¹nhe¹la². Jā¹xah³lxin¹ju³ta²na² Txa²wā¹sū³na²
sa²nēn¹kxt²to³ha¹wa². ⁶Txa²wā¹sū³na² wān³txa² e³kxi¹nx²ta¹jau³xai³ta² Kris²-
tu³jah¹la² wi¹lhin¹ti³hi¹txa²ti³jau³xai³ta² ya²la³la¹ kāi³ūh¹nx²ti³ta¹ti²tu³wa².
⁷Nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hx¹kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³
a³ka³nxi²ju³ta³nū³a² wahx³yah³lxin¹tāu³a² wxa²ē¹nāu³ai²na² yen³kxa² wi¹tc²a²
wa³ko³txa²lx¹xa³hē³la². A²yxo²ha³kxa¹ ū³hū¹nx²ti³na²hē³la². ⁸Nxe³hi¹nān¹te²ty³
a³ka³nxi²nxa³ta³lx¹ a³nxū²kwai³lxū¹nxa²lx¹ti³lu²wa². Ā³nxū²kwai³lxū¹nxa²lx¹ha²-
kxai³ kxān³ton³tāu³a¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hx¹kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su²
ha²kxai³ a³ka³nxi²tāu³a¹ ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² wxai³ti³nx²ti³xa³lho³la²,

Sū³na² wān³txa² kan²txi³ yxo²īyah³lxi¹nha²kxai³la². 9 Txa²wā¹sū³na² wān³txai²li² ya²la³lai²la¹wa². Wān³txa² e³kxai²nān²tū³ya²la³tū³i³yūt¹se³tu¹wa². A²nxe³jah¹la² hi²sen³su² i³kaix1so¹nx2ti³ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³ yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ yxo²īyah³lxi¹lxa². Wxa²e¹nāu³ai²na² ā³nū²kxi¹nx2ti³sxā³ yxau²xai³lah³lxi¹lxa². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Ta²hai²la¹wa².

Yxo²ītū³kā³txa² ā³nhai²ta³lxi³ yxau²xai³jau³su²

10 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. ī³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Wi¹lain³kxi²sah¹lxi³-he¹la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³te²na² a²wān³txa² ī³yau¹ū¹nx2ta¹tu¹wa². ī³ye³i³yi²lhon¹-ta³kxi²sxā³ ā³nhai²ta³lxi³yah³lxi³txa³he¹la². Hāi¹sxā³ wxa²e¹nān¹jau³xa² yxau³ka³na²ka³nat3sxā³ qin³nha¹jah³lxi³he¹la². Ā³lxa²txi³ qin³waun¹txi³-nyhu¹ah³lxi³txa³he¹la². Ko³nxe³ti³ ī³yi¹li²waun¹nyhu¹ah³lxi³txa³he¹la². 11 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Klo³e²yah³la² a²sa³wi³ha³lxa² ī³hen³txi³sain¹na²he³la². ī³ye³i³yi²lhon¹ta³kxi²sxā³ ī³hait2ta³lxi³nyhu¹ah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². 12 Nxe³-yah³lxin¹jau³xa²sa¹, wxa²ha³tih³xan¹tū³kā³txi³ ī³nxa² a²wān³txi³kxai³lu¹: —~Txai²li² Pau²lah³lai²na² wān³txa² sa²xyo²we¹jah¹lo²sa¹wi¹. Yxah³lxi¹nha²kxai³: —~A³po²lah³lai²na² wān³txa² sa²xyo²we¹jah¹lo²sa¹wi¹. Yxah³lxi¹nha²kxai³: —~Txai²kxai³ Pe²jah³lai²na² wān³txa² sa²xyo²we¹jah¹lo²sa¹wi¹. Yxah³lxi¹nha²kxai³:

Yxah³lxi¹nha²kxai³:

—~Yxān¹ta¹ txai²li² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² sa²xyo²we¹jah¹-lo²sa¹wi¹. Yxah³lxi¹nha²kxai³ yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Yau³xā³lxa³txi³ e³xai³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². 13 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ Kris²tu³jah¹la²kxai³lu² ī³hait2ta³lxi²xai³hi³te²la¹xa³? Pau²lah³lo¹na² sa²kxai³lu² ī³hxi²kī¹la³kxi²-nū¹nx2tain¹te²la¹xa³? Pau²lah³la² ī³lxa² yxo²īyah³lxi¹nha²kxai³ ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹nx2tain¹thai¹la²? Hai³txi³ ti³he¹nx2nxa³wa².

14 ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹nx2ti³xa³tai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ Kris³po²-ah³la² so¹lx³ Kai²ah³la² so¹lx³ tē³sxā³ ū³hū¹kxi²sa²sai¹ai¹na¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³na¹jut3su² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²na¹wa². 15 Nxe³ha²kxai³ hxi²-kan¹txi³ e³yah²lxa³lxa². E³yah²lwan³te³nah¹lxi¹:

—~Pau²lah³lai²na² a²ī³lxa² yxo²ī²a¹ha²kxai³ ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹sa³-na²he³li¹. Yah³lxin¹jau³su², hxi²kan¹txi³ e³yah²lwan³tho³la². 16 Jā¹nxa¹jut3su² Es³te²fa³na²sah³la² nū³ka³txa² te³sxā³ ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹ain¹nū³na¹tai¹-tu³wa². A²nū²a² ā³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹nū³na¹te²ta²he³ku² nxa¹nha²wa². Yxān¹ta¹ hāix1te²si³lxi³nha³la². Te²na² so¹lxin³na³la². 17 A²nū²a² tē³sxā³ ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹si¹sain¹jau³su² ū³sa²īhā³sai¹nxa³he³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ū³yau¹ū¹nx2ti³si¹sain¹jau³su² ū³sa²īhā³sain¹na²he³la². A²nū²a² a²hoh³lxi³su² jau³khā³xa² e³nxā³he³la². Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi³nē³jau³xai³ti³ta² hi³-sa³ka³txa² ū³hxi²kī¹la³kxain¹ju³ta² so¹lx³ e³a¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³yān¹ta¹ Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³jau³xai³ta² e³nxā³ke³la³te²kxai³ kwa²toh³lxi³jau³su² hī³nx2na³la².

Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wā³nxī¹ni² a²hoh³lxi³si² nxe³jau³su²

18 Nxe³yān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nē³ju³ta² hi³sa³ka³txa² i³hxi²ki¹la³ kxain¹ju³ta² nxe³jau³xai²na² te³nai¹nx³te²na² yū²na³la². Ā³la² a²ē¹nāu³ai²na² ya³lu²ju³ta³nū³a² ā³la² yū²na³la², Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²ai¹-nxa³ha²kxai³la². Nxe³yān¹ta¹ txa²wā¹ki³na¹xai²na² kwa²toh³lxi³jau³sxa³wa². Nxe³nx²ha¹te¹ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²ki³sa²kxai³ txa²wā¹ē¹nāu³-ai²na² ka³te³na² wi¹tāu³a¹ ā²la² ū³hū¹nē³na³la². Wān³txa² wā³nxī¹jau³su² na³la². 19 Kxā³kxai³ Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

—~A²nū²a² a²hoh³lxi³si²ju³khai³xa² ā³na¹a¹tu¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxa³ a²-nū²a² wain³txi³ wā²nxū¹hāin³nhāin¹ju³khai³xa² ā³na¹nū³na¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nū¹nē³ju³ta² te³nai¹-nxa³ha²kxai³ nxe² ū³wha²li¹ta¹hxai²hē¹la².

20 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² a²nū²a² wān³txa² a²hoh³lxi³su² te²na² kāi²nxa³-ha²kxai³ ha³tēh³nxā³nxa² ū³wha²li¹txā³nxai³ta² i³yau¹ū³te²su² te²na² kāi²nxa³ha²kxai³ a²nū²a² a²hoh³lxi³su² ha²kxai³ i³ye³ī³yi²lhon¹ta³kxi²-nyhu¹te²su² te²na² kāi²nxa³ha²kxai³ nxe²na³la². Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹:

—~Kwa²toh³lxi³jau³xai²la¹wi¹, yuh³xai²nān¹jau³xa²su¹. Txa²wā¹sū³na² nxēn³ta²wa².

21 Nxe³ha²kxai³ yuh³xai²nān¹te²a² a²hoh³lxi³su² ju³ta² so¹lxi³ yū³kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² i²hī³ki³sxa³wa². Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²te²su² te²a² so¹lxi³ a²ē¹na² sa²hau³ko³tain¹na³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³sī¹na¹jau³xa² a²nū²a² ā³xa² kwa²toh³lxi³jau³hū³ye²kxan²ti³ a²ē¹na² sa²-hau³ko³tū¹nē³jau³xai²la¹wa². Nxe³ju³ta² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² ten³te²ju²hē³la². 22 Jā¹nxe³sxā³ Ju³te²an¹te²su² te²a² sa²kxai³lu² wā³nxīn¹sxā³ kāi³ju³ta² so¹lxi³ te³nai¹nha²kxai³ Kre²ka² nū³ka³txe²nān¹te²su² te²a² sa²kxai³lu² a²hoh³lxi³sa²jū³ta² so¹lxi³ te³nai¹nha²kxai³ nxain¹na³la². 23 Nxain¹kxan²ti³ Je³su² Kris²tu³jah¹lo²-su² te²kxai³lu² hi³sa³ka³txa² i³hxi²ki¹la³kxain¹sxā³ ya³lu²kxi²nē³tai¹ti²tu³wa². Nxe³jau³xai²na² so¹lxi³ i³yau¹ū³nx2ti³jah¹lo²sa¹wa². Jā¹nxe³jau³xai²na² Ju³te²an¹-te²su² te²a² ain³kxi²nha²kxai³nān²tu³ i³xā³tal¹nha²kxai³ Ju³te²an¹te²sxa³te²a² ain³kxi²nha²kxai³nān²tu³ kwa²toh³lxi³jau³su² yai¹nha²kxai³ nxe³yain¹na³la². 24 Nxe³kxan²ti³ a²nū²a² i²li³te²su² te²a² Txa²wā¹sū³na² i²sxā³ i³so¹tu¹wa². Ju³-te²an¹te²su² te²la³ ta³nxā² Ju³te²an¹te²sxa³te²su² te²la³ ta³nxā² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² i²sxā³ i³so¹tu¹wa². Nxe³te²nān²tu³ Kris²tu³jah¹lo²su² te²kxai³lu² Txa²-wā¹sū³na² a²wā³nxīn¹ye²kxe³la³ ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a²hoh³lxi³ye²kxe³la³ ha²kxai³ nxe³na³la². Kris²tu³jah¹lo²su² na³la². 25 Nxe³sxā³ a²nū²a² yuh³xai²nān¹-te²a² a²hoh³lxi³su² ju³ta² jū¹nxe² a²hoh³lxi³su² na³la². Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² kwa²toh³lxi³jau³su² ki³lxo³yxah³lxin¹jau³xai²na² ā²la² ā³sen³sai¹sxā³ a²hoh³lxi³su² jau³xai²la¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² a²nū²ki³lxo³nxā³ki³lxo³xa³lhin¹-kxan²ti³ ā²la² ā³sen³sai¹sxā³ nū³kxūn³khaix¹nx2na³la².

26 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² ī²sxā³ ī³so¹
 nx2ti³hī¹nai³tā² ī²xi²nha¹jah³lxi³hē¹la². Nxe³hī¹nai³tā² yuh³xai²nān¹te²a²
 a²hoh³lxi³su² te² ī³nxa² ka³lxa¹yah³lxa³nha²kxai³ hxi²kan¹khai¹nxe³te² ī³nxa²
 ka³lxa¹yah³lxa³nha²kxai³ a²nū²a² kāin² sa²nēn¹kxi¹nx2ti³xa³ha²kxai³ nxe³-
 nx2ti³tai¹ti²tu³wa². 27 Te²yā¹nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹te²a² a²hoh³lxi³su² te²a²
 kāin² yū³yah²lxa³lxa². Nxe³yah²lxan³kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² a²hoh³lxi³su²
 ju³ta² ne³ti³hi¹txa²lxi³ha²kxai³ ā³sen³sai¹ain¹yah³lxi¹lxa². Te²yā¹nxūn³sxā³
 yuh³xai²nān¹te²a² a²nū³kxūn³ju³ta² kāin² yū³yah²lxa³lxa². Nxe³yah²-
 lzan³kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² a²nū³kxūn³ju³ta² ī³nū³kxūn³ti³nx2ti³ha²kxai³
 ā³sen³sai¹ain¹yah³lxi¹lxa². Nxe³yah³lxi¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² āu²lxa²to³-
 tain¹yah³lxi¹tu¹wa². 28 A²nū²a² hxi²ka¹nxa³jah¹lo²hū³jah¹la² Txa²wā¹sū³na²
 ī²sxā³ ī³so¹ain¹na²hē³la². Ko³te²hū³te²a² ī²sxā³ ī³so¹ain¹na²he³la². Nxe³ha²kxai³
 yuh³xai²nān¹te²su² te²a² kāin²ki³lxo³nha²ju³ta² ā³na¹la³kxi²nha²ti³hi¹tu¹wa².
 29 Jā¹nxe³jut3su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ hxi²kan¹txi³ yxo²-
 kāin²txi³ e³te²sxa³yu²hē³la². 30 Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ka³te³na² wi¹tāu³la³
 ū³hū¹nx2ti³na³la². Nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²kxi²wxe³nū¹nx2ti³-
 na³la². Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² txa²wā¹ki³na¹xai²na² a²hoh³lxi³su²
 nū¹nhē³na³la². Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² yxo²ī²ki³sa²kxai³ Txa²wā¹sū³nu²su²
 te²kxai³lu² wain³te²lo³te³na³la². Nxe³ha²kxai³ wi¹lhin¹sxā³ yxau²xai³ti³hi¹te³-
 na³la². Ko³nxe³ti³ kāi²ki³kxa² yo³ha² ā³wa²su¹kxi²nē³sxā³ yxau³ya³nhē³na³la².
 31 Nxe³ju³ta²li² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³ta² nxe³te³nah¹lxi¹:
 —~A²nū²a² ī²li³te²a² wā²nxūh¹ yxo²kāin²e³kxai²nān²tu³ wai³nxa³wi¹.
 Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² ī³hau³ko³tū¹nhē³ju³ta² so¹lxi³ yxo²kāin²e³kxai²-
 nān²tu³ wain³na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³jau³su²

2 1 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. A²wi¹lhī¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³-
 yau¹ū³nx2ti³te³lhā³ wxā³na¹hī¹nai³tā² wān³txa² wa³lxe³jau³su²
 e³kxi¹nx2ti³nxā³ha²kxai³ nxe³nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². 2 Nxe³yān¹ta¹ Je³su² Kris²-
 tu³jah¹lai²na² wān³txa² so¹lxi³ ī³yau¹ū³nx2ta¹ju³ta² ten³sa³hē¹la². Hi³sa³ka³txa²
 ī³hxi²ki¹la³kxai¹nha²kxai³ ya³lu²kxi²nē³ju³ta² so¹lxi³ ī³yau¹ū³nx2ta¹tai¹ti²tu³-
 wa². Yau³xā³xa² yxo²ha³kxa¹ nxe³wā²na³a¹ta¹ti²tu³wa². 3 Nxe³nx2ta¹hi¹nai³tā²
 ya³lo³txi³na¹ju³ta² yū³sa²nxa³ha²kxai³ yuh³lxi³sa²sxā³ ka³ta³sa³ha²kxai³
 sa³ta¹ti²tu³wa², Sū³na² wān³txai²na² wain³txi³ ī³yau¹ū³nx2ti³nxā³-
 kxa²yan³txi³sa³. 4 Txa²wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³su² wa³lxe³txa³ha²kxai³
 yuh³xai²nān¹te²a² a²hoh³lxi³su² jau³xa² e³kxi¹nx2ti³nxā³ha²kxai³ nxe³nx2ta¹-
 tai¹ti²tu³wa². Häi¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jhā¹la² ī³hxi²kat1sa²jau³su²
 wxi²kan¹txi³ ī³yau¹ū³nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ta¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 Kris²tu³jah¹la²kxai³ yxo²ī²yah³lxi¹tai¹ti²tu³wa². 5 Nxe³sxā³ yxo²ī²yah³-
 lxin¹ju³ta² hai³txi³ a²nū²a² a²hoh³lxi³su² khai³xan¹jau³xa² hxi²kan¹txi³
 ī³nhxi²wxe³nūh¹ki³sxa³wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wā³nxin¹jau³khai³xai²-
 la¹wa². Nxe³jau³xai²na² so¹lxi³ ī³nhxi²wxe³nūh¹ki³tā³la².

Txa²wā¹sū³na² wān³txa² a²hoh³lxi³su² jau³su²

⁶Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³ne³wxe³te²su² te²a² kāi²non³te²na² so¹lxi³ wān³txa² a²hoh³lxi³su² jau³xa² ī³yau¹ū³ai¹na¹wa². Yuh³xai²nān¹te²-a² a²hoh³lxi³su² jau³xa² e³nxa³ha²kxai³ yuh³xai²nān¹te³a³ hxi²kan¹te²na² wān³txa² a²hoh³lxi³su² jau³xai²li² e³nxa³ha²kxai³ te²sa¹wa². A²nxe³jau³xai²-na² yxo²ha³kxa¹ ye³jen¹na² ā³wa²sut1sxā³ ne³ki³son³tu¹wa². ⁷Txa²wā¹sū³na² a²hoh³lxi³su² jau³xa² so¹lxi³ e³a¹wa². A²nū²khai³xa² ko³nhain¹jau³sxa³wa². A²wi¹lhī¹nu¹tai²nān²tu³ txa²wā¹ha³lo²a² yū²nxa³hī¹nū¹tai²nān²tu³ Txa²wā¹-sū³na² hi²sen³kxai³lu² a²e¹nān¹jau³kxai³ e³te³nah¹lx¹:

—~A²nū²ai²na² sa²kxai³lu² Txa²ki³lha³lxa² yxo²i²te²na² sa²kxai³lu² wi¹lhin¹ti³hi¹-tai¹na¹tū¹xā¹. Txa²ki³lha³lxa² sa²kxai³lu² ī³hx¹ki¹la³kxi²sxā³ su²lhā³ain¹tū¹xā¹. Nxain¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³ kāi³ain¹jū³ta² sa²wa²s¹l¹kxai¹na¹tū¹xā¹. Txa²wē³-sa² yā¹xain¹tū¹xā¹. Txa²wā¹sū³na² a²e¹nān¹jau³kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe² kāi³jau³nū³a² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² a³la³kxi²ta¹hxai²hē¹la². ⁸Yuh³xai²nān¹te²a² a²hxi²kan¹ti³nāu³xai²na² Txa²wā¹sū³na² a²hoh³lxi³su² jau³xa² a³la³kxain¹jau³sxa³-wa². A³la³kxain¹ke³la³te²kxai³ Txa²wā¹hi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² Tah²si²ha²kxai³ tē³sxā³hi³sa³ka³txa² ī³hx¹ki¹la³kxai¹nhī³nx2nxa³wa². ⁹Jā¹nxe³-jut3su² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tān¹jau³xa² e³te³nah¹lx¹:

—~Txa²wā¹sū³na² a³lxi²ki³te²nāu¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³-kxai³lu² yen³kxa² wi¹te²a² āu¹la³kxi²nē³na²hē³li¹. A²nxe³te²na² txa²wā¹ye³na² ī³ki³sxa³ha²kxai³ txa²wā¹ne³nxē³na² ain³kxi²-nha²ki³sxa³ha²kxai³ txa²wā¹ē¹nāu³a² a³la³kxi²ki³sxa³ha²kxai³ ki³sxa³ju³tai²la¹wi¹. Wi¹ju³ta³nū³a² so¹lxi³ yū³nē³tu¹wi¹.

Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

¹⁰Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wā²nxū¹ āu³txi³ e³kxi²nha²jau³khai³xa² ī³yau¹-ū¹nhē³na³la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² hi²sen³su² ī³yau¹ū¹nhē³jah¹lai²la¹wa². A²hoh³lxi³su² khaix1jah¹lai²la¹wa². Txa²wā¹sū³na² au³txi³ e³kxi²nha²jau³-khai³xa² ī³yau¹ū¹nhē³na³la². ¹¹Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ka³na³ka³na³te²a² wā²nxū¹ e³kxi²nha²jau³-ka³xi²nha²jau³xa² ī³txi³ a²nū²a² ā³xa² e³kxi²nha²ye²nyhu¹in¹jau³xa² ain³kxi²nyhu¹ki³te²sxa³yu²hē³la². Wān³txa² wā²nxū¹ e³kxi²nha²jah¹la² so¹lxi³ a³la³kxi²te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wā²nxū¹ e³kxi²nha²jau³-xa² a²nū²a² ā³xa² a³la³kxi²hi³ki³sxa³wa². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² e³kxi²nha²jau³xa² a³la³kxi²hi³nx2nā³la². ¹²Nxe³ha²kxai³ Txa²-wā¹sū³na² hi²sen³su² A²yāu³ka³txi³khai³xa² nxū²kwa¹iyxau³nē³ye²si¹jau³nū³su² ū³hū¹nē³na²hē³la². Hai³txi³ yuh³xan¹te²a² yāu³ka³txi³la³ ko³nxe³te²la³ ū³hū¹-nē³lxa³hē³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² ī³sa²si¹hā³ūh¹nē³kxah³lai²na² ū³hū¹nē³na²hē³la². Nxe³lha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³ne³wxe³nūh¹ki³ta³la². Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ ī³ne³jau³nū³su² ī³ne³wxe³nūh¹ki³ta³la².

¹³Jā¹nxe³jau³su² wān³txa² ī³yau¹ū³nx2ta¹jau³xai²na² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³yau¹ū¹sa²jau³xa² so¹lxi³ ī³yau¹ū¹nx2ta¹wa². Hai³txi³ a²nū²a² kwa² a²hoh³lxi³su² ki³lxo³te²a² wān³txi³sxa³wa². Oh³nān¹jau³xa² so¹lxi³ Txa²-

wā¹sū³na² wān³txa² so¹lxi³ tē³ssxā³ ī³yau¹ū³nx2ta¹wa². 14 Yxān¹ta¹ a²nū²ai²li² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau²nxa³jah¹la² sa²kxai³lu² hxi²-kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³ne³wxe³te²sxa³yu²hē³la². Hāi¹nxe³ssxā³:

—~Kwa²toh³lxi³jau³syex1nx2na³li¹. Nxe³nyhu¹te²ju²hē³la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txai²na² nxū²kwai³yxau³jah¹la² so¹lxi³ oh³xai²nān¹jau³xa² a³la³kxi²te²-ju²hē³la². 15 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³jah¹la² sa²kxai³lu² ī²lji³tu²ta² wi¹lxa³nxa² a³ya³txi²te²ju²hē³la². Yxān¹-ta¹ yuh³xai²nān¹jau³xa² so¹lxi³ ain³kxi²jah¹la² sa²kxai³lu² ha³lo²a² wi¹lxa³nxa² wi¹lxa³tā³nxa² hxi²kan¹txi³ a³ya³txi²te²sxa³yu²hē³la². 16 Nxe³jau³xai²li² Txa²-wā¹sū³na² ū³wha²ll¹txa³nxai³tā¹jau³xa² e³te³nah¹lxi¹:

—~Txa²wā¹sū³na² wā²nxū¹h¹ e³kxi²nha²jau³xa² a³la³kxi²nū¹te²la³ yū³ki³te²sxa³yu²hē³li¹. A²nū²a² Txa²wā¹sū³na² ī³tih³nxe³ki³ju³ta² yū³te²sxa³yu²hē³li¹.

Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ wā²nxū¹h¹ Kris²tu³jah¹lai²na² qin³nha²-jau³xa² so¹lxi³ ū³hū¹nē³na³la².

Txa²wā¹sū³na² wa³ka³la² kāi³ki³tā³la².

3 1 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Wē³ha³lxa² yā¹yxah³-lx¹lxa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² kwēn¹ta² yxo²ī² ā³si³wxe³jah¹la² yā¹yxah³lxi¹lxa². Yuh³xai²nān¹ta² wān³txa² so¹lxi³ ain³kxi²yah³lxi¹lxa². Wxa²ē¹nāu³ai²na² hxi²kan¹yah³lxa³nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ wān³txa² hxi²-kan¹jau³la³ ī³yau¹ū¹nx2ti³nxa³hē³la². 2 Wē³sai²na² a²su³su³yau³xa² so¹lxi³ i³te²ju²hē³la². Yain³txi³khai³xa² hxi²kan¹txi³ ī³yain³te²sxa³yu²hē³la². Jā¹-nxe³jut3sū³nxe²yah³lxi¹lxa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² kwēn¹tai²na¹ yxo²ī² ā³si³wxe³te²yā¹yxah³lxi¹lxa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wxi²kan¹jau³khai³-xa² hxi²kan¹txi³ ā³ne³wxe³yah²lxa³lxa². 3 Yuh³xai²nān¹jah¹la² yā¹nxe² yxau³yah³lxi¹lxa². Wxa²nū³ka³txi³ ī³nxai²na² ī³ka³tā³nxe³nyhu¹ah³lxi¹-nha²kxai³ kwa² wān³txa² ī³ye³nxā³ ī³yi²yi²lhon¹ta³kxa¹ah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxi³ta¹hi¹nē¹la². Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ yuh³xai²nān¹jah¹la² yā¹yxah³lxi¹lxa². Yuh³xai²nān¹jah¹la² yā¹nxe² kāi³yah³lxi¹lxa². 4 Wxa²nū³ka³txai²na² ī²l¹te²a² e³lah³lxi¹te³nah¹lxi¹:

—~Pau²lah³lai²na² wān³txa² so¹lxi³ sa²yxo²we¹jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe² e³i², āh¹ ī²li³te²a² e³lah³lxi¹te³nah¹lxi¹:

—~Txa²lī² A³po²lah³lai²na² wān³txa² so¹lxi³ sa²yxo²we¹jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe² e³i², nxe³yah³lxi¹kxai²nān²tu³ yuh³xai²nān¹jah¹la² yā¹nx² kāi³yah³lxi³hī³nxa¹lxa²:

5 Nxe³ha²kxai³ A³po²lah³lai²li² hxi²kan¹jah¹lo²sxa³wa². Te²yā¹nxe³ssxā³ txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²li² hxi²kan¹jah¹lo²su²nū³nxa³wa². Hāi¹ssxā³ Txa²wā¹sū³na² a²-sa³wi³lxi³su² sī¹na¹wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū¹nx2ti³sī¹na¹ha²kxai³ yxo²ī² ā³si³wxe³yah³lxi³ta¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² ī³kwa³na³sa²sī¹nha²-kxai³ ju¹tai²li² ī³yau¹ū¹xai³nxa²lxi³sī¹na¹wa². 6 Hai³ssxai²na² wa³kon³ki³ju³ta² yā¹nx2na³la². Hai³ssxai²na² ū³whī¹ki³jut3sū³nxe² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³ti³nxe³nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Yain³ta³ne³kxa² ī³yau³xa² ū³whā³kxi²ki³jut3sū³nxe²

A³po²lah³lai²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū¹nx2ti³ta¹hē¹la². Nxe³nx2ti³-
ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² yain³ta³ne³kxai²na² i³wi¹we¹kxa² yā¹nxe²
a²nū² i³nxai²na² yxo²i²si¹nx2ti³na³la². 7 Nxe³yān¹ta¹ ki¹ai²na² ū³whī¹jah¹lai²li²
hai³txi³ hxi²kan¹jah¹lo²sxa³ha²kxai³ ka²lū³ju³ta³nū²a² i³yau³xa² ū³whā³kxi²-
jah¹lai²li² hai³txi³ hxi²kan¹jah¹lo²sxa³ha²kxai³ nxe³te²ju²hē³la². Nxe³yān¹ta¹
Txa²wā¹sū³nai²na² so¹lx³ yain³ta³ki¹ai²na² ka³lū³ti³hi¹tha²kxai³ wi¹wen¹ti³-
hit1tha²kxai³ nxe³te²ju²hē³la². Nxe³jah¹la² so¹lx³ hxi²kan¹sa²sai¹jah¹lai²la¹wa².
8 Nxe³ha²kxai³ ū³whī¹kxi²jah¹lo²su² ta³nx² i³yau³xa² ū³whā³kxi²jah¹lo²su²
ta³nx² a²sen³sai¹nyhu¹ki³ju³ta³la³ yū³ai¹nxa³wa². A²hx²kan¹ju³ta² hau³kon³-
yah³na³la². Wi¹kāi³xa² ai³ya³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² ū³yho³hxi²te²ju²hē³la².
9 Jā¹nxe³nha¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wa³ka³lī³lot3sa²tū³ka³txi³si²nha¹wa².
Nxe³ha²kxai³ wxā²na² Txa²wā¹sū³na² hai³sxa² yā¹xah³lx¹lx². Nxe³nx2ta¹-
ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³nūn³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² yā¹yxah³lx¹nt³ni¹lx².
10 Sxi²ha² txah³lx³kxa² au³txi³ a³kat1ta³ka³ta³nū³su² ū³whā¹kxi²ju³ta²yā¹nxe²-
na³la², Kris²tu³jah¹la²sa². Au³txi³ a³ka³ti²si¹hin¹jau³su² ū³si³ya³ki³kxai²nān²tu³
sxi²ha² hai³txi³ a³ya³hxi²sxa³ a³kho³te²sxa³yu²hē³la². Jā¹nxe³jut3sū³nxe²
khāuh³lx³txon³nyhah¹lxin¹kxa²yan³txi³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²-
i²ah³lx¹si¹nx2ta¹jau³su² i³yau¹ū¹nx2ti³to³ha¹tal¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na²
hi²sen³kxai³lu² yxo²i²xa³te²nāu³xa² i³yau¹ū¹si¹hai¹na¹jau³su² i³hxi²kat1sain¹-
na²hē³la². Jā¹nxe³kxe³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txan²tu³ i³hen³txi³ki³kxe³su²
sxi²ha² au³txi³nāu³xa² yā¹nx2na³la². Txai²yā¹nxe³sxa³ a²nū²a² a³xa² wi¹li³sxa³-
kat3sū³na³la². A²nxe³te²na² sxi²ha² txon³tū³ka³txa² yā¹nxain¹na³la². Wain³txi³
i³ti³nxe²txa¹lx². 11 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²
Kris²tu³jah¹la² i³sa²si¹hā³ū¹nhe³na²hē³la². i³sa²si¹hā³sxa³ i³ye³kxi²ne³te³nah¹lx¹:
—~Txa²ki³lha³lx² so¹lx³ yxo²i²sa²te³ja¹lx¹hē¹li¹. A²nū²a² a³xa¹na² yxo²i²-
ah³lx¹tx²hē¹li¹. Nxe³nē³lain¹na²hē³la². A²nxe³jah¹la² sxi²ha² txah³lx³ki³a² au³txi³
i³si³ya³kxi²ki³ka³ta² yā¹nxe² Txa²wā¹sū³na² A²ki³lha³lx² ū³whxe³ū¹nhe³na²hē³la².
Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lh² yxo²i²ki³kxai²nān²tu³ en²nē³nxa³lho³la². 12 Nxe³tū³-
ka³txai²na² sxi²ha² ton³tū³ka³txa² yā¹nxain¹na³la². Jā¹nxe³nū²la² a²nū²a² i²li³te²a²
ou²ro²ki³su² ta³nx² pra²ta²ki³su² ta³nx² txah³lx³kxa² a³lx¹ki³a² i²li³ki³su² ta³-
nx² nxe³ki³a² te³sxa³ sxi²ha² wi¹thi³na² t xo³nai¹nhī³nx2na³la². A²nxe³thi³nai¹na²
wān²ju³ta³la³ yū³hī³nx2nx³wa². Jā¹nxe³jut3sū³nxe² i³ti³lx³nxe³nx2ti³tū³ka³-
txa²kxai³ wain³jau³su² i³ti³nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ sxi²ha² wā²nx³thi³na²
ton³tū³ka³txa² yā¹nxain¹na³la². Te²yā¹nxūn³jut3su² a²nū²a² a³xa² hi³sa³kat3su²
ta³nx² wai³nhxān³sxa² ta³nx² si³sa³nxān³su² ta³nx² nxe³sxa³ te³nū²la² sxi²-
ha² t xo³nai¹nhī³nx2na³la². A²nxe³thi³nai¹na² wān²ju³ta² yū³hī³nx2na³la².
Jā¹nxe³jut3sū³nxe² i³ti³nxe³nx2ti³tū³ka³txa² wai³nx³ja³su² i³ti³nxe³-
nx2ti³kxai²nān²tu³ sxi²ha² wān²thi³na² ton³tū³ka³txa² yā¹nxai¹nhī³nx2na³la². 13 Nxa³-
in¹kxai²nān²tu³ kxā³non³tā³a¹ Kris²tu³jah¹la² a³ka³nx²sxa³ wxā³tā³a¹
txa²wā¹wa³ka³li³yu³ta² i²te³lh³xa³ wxā³tā³a¹ kāi³ki³ju³ta² i²nē³lain¹tu¹wa². Kāi³-
ki³ju³ta² wi¹ta³nx² wi¹lx³ta² i³nx² e³lx¹hi¹ i²nē³lain¹tu¹wa². I²nē³lh³xa³ a³ya³txi³sxa³
i³yi¹li²nē³tu¹wa². I³yl¹li²nē³ju³ta² ha³nxe²a² ya¹nxe³hi³nx2na³la². Kāi³ki³ju³ta²

ha³nxe²a² yan³sxā³ wān²kī³kxa² yā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lai²na² ī²nē³lhān²sxā³ ī³yī¹li²nē³lain¹tu¹wa². ¹⁴A²nxe³jah¹la² sxi²ha² txon³thī³na² wā²na³kxi²ti³hi¹txa³- jah¹lo²su² kxai²nān²tu³ wi¹wi¹nxe² ū³yho³hi²nyhain¹tu¹wa². ¹⁵Nxe³yān¹ta¹ sxi²ha² ū³txo³nain¹ju³ta² wā²nhxan³kxai²nān²tu³ ū³yho³hi²kxe³nū³a² tī¹kxi²hi³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³ sxi²ha² ū³ton³jah¹la² sa²kxai³lu² ha³nxe²a² wān²kxi²kxai²nān²tu³ a²nū²a² so¹lxī³ih³nx2na³la². Nxe³kxa² yā¹nxe² Txa²wā¹sū³na² wa³ka³lī³yu³ta² wi¹kāi³xa³te²su² te²a² a²yo³ha² yū³hi³nx2nxā³wa². ¹⁶Nxe³yān¹ta¹ wxa²nū³ka³txi³ ī³nxai²na² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ī²yah³lxin¹te² ī³nxai²na² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² yā¹xah³lxī¹lxā². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² nxu²kwai³yxau³nx2ti³na³- la². ¹⁷Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² yxo²ha³kxa¹ wi¹lhin¹khai¹nx2na³la². Wxa²nū³ka³txi³ ī³nxai²na² Txa²wā¹sū³na² sxi²su² yā¹xah³lxī¹lxā². Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² sa²nai¹te²lhxa³ a²nū²a² nxe³ke³la³te²kxai³ a²nxe³te²a² sa²- kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ko³nxe³ti³ ī³yī¹li²tu¹wa².

¹⁸Nxa²ha¹te¹ wxa²ē¹nāu³ai²na² ī³ki³ha¹kxi²nha²yah³lxī³txa³hē¹la². Wxa²nū³ka³txi³ ī³nxai²na² wān³txi³kai³lu¹, e³yah³lxin¹te³nah¹lxī¹: —~Txa²na² a²nū²a² a²hoh³lxī³sa²ju³ta² yū³na¹nha¹. Nxa¹ha²kxai³ a²hoh³lxī³sa¹nha¹. Wxa²ē¹nān¹jau³xa² yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ a²- hoh³lxī³syah¹lxī³hi³nx2nxā³lxā². Oh³xai²nān¹ta² a²hoh³lxī³su² jah¹la² so¹lxī³ a²hoh³lxī³khai³lxā³ hī³nx2na³la². —~Nxe³jau³xai²na² kwa²toh³lxī³jau³xai²la¹wi¹. Yuh³xai²nān¹te²su² te²a² nxe³nx2ta¹nha³ta²wa². ¹⁹Nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹te²a² a²hoh³lxī³su² jau³- xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ye³ī²tāu³a² kwa²toh³lxī³jau³su² na³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tān¹jau³xa² e³te³nah¹lxī¹: —~Yuh³xai²nān¹te²a² a²hoh³lxī³su² te²su² te²a² ku³kuh³nxe² e³te²ju²hē³li¹. Nxe³te²na² Txa²wā¹sū³nu²su² hi²sen³su² kwa²to³toh³lxī³jau³xai²la¹wi¹. Nxe² ī³yī¹li²jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². ²⁰Te²yā¹nxe³te³nah¹lxī¹: —~Yuh³xai²nān¹te²a² a²hoh³lxī³su² te²su² te²a² ku³kuh³nxe² e³te²ju²hē³li¹. Nxe³te²na² Txa²wā¹sū³nu²su² hi²sen³su² kwa²to³toh³lxī³jau³xai²la¹wi¹. Nxe² ī³yī¹li²jah¹lai²la¹wi¹. —~Yuh³xai²nān¹te²a² a²hoh³lxī³su² ju³ta² hai³txi³ wā²nxīn¹te²sxa³yu²hē³li¹. Kwa²hāi¹nxe² toh³lxī³jut3su² te²ju²hē³li¹. Txa²wā¹hxī²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²- na² so¹lxī³ju¹tai²li² wi¹la³la³kxi²te²ju²hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². ²¹Nxe³ha²kxai³ yuh³xai²nān¹te²a² a²hoh³lxī³su² jah¹la² ī³si³te³kxi²te² ī³nxai²na² yxo²kāin²txi³ āu²la²ti³ e³yah³lxī³txa³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ū³hū¹nē³kxai²la¹wa². ²²Pau²lah³lo²na¹xai²na², A³po²lah³la², Pe²jah³la², nxe³sī¹- sxā³ hxī²nū¹nxā²lxī³si¹sa²sī¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹nxā²sah¹lxī³sī¹na³la². Wi¹lhīn¹nxā²lxī³si¹sī¹jau³su² Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³lu² txa²wā¹ha³lo²a² ū³- hū¹nxā²lxī³na³la². Ka³te³na² wi¹tau³a² ū³hū¹nxā²lxī³na³la². Ya³lu²yah³lxin¹kxan²ti³ wi¹lhā²hau³ko²tūh¹nxā²lxī³tu¹wa². Yen³kxa² tau³ton³kxi¹nx2ti³kxa² Txa²wā¹sū³- nu²su² te²kxai³lu² ū³hū¹nxā²lxī³tu¹wa². Ha³lo²a² hāi¹nxe³ti³xa¹ ū³hū¹nxā²lxī³tu¹wa². ²³Nxe³nxā²ha¹te¹ Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Wxa²hxī²kan¹txa² Si³yxau³jah¹lai²- la¹wa². Jā¹nxūn³sxā³ Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Ta²hai²la¹wa².

Kris²tu³jah¹la² i³sa²si¹hā³sa²sīn¹jau³su².

4 1 A³po²lah³la² txai²na² nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² i³sa²si¹hā³sa²-
sīn¹na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na² hāi³jau³xu¹tai²na²
i³yau¹ti³sain¹sīn¹jau³xa² i³hen³txi³jah¹lo²su² sī¹na¹wa². 2 Nxe³na¹kxa²yā¹-
nxē³te²he³la³kxi³ i³nxai²na² sa²kxai³lu²:

—~Txa²wā¹sū³na² wān³txa² a²xyo²ha³kxa¹ sa²wai³wait3sxā³ wi¹kāi³xa²xai³-
txai¹lxi¹. Nxe³te²ju²hē³la². 3 Jā¹nxā¹jut3su² a²nū²ai²li² i²sa²sxā³ i³yī¹li²sa²ju³ta³nū³sa²
hxi²waun³txin²nxa³lho³la². Wxāi²la³ ta³nxa² a²nū²a² hxi²kan¹te²la³ ta³nxa² i³yī¹-
li²sa²ju³ta³nū³a² hxi²waun³txin²nxa³lho³la². Kai³al¹ju³khai³su² kxan²ti³ i²nha²sxā³
i³yī¹li²nha²ye²sa²nxa³lho³la². 4 Txa²ē¹nāu³ai²na² ko³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta² txai²-
na² i²nha²nxa³nha²wa². Wā²nxū¹lxi³txi³ wi¹llhin¹ti³hi¹nha²ju³ta³la³ te²txā³wa².
Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² so¹lx¹i³ i²sa²sxā³ i³yī¹li²sa²ju³ta³nū³su²
hxi²ka¹nhī³nx2na³la². 5 Jā¹nxē³sxā³ a²nū²ai²li² ko³nxe³ti³ i²yī¹li²hain¹yah³-
lxi³txa³hē¹la². Ha³lo²a² a³nha³ko³txā³wa². Nxe³ta¹ Txa²wā¹hxi²kan¹ta²
Si³yxau³jah¹lai²na² a³ka³nxi²ju³ta² wah³nxe³jah¹lxi³hē¹la². A³ka³nxi²hi¹na¹ a²nū²a²
hāi³jau³xa² a²ē¹na² au³txi³ hāi³jau³xa² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū¹nhē³tu¹wa². A²ē¹na²
ko³nxe³ti³ kāi³so¹nhain¹ju³ta² yxo²ha³kxa¹ i³ko²ko²txa²ne¹nhē³tu¹wa². Jā¹nxē³sxā³
Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² a²nū²ki³na¹xai²na² sa²nēn¹kxi²xai³nē³tu¹wa².

6 Txa²wā³tā³nāu³xā³. Wain³txi³ i³yau¹ū¹nx2ta¹jau³su² txai²na² Pau²-
lah³lo²na¹xai²na² A³po²lah³lai²na² kāi³a¹ju³hū³jau³sye¹nx2ti³na³la².
Wxa²hxi²kan¹jah¹lo²nāu³xa² txai²la³ ta³nxa² A³po²lah³lai²la³ ta³nxa² i²li³te²a²
hxi²kan¹te²su² te²la³ ta³nxa² a³kāi³xai³ju³tai²na² so¹lx¹i³ sa²nēn¹kxi²xai³txai¹-
yah³lxi³hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² a³xa² a³kāi³nūn³ju³tai²na² a³kāi³so¹ain¹sxā³
sa²nēn¹khain¹yah³lxi³txa³hē¹la². A²nū²a² a³xa² ha³ya³kxa³lxi³su² hi¹ain¹jau³su²
i³kāu³khain¹yah³lxi³txa³hē¹la². 7 īh¹te²a² hxi²ka² sa²sen³sai¹sxā³ hxi²kan¹-
te²lo³txa²lxi³te²la¹xā³? Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹
ū³hū¹nx2ti³xa³lhai¹la²? Nxe³ha²kxai³ īh¹nxe³kxa²yān³ti³ta³ nūh¹ so¹kxi²-
ki³lxo³nyhah¹lxin¹te²la¹xā³? Yxo²kāi² e³yah³lxin¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na²
hxi²ki³kxai³lu² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ū³hū¹nx2ti³jah¹lai²la¹wa².

8 Nxe³sxā³ wxa²ē¹nān¹jau³cxai³lu¹:
—~Yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ yū³si¹na¹xā¹. Yen³kxih³khaix1sī¹na¹xā¹. Ha³-
lo²a² wa³kxēn³sa²sī¹na¹xā¹. Yxān¹ta¹ wxā²nū³ka³txai²li² yah³lxi³sī¹nxā³xā¹.
Yah³lxin¹jau³su² ya²la³tu³ ha³lo²a² wa³kxēn³ti³nāu³su² yah³lxin¹ke³la³-
te²kxai³ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ hau³ko³ja³syah³lxi³sī¹hī³nx2na³la². Yxān¹ta¹
yxah³lxa³lxa². 9 Je³su²jah³la² i³kaix1so¹sain¹sī¹nha²wa². Nxe³kxan²ti³ a³si³-
wxē³not3sa²sī¹ta²nū³nha²wa². A²nū²a² su²lhā³tū³ka³txi³ hū³sa²sī¹nha²wa².
I²sa²sān²sī¹nxā³ ko³nxe³ti³ kāi³tū³ka³txa² yā¹nxā² su²lhā³te³lxā³ sa²sī¹ta²nū³-
nha²wa². Oh³xan¹tū³ka³txa² i²i², yuh³xan¹tū³ka³txa² i²i², nxe²sain¹sī¹nha²wa².
10 Nxe³ha²kxai³lu¹ Kris²tu³jah¹la² wān³txa² sa²xyo²we¹tha²kxai³ kwa²toh³lx¹-
jau³su² e³e¹nx2ti³sī¹na¹wa². Wxāi²na² Kris²tu³jah¹la² a³nū²kxi¹nx2ti³ha²kxai³
a²hoh³lx¹su² khai¹yxē²yah³lx¹nhī¹lxa². Hxi²tha²on³sa²sī¹kxan²ti³ nū³-

kxūn³khaix1ye²yah³lxi³nhi¹lxa². Ko³te³kxi²sain¹sīn¹kxan²ti³ wxāi²na²
sa²nēn¹kxi¹nx2tain¹sīn¹na³la². 11 Ye³ka³lxa¹txi³ he³ja³lu²sa²to³sīl¹nha²kxai³ ya³-
lxu²ja³lu²sa²to³sīl¹nha²kxai³ sa²sīn¹toh³na³la². Wān²txa²sa²to³sīl¹nha²kxai³ kāin²
waix1sain¹to³sīl¹nha²kxai³ nxe³sain¹te²sa²sīl¹na¹wa². Hai³txi³ txa²sxi²khai³-
lxa³ yū³sa²sīl¹nxa³wa². 12 Txa²yain³txa² so¹kxi²te³lhxā³ kāin² wa³kon³nha¹wa².
Yxo²xūn³txi³ i³ye³kxi²sain¹sīn¹kxan²ti³ wi¹lhit1sxā³ i³yī¹li²hain¹nha¹wa².
Nū³kxūn³txi³ khāuh³lxa³txi³sain¹sīn¹kxan²ti³ ya³nān¹ta³ki²la²sxā³ yxau²xai³sīl-
na¹wa². 13 Ko³te³kxi²sain¹sīn¹kxan²ti³ wān³txa² wi¹jau³xa² i³wa²lū³xain¹nha¹wa².
A²kuh³lxa³txi³su¹ syex1tai¹sīn¹na³la². Nxe³hi¹nān¹te²tu³ sxi²ha² a²nxa³ti³ju³ta²
ha³lo²a² sa²ta³kxi³te²jai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³jut3sū³nxe² nxe³sain¹sīn¹na³la².

14 Jā¹nxa¹jau³su² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³sīl¹na¹tāu³a² ūu²lxa²to³txa²lxa¹ju³ta²
ten³sa²nxa³nha²wa². Hāi¹sxā³ txa²wē³ha³lxi¹hū³nxe² a³lxi²na¹kxa² ya¹nxe³sxā³
i³līh³nx³nx2t³te³lhxā³ nxe³nx2t³na¹wa². 15 i³līh³nx³nx2t³jah¹la²nāu³xa²
ka³lxa¹txi³ yū³yah³lxin¹kxan²ti³ a²wī³nu²khai³xa² ka³na³ka³nat3sxā³ yū³nx2ti³
hi³nx2na³la². A²nxe³te²a² wxa²wī³nu²khai³hū³na¹wa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa²
wi¹jau³xa² a²wi¹lhī¹na² i³yau¹ū¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ta¹ha²kxai³ nxe³hi¹-
nān¹te²tu³Kris²tu³jah¹la² a³nū²kxi²sxā³ yxau²xai³yah³lxi¹lxa². Jā¹nxe³nx2ta¹ha²kxai³
wxa²wī³nu²khai³hū³na¹wa². 16 Nxe³na¹ha²kxai³ wi¹kāi³a¹kxa² ya¹nxe²kāi³jah³-
lxi³hē¹la². 17 Jā¹nxa¹jut3su² Ti³mo²jah³la² i³sa²sīl¹hā³ūh¹nx2ta¹tu¹wa². A²kxā³nxa²
Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² wān³txa²i³līh³nx³na¹ha²kxai³ yxo²¹
a³si³wxe³na²hē³la² Ti³mo²jah³la²sa³. Nxe³ha²kxai³ a³lxi²na¹wa² Txa²wē³sa² yā¹-
nx2na³la². Sa²wai³wait3sxā³ wi¹kāi³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu²
Je³su²Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² wain³txi³ sa²xyo²wet1sa²tē³sīl¹nx2ti³jau¹su²
i³yau¹ū¹nx2ti³tu¹wa². A²nxe³jau³xai²na² Je³su²Kris²tu³jah¹lai²ka³te³na² wi¹tāu³su²
ū³hū¹nx2ti³sīl¹jau³su² i³yau¹ū¹xi¹nx2ti³tu¹wa². Nxe³jau³jau¹xai²na² Je³su²jah³lai²na²
wān³txa² yxo²i²tū³ka³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū¹hain¹to³ha¹wa².

18 Yxān¹ta¹:

—~Pau²lah³la² wā³li²nxa³lho³na¹. Wxa²nū³ka³txa² ha³tih³nū³ka³txa² wxa²-
e¹nāu³ai²na² e³kāi²non³sxā³ i³ye³yah³lxi³ta¹hī¹nhē¹la². 19 Txa²wā¹hxi²kan¹ta²
Si³yxau³jah¹la² a²ten³jau³su² kxai²nān²tu³ wa²su³txi³ wa³li²na¹tu¹wa². Wa²-
li²na¹kxai²nān³tu³ yxo²kāin²ne³te² i³nx² i²nx²lxa¹tu¹wa². Wxa²wān³txa²
ain³kxi¹nxa²lxa¹tu¹wa². Jā¹nxe²wā³nxīn¹sxā³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² i²nx²lxi³-
nū³na¹tu¹wa². 20 Txa²wā¹sū³na² wā³nxīn¹ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹wa². Nxe³sxā³
Kris²tu³jah¹la² a³nū²nxi²sxā³ yxau²xai³kī³kxai²nān²tu³:

—~Txa²wā²sū³nu²su² Txa²hxi²kan¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxe²e³kxi²kī³kxai²-
nān²tu³ a³ya²la³la¹ Txa²wā¹sū³na² wā³nxīn¹sxā³ a³si³tē³kxi²nē³na³la².

Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² a³nū²nxi²sxā³ yxau²xai³kī³sxa³kxai²nān²tu³:

—~Txa²wā¹sū³nu²su² Txa²hxi²kan¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxe²e³kxi²kī³kxan²ti³
kwa² wān³txi³su² hī³nx2na³la². 21 Nxe³ha²kxai³ ju¹tai²li² nū¹hī²jah¹lxi³hē¹la².
Wā²li²na¹tāu³a² i³kwai²lxi²sxā³ i³wai³si¹nx2ta¹jau³su² ta³nxa² txa²e¹nāu³ai²-
na² thāi³ti³la² a³lxi²si¹nx2ta¹jau³su² ta³nxa² nū¹hī²jah¹lxi³hē¹la².

Yxo²ī²tū³kā³txi³nāu³xai²na² ko³nxe³thi¹nain¹jau³su².

5 1Nxa²ha¹te¹ wxa²nū³kā³txi³ ī³nxa² ko³nxe³thin¹khaix1te²a² yū³yah³lxi³-ta¹hi¹lxa². Ko³nxe³khaix1ju³tai²la¹wa². Hai³txi³ Ju³te²a² nū³kā³txi³su² te²a²ta³nxa² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²su² te²a² ta³nxa² te²yā¹nxe² kāi³ain¹te²sxa³-yu²hē³la². Wxa²wī³na² sxe³xa³kā³lxi³khai³xa² tē³sxā³ so¹yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². 2Nxe³kxan²ti³nū¹ yxo²kāin²e³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Hai³txi³ ī³āin²ta³kxah¹lxi³-ta¹hxā³nhē¹la². Jah¹lai²li² ī³sa²ha³lo²sa²ta³ah³lxi³ta¹hxā³nhē¹la². 3Nxe³yān¹ta¹txai²li² nxū²kwai³ye³lot3sxa³ yxaun²nxa³ta¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ txa²ē¹nāu³ai²na² ī²nx2ta¹wa². Nxe³ha²kxai³ wxa²yē³nāu³a² yxaū³na¹kxe³hū³nxe² ko³nxe³ti³ ī²yī¹li²hai¹na¹wa². Ko³nxe³thin¹sxa³ kāi³jah¹la² ā²la² ko³nxe³ti³ ī³yī¹li²hai¹na¹wa². Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ ī³ye³kxi²sa²jau³xa² ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa². 4Nxe³ha²kxai³ ā³yā³nū²kxi¹jah³lxi³hē¹la². Ā³yā³nū²kxah³-lxin¹kxai²nān³tu³ txa²ē¹nāu³ai²na² ā³nū³kxi¹nx2ti³nū³na¹tu¹wa². Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ a²wā³nxīn¹ju³khai³xa² ā³si³te³-kxi²nē³tu¹wa². 5A²nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² ko³nxe³thin¹sxa³ kāi³jah¹la²na² sa²kxai³lu² ī³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹la². ī³ye³kxah²lxin¹te³nah¹lxi¹:

—~Ko³nxe³ti³ kāi³lī¹nhē³lī¹. Sa³ta³na²jah¹la² a²wa³kxēn³sye¹txai¹li¹. Yah³-lxin¹jau³su² ī³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Ko³nxe³ti³ kāi³jah¹lo²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ā³xyo²o²tū¹si¹yah³lxin¹jau³su² ī³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Nxe³kxai²nān²tu³ a²-nū²khai³xa² ā³kho³kxan²ti³ Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a³ka³nxī²sxa³ wxa²hī¹na¹ a²wī¹tāu³khai³xa² ā³wa²sut1sxa³ yxaū³tu¹wa².

6Jā¹nxe³jut3su² yxo²kāin²txi³ e³lah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wa². Te²yā¹-nxe³jau³su² txa²wā¹yah³la²nāu³xa² e³lain¹te³nah¹lxi¹:

—~Yain³tū³xa² ī³wa¹kxi²ki³a² jū¹nxa² so¹lxi³ ū³sa²wi¹ki³kxai²nān²tu³ ye³jen¹na² tū¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ ī³wat1te²ju²hē³lī¹. Txa²wā¹yah³la²nāu³na² nē³lai¹nhxai²tai¹ti²tu³wa². 7Nxe³ha²kxai³ ko³nxe³ti³ kāi³ju³tai³ta² a²wī³na² sxe³xa² so¹kxi²ju³ta³ jā¹nx2na³la². ī³wa¹kxi²ki³hū³nxe² ā³na¹jah¹lxi³hē¹la². Yxa³lxin¹-kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³ai²na² ā³nhxan³ka²ti³nx2ti³hī³nx2na³la². Nxe³sxa³ yain³tū³xa² tah²nū³xa² yā¹yxah³lxi³hī³nx1lxa². Nxe³kxai²nān²tu³ ko³nxe³-ti³ kāi³ju³ta² ī³wa¹kxi²ki³hū³nxe² yū³yah³lxi³hī³nx2nx³lxa². A²kxā³nxa² Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² txa²wā¹yah³la²nāu³xa¹tai²na² e³kxi²te³nah¹lxi¹:

—~Wxa²ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxi¹ju³ta² yū³yah³lxi¹nha²kxai³ o³ve²a² wē³sa² te³sxa³ su²lha³jah¹lxi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxi¹ju³ta² ne³wā²na³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² Kris²-tu³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² o³ve²a² wē³sa² su²lha³yah³lxi¹kxa² yā¹nx2na³la². Ā²la² ya³lu²kxi²nē³ta²hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 8Jā¹nxe³hī¹nān²te²tu³ Kris²tu³jah¹la² ya³lu²-kxi²nē³ta² ī²xi²ki³je³na² Pas²kwa² yain³txa² yain³ki³tu¹wa². Yain³ki³tāu³a¹hai³txi³ ī³wa¹kxi²ki³a² yain³ki³sxa³lho³la². Hāi¹sxa³ yain³txa² tah²nū³xa² ī³wa¹kxi²ki³la³ yū³-nxa³tu³xa² so¹lxi³ yai³nhī³ki³ta³la². Jā¹nxe³kxe³hī³nxe² ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³tai²na² a²nū²a² ā³xa² ko³nxe³ti³ aīn³lxain¹ki³ju³ta² ā³na¹ki³sa²kxai³ ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta²

ā³na¹kī³sa²kxai³ nxe³kī³tu¹wa². Nxe³sxā³ wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxī³ kāi³kī³sa²kxai³ ya²la³-
lyu³ta² so¹lxī³ kāi³kī³sa²kxai³ nxe³kī³tu¹wa². Nxe³ju³ta² so¹lxī³ ten³ya³sah¹lxī³hē¹la².

9 Jā¹nxa¹ju³kxai³lu² wān³txa² ū³wha²lī¹la³kxi¹nx2ta¹hī¹na³-
tā² e³kxi¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². A²nū²a² ko³nxe³thin¹te²a² ā³na¹sxā³
a³li³si¹nxa²lxa¹jau³su² kwa³na³nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². 10 Yxān¹ta¹ ha³lo²a² yuh³-
xai³nān¹ta²ko³xai³na² hin¹yah³lxin¹tāu³a² a²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³te²su² te²a²
ha³ten¹jah³lxin¹ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa². A²nū²ā³xa² yen³kxa² so¹kxi²jah¹lo²su²
ta³nxa² txah³lxa³kxa² Txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³sxā³ ten³ju³ta³lot3jah¹lo²su²
ta³nxa² nxe³ju³ta² kāi³sxā³ ha³ten¹jah³lxin¹ju³ta² kwa³na³nxa²lxi³nxa³hē³la².
Nxe³tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ha³ten¹jah³lxin¹ke³la³te²kxai³ yuh³xai²nān¹ta³-
ko³xa² a³li³yah²lxi³hī³nxa¹lxa². 11 Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² nxe²e³kxi²te³nah¹lxī³-
—~Txai²li² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³jau³su²
ko³nxe³thin¹sxā³ o²la³kxi²ta³nxa² a²nū²xā³ya² yen³kxa² kāin² yxo²-
kwāin³ta³nxa² txah³lxa³kxi²li² tē³sxā³ txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³sxā³
sa²yxo²we¹ta³nxa² a²nū²a² ā³xa² i³wa³ka³si³nyhu¹te²la³ ta³nxa² i³na²jau³xa²
ün³jau³xa² i³na²sxā³ wen¹ta³nxa² a²nū²a² ā³xa² i³na² ā³ke³tū¹sxā³ yen³kxa²
so¹kxi²ta³nxa² nxe³sxā³ nxe³te²he³la³ka² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²te²-
a² so¹lxi³ a³li³si¹jah³lxi³hē¹la². i³yain³kxi²ti³hex1nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹la².

12-13 Nxe³na¹jut3su² a²nū²a² ā³xai³li² yxo²i²xa³te²a² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²hai¹na¹ju³ta²
hxi²kan¹sa²nxa³nha²wa². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²hain¹tu¹-
wa². Yxān¹ta¹ wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²tū³ka³txi³
i³nxai² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²waun¹nyhu¹ah³lxi³lxa². Nxe³yah³lxi³nha²kxai³ a²nū²ai³ta³-
lxi³ ko³nxe³ti³ kāi³jah¹lai¹ta³lxi³ ā³na¹sxā³ wxa²li²ti³hi¹jah¹lxi³hē¹la².

Yxo²i²tū³ka³txa² ā³nhe¹kxi²nyhu¹ain¹jau³su².

6 1 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²tū³ka³txi³ i³nxai²na²
ā³nhe¹kxi²nyhu¹ah³lxi³lxa¹nān²tu³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² te³nai¹-
nxai³tu³ka³txa² a²hxi²kan¹jah¹la² i³hen³txain¹yah³lxi³txa³hē¹la². Txa²wā¹sū³na²
sa³wi³ha³lxi³ i³nxai²na² wxa²hxi²kan¹jah¹la² so¹lxi³ i³yau¹ū¹nha¹laj³lxi³hē¹la².
2 Nxe³ha²kxai³ kxān³ton³tāu³a¹ yan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² sa³wi³ha³lxa² Je³su²jah³-
lai²na² wān³txa² yxo²i²tū³ka³txa² sa²kxai³lu² yuh³xai²nān¹ta³ nū³ka³txi³nāu³xa²
yxo²ha³kxa¹ kāi³ain¹ju³ta² i³li² wi¹ta³nxa² ko³ta³nxa² a³ya³txi²yah³lxi³tu¹wa². Nxe³-
ju³ta² i³li²a³la³kxi²yah²lxa³ta²lu¹wa². Nxe³yah³lxi³nha²kxai³ ha³lo²a² kāi²nxa³ju³ta²
hxi²kan¹txi³ a³ya³tain¹yah³lxi³hi³nx2nxa³lxa². 3 Kxān³nāu³a¹ oh³xan¹tū³ka³txa²
kāi³ain¹ju³ta³nū³a² a³ya³txi²nū¹hain¹nū³ki³tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ hi¹na² yxau²xai³-
ki³ju³ta²na² kāi³ki³ju³ta² hxi²kan¹txi³ a³ya³txi²yah³lxi³hi³nx2lxa². 4 Jā¹nxe³jut3su²
Txa²wā¹sū³na² yxo²i²xa³tū³ka³txai²na² a²hxi²kan¹jah³lai² yen³kxa² toh³lxa³ta²
wān³txa² toh³lxa³ta² i³hau³ko³txa²lxi³si¹hah³lxi³lau¹ju³tu¹wa². Nxe³ya²lxi³hi³nx2lxa²
nān²tu³ wai³nxa³wa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txi³
i³nxai²na² a²hxi²kan¹te²su² te²a² so¹lxi³ i³hau³ko³txa²lxi³si¹hah³lxi³lau¹ju³tu¹wa² i³ye³-
kxain¹yah³lxi³hē¹la². 5 Äu²lxa²tot3sah²lxi³nha²wa². Wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na²

a²hoh³lxi³su² jah¹lo²su² yū³nx2ti³xa³te²la¹xā³? Yen³kxa² toh³lxa³ta² wān³txa² toh³-lxi³jau³xa² i³hau³ko³te²la³ yū³nx2ti³xa³te²la¹xā³? 6 Yū³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³kxan²ti³Txa²wāl¹sū³na² wān³txa² ko³nxe²nx³jah¹la² i³yau¹ū³hain¹yah³lxi¹nha²kxai³yxān¹ta¹ Txa²wāl¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²jah¹la² i³yau¹ū³hain¹yah³lxi¹nha²kxai³nxe³yah³lxi³ta¹hi¹nhe¹la². Nxe³ju³tai²l² wai³nxa³wa².

7 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wāl¹sū³na² wān³txa² ā³ne³wih¹nxa²lxi³xa³wa². Nxe³ha²kxai³ ko³nxe³ti³ kāi³nxa²lxain¹ju³ta³nū³a² tā³nxa² yen³kxa² kāi³kxi²nxa²-lxain¹ju³ta³nū³a² tā³nxa² nxe³ju³ta² ko³nha²sxā³ en³yah³lxa³lxa², wi¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³yah³lxin¹kxan²ti³na². Nxe³yān¹ta¹ ā³nhe²kxi²yah³lxi¹nha²kxai³ wxa²hxi²kan¹-jah¹la² yen³nāu³a² i³ye³sxā³ i³yī²yī²lhon¹ta³kxi²nyhu¹ah³lxi³ta¹hi¹nhe¹la². 8 Yxān¹ta¹ti³hexlyah³lxa³lxa². Nxe³yah²lxon³kxa²ha³tilh³xan²tu³ ko³nxe³ti³ o²la³kxi²nyhu¹ī², yen³kxa² kāi³kxi²nyhu¹ī² yxah³lxi³ta¹hi¹nhe¹la². Wxa²nū³ka³txi³su² kxan²ti³ nxe² kāi³nyhu¹yah³lxi³ta¹hi¹nhe¹la². 9-10 Wai³nxa³ju³ta² kāi³te²su² te²na² sa²kxai³lu² Txa²wāl¹sū³na² ha³lo²ai²l² hxi²kan¹txi³ ā³wih¹te²sxa³yu²hē³la². Ā³ke³tū¹nyhah¹-lxi³txa³hē¹la². Kuh³lxa³thin¹sxā³ o²la³kxi²nxe³jah¹lo²su² ta³nxa² txah³lxa³kxa² Txa²wāl¹sū³na² ki³lxot3sxā³ ten³ju³ta³lot3nx³jah¹lo²su² ta³nxa² txu¹su² in³txa² ā³xo²l¹kxi²ta¹ka³lxi³su² ta³nxa² in³txa² txu¹ha² ā³xū³whi¹ta³kxi²nyhu¹jah¹-lo²su² ta³nxa² in³txah²lxi³ in³txah²lxi³ yxo²kwain³sxā³ o²la³kxi²nyhu¹te²su² ta³nxa² txu¹ha²lxi³ txu¹ha²lxi³ yxo²kwain³sxā³ o²la³kxi²nyhu¹te²su² ta³nxa² yen³kxa² kāi³jah¹lo²su² ta³nxa² a²nū³a² ā³xa² yen³kxa² kāi² a²nū²a² ā³xa² i³wa³ka³si³nxe³nyhu¹jah¹lo²su² ta³nxa² a²nū²a² ā³xa² ā³ke³tū¹sxā³ yen³-kxa² kāi³so¹kxi²nxe³jah¹lo²su² ta³nxa² nxe² kāi³in¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ hai³txi³ Txa²wāl¹sū³na² yxau³ju³ta² ā³wxe³kxi²hī³kj³sxa³wa². 11 Wxa²nū³ka³txi³ ā³nxai²na² ī²li³te²su² ī²li³te² ī³nxa² kxai³te² yā¹yxah³lxi¹ta¹ti²tu³wa². Nxe³yān¹ta¹ ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxi¹ju³ta² sa²wa²su¹kxi¹nx2ti³na²hē³la². Txa²wāl¹sū³na² so¹lxi³sa² yxo²we¹-tū³ka³txi³sah¹lxi¹lxa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wāl¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ ya³lu²kxi²ne³lha²kxai³ wi¹lhin¹te²lo³txa²lxi³na³la². Txa²wāl¹sū³na² Yāu³ka³-txa² nxū²kwai³yxau³nx2ti³ha²kxai³ wi¹lhin¹te²lo³txa²lxi³na³la².

Txa²wāl¹nū²ai²na² wain³txi³ kāi³ki³jau³su²

12 Nxa²ha¹te¹ wxa²nū³ka³txi³ ī³nxai²na² ī²li³te²su² te² ī³nxa² wān³txi³-kxai³lu¹, e³kxi²yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

—~“ī²li³ju³ta² kāi³ti³ten³sa³nha¹!” Na¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ kāi³hī³-na¹wi¹. Nñ¹jau³su² kxai²nān²tu³ wain³na³la². Yxān¹ta¹ yu³ka³na³ka³na³ju³ta² so¹lxi³ wi¹lhin¹nū¹nhe³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³yah³lxi³nū³nñ¹te³nah¹lxi¹:

—~“ī²li³ju³ta² kāi³ti³ten³sa³nha¹!” Na¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ kāi³hī³na¹wi¹. Na¹jau³su². Wain³na³la². Yxān¹ta¹ ju¹ta²li² a¹thūn³jut3su² ju³ta² a²wa³kxēn³sa¹-ju³ta² ten³te²txa³wa². 13 ī²li³jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

—~Yain³txa² so¹lxi³ yain³weh³na²ki³ta³ yxo²ka³nū³su² te²ju²hē³li¹. Nxe³ha²-kxai³txa²ws¹yxo²kxai²li² yain³txa² so¹lxi³ yain³weh³na²ki³te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ yan¹ye³jen¹nāu³a¹ txa²wāl¹yxo²kxai²li² ne³ki³son³ti³hit1sa²kxai³ yain³txa² ne³-

$k^3son^1ti^3hit1sa^2kxai^3 nxe^3tu^1wa^2$, $Txa^2w\bar{a}^1s\bar{u}^3na^2 hxi^2ka^2sa^3$. $A^2wi^1lh\bar{i}^1nu^1tai^2na^2$
 $Txa^2w\bar{a}^1s\bar{u}^3na^2 hi^2sen^3kxai^3lu^2 a^2n\bar{u}^2a^2 we^1ta^1hxai^2ti^3ai^1ti^2tu^3wa^2$. $A^2nxe^3te^2-$
 $a^2 ko^3nxe^3thin^1sx\bar{a}^3 o^2la^3kxi^2ki^3ju^3ta^3n\bar{u}^3a^2 sa^2yxo^2wet1si^1ki^3jau^3n\bar{u}^3a^2 so^1lxi^3$
 $we^1txa^3ha^2kxai^3 h\bar{a}^1sx\bar{a}^3 Txa^2w\bar{a}^1hx\bar{i}^2kan^1ta^2 Si^3yxau^3jah^1la^2 sa^2yxo^2wet1si^1-$
 $ki^3jau^3n\bar{u}^3a^2 we^1tha^2kxai^3 nxe^3ta^1hxai^2ti^3ai^1ti^2tu^3wa^2$. $Nxe^3hi^1nu^1tai^2n\bar{a}^1ju^3ta^2$
 $so^1lxi^3 yxau^2xai^3ki^3ta^3la^2$. $Nxe^3ha^2kxai^3 wain^3txi^3 sa^2yxo^2wet1si^1ki^3jau^3n\bar{u}^3a^2$
 $Txa^2w\bar{a}^1hx\bar{i}^2kan^1ta^2 Si^3yxau^3jah^1la^2 i^3hx\bar{i}^2ka^1tuh^1sa^2te^3n\bar{e}^3na^3la^2$. 14 $J\bar{a}^1nxe^3-$
 $jut3su^2 Txa^2w\bar{a}^1s\bar{u}^3na^2 hi^2sen^3kxai^3lu^2 Kris^2tu^3jah^1la^2 Txa^2w\bar{a}^1hx\bar{i}^2kan^1ta^2$
 $Si^3yxau^3jah^1lo^2su^2 ha^2kxai^3 a^2nxe^3jah^1lo^2su^2 jah^1lo^2kxai^3lu^2 ka^3ten^3su^2 i^3sa^2-$
 $yxau^3xi^2si^1ta^1hxai^2ti^3ai^1ti^2tu^3wa^2$. $J\bar{a}^1nxe^3jut3su^2 kx\bar{a}^1non^3t\bar{a}^1w\bar{a}^3nx\bar{i}^1ni^2$
 $hx\bar{i}^2ka^1ni^2 nxe^3ha^2kxai^3 ka^3ten^3su^2 i^3sa^2yxau^3ti^3hi^1te^3n\bar{u}^3tu^1wa^2$.

15 Txa²wā¹nū²khai³ki³na¹xai²na² whāi²na¹ Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su²
a²wa³kxēn³ta²nē³na³la². Nxe³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ txa²wā¹nū²-
khai³ki³na¹xai²na² a²i³lxi³te²su² te²a² tē³sxā³ tu¹ha² ko³nxe³thin¹ta¹ka³lxa²
o²la³kxi²ki³ke³la³te²kxai³ ko³nxe³ju³ta² a²wa³kxēn³ti³hi¹tē³hī³nx²na³la².
Ju¹tai²li² wain³ti³he¹nx²nxa³wa². 16 Jā¹nxūn³sxā³ ko³nxe³thin¹ta¹ka³lxa²
ū³whīn¹ti³ki³kxai²nān²tū³ nxēn¹ta¹ka³lxa³su² ta¹ka³lxa² ko³nxe³thin¹ta¹-
ka³lxa² a²nū²a² a³nū²kxi²sxā³ yu³ka³na³ka³na³ju³ta³nū³su² kāi³hī³ki³ta³la².
Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² ū³whā²l¹txā³nxa² nxe³te³nah¹lxi¹.

— $\tilde{U}^3wh\tilde{n}^1ta^3kx\tilde{i}^3kxai^2n\tilde{a}^2t\tilde{u}^3$ $\tilde{a}^3n\tilde{u}^2kxi^2sx\tilde{a}^3$ $wxa^2n\tilde{u}^2a^2n\tilde{a}^3a^2$
 $yu^3ka^3na^3ka^3na^3ju^3ta^3n\tilde{u}^3su^2$ $k\tilde{a}^3h\tilde{i}^3k\tilde{i}^3t\tilde{a}^3li^1$. $Nxe^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$. 17 Te²⁻
 $y\tilde{a}^1nxe^3jut3su^2$ Kris²tu³jah¹la² Txa²w¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su²
ha²kxai³ yxo²i²sx \tilde{a}^3 $\tilde{a}^3y\tilde{a}^3n\tilde{u}^2kxi^2k\tilde{i}^3kxai^2n\tilde{a}^2t\tilde{u}^3$ Txa²w¹s \tilde{u}^3na^2 yen³n \tilde{a}^3a^1
n $\tilde{u}^1ka^3na^3ka^3nat3ja^3n\tilde{h}^3na^3la^2$.

18 Nxe³ha²kxai³ kuh³lxa³thin¹sxā³ o²la³kxin¹ju³ta² u²lā³na¹sxā³ ā³-
waix3jah¹lx³hē¹la². Ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² i²lī³ju³ta² kāi³ki³kxai²nān²tu³
txa²wā¹nū²khai³xa² hai³txi³ ā³kāi³ti³hi¹tē³te²su² jut3su² nxa³wa².
Yxān¹ta¹ txa¹ha² ta³nxa² in³txa² ta³nxa² ā³xa² ū³whīn¹ta³kxi²ju³ta² o²-
la³kxi²ki³kxai²nān²tu³ txa²wā¹nū²khai³xa² kuh³lxa³thin¹sxā³ kāi³ju³ta²
ā³kāi³ti³hi¹nha²ki³ta³la². 19 Txa²wā¹nū²khai³xa² sa²kxai³lu² Txa²wā¹-
sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nē³jah¹la² a²yxau³ju³khai³su²
ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² sa²si¹hā³ū¹nhē³jah¹lo²su²
ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹nū²khai³xa² nxūh¹ wa³kxēn³ta³kxi²sxa³wa².
20 Txa²wā¹sū³na² so¹kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²yo³ha² ū³yho³hi²sxā³
so¹kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nē³lha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² ī³kāin²ti³-
hit1jah¹lx³hē¹la². Wxa²nū²khai³xa² hāi¹nxe³ti³xa¹ sa²nēn¹kxi¹jah³lx³hē¹la².

A²nū²a² so¹nyhu¹ju³ta² ī³tih³nxe³jau³su²

7 1Ju¹ta³la³ nxe³ha²kxai³ i³wā³txi³sah¹lxin¹jau³xa²sa¹. I³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wa².
Ain³kxi²sah¹lxī³he¹la². Jah¹lai²li² wxa²ha³tih³ i³nxai²nān¹jah¹la² nūh¹yxau³.
ju³ta² wi¹na³la². Txu¹ha² so²nxa³kxan²ti³ wi¹na³la². 2Nxe³yān¹ta¹ kuh³lxā³thin¹sxā³
kāi³ju³ta² yū³khai¹te²jai¹ti²ti¹. Txu¹ha² so²nxa³ta¹ka³lxu²su² ū³whīn¹ta³kxi².

nyhu¹kxi³ju³ta² yū³khaix1te²jai¹ti¹. Nxe³ha²kxai³ in³txi³nāu³xa² hāi¹nxe³ti³xa¹ a²txu¹khai³xa² so²xai³ju³ta² wain³na³la². Te²yā¹nxe³sxa³ tu¹txi³nāu³xa² hāi¹nxe³ti³xa¹ a²in³txi³khai³xa² yū²xai³ju³ta² wain³na³la². ³Nxe³sxa³ a²wē³sāi¹yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sxe³khai³xa² sxe³xi²kxi³ju³ta² wain³na³la². Te²yā¹nxe³sxa³ a²-sxe³xa³ka³lxai²na² sa²kxai³lu² a²in³txi³khai³xa² in³txi³nhīn³ju³ta² wain³na³la². Nxe²kāi³nyhu¹kxi³ju³ta² wain³na³la². ⁴A²sxe³xai²na² sa²kxai³lu² a²nū²khai³xa² a²wa³kxēn³na³ka³lxu³sxa³wa². Yxān¹ta¹ a²wē³sāi¹yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²wa³-kxēn³yah³lai²la¹wa². Te²yā¹nxe³sxa³ a²wē³sāi¹yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²nū²khai³xa² a²wa³kxēn³yah³lo²sxa³wa². Yxān¹ta¹ a²sxe³xa³ka³lxai²na² sa²kxai³lu² a²wa³kxēn³na³ka³lxai²la¹wa². A²wa³kxēn³sū²nyhu¹ki³ta³la². ⁵Wxa²nū²khai³xa³a³lx²nhā¹ja³hē¹la². Hāi¹sxa³Txa²wā¹sū³na² nūh¹e³kxi³ti³ten³nxa²kxai³nān²tu³ nxe³hi¹na¹ so¹lx³a³-nha¹ja³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² nūh¹e³kxi³tu³lu²nīn¹nū²la² a³nū²kxi²xi¹nha¹ja³hē¹la². Jāl¹nxe³wī¹ti³nyha¹to³hin¹kxai³ ja¹nxe³ja³hē¹la². A²nū²kxi²xi¹ya³hxan³kxai³nān²-tu³Sa³ta³na²jah¹lo²su² hi²sen³kxai³lu²txu¹ha² a³xa² ū³whīn¹ti³sih¹nxa²ha³ta²wa², wxa²nū²khai³xa² hxi²kan¹txi³ a³wa³kxēn³txa³ya³hxa³nha²kxai³la².

⁶Nxe³jau³xai²li² kwa³na³nxa²lx³jau³sxa³wa². Hāi¹sxa³ kwa²i³tih³nxe³-nx²ti³jau³xai²la¹wa². ⁷Txa²ē¹nān¹jau³la³:

—~A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ nūh¹yxau³na¹kxa² yā¹nxe³sxa³ yxau³ain¹kxai²-nān²tu³ wi¹na³na¹. Nxe³na¹ta¹lx¹ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² a²nū²a² ha³tih³xa² so¹nyhu¹ju³ta² i³hx²ka¹tai¹nha²kxai³ a²nū²a² ā¹jā¹nxe² a³sa²-nūn³te²a² nūh¹yxau³ju³ta² i³hx²ka¹tain¹nū³nha²kxai³ nxe³nē³na³la².

⁸Nxa²ha¹te¹ nūh¹yxau³te²su² te²na² wha³te³sa³ka³lx³su² te²na² nxe³sxa³ txai²-yā¹nxe³sxa³ nūh¹yxau³ain¹kxai²nān²tu³ a²la² wi¹na³la². ⁹Yxān¹ta¹ wxa²nū²khai³xa² hxi²kan¹txi³ a³wa³kxēn³txi³nxa³kxai²nān²tu³ txu¹ha² a²yxo²kwāin³nxa²te²la³:

—~Te²na² ten³khaix1sa³nha¹. Nxēn¹te²la³ yū²nxā³ka³tu³:

—~Hāi¹sxa³ ta¹ka³lx² te³ni² a³ta¹ka³lx² te³ni² nxe² hu³ nxe²xai³na¹-nhā¹. Nxēn¹kxai²nān²tu³ wa³su¹txi³ wxa²txu¹khai¹xa² so¹sē¹la².

¹⁰Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² a²la² so¹nyhain¹te²su² te²a² wān³txa² e³-kxai¹na¹ju³ta² yū³nūn³na³la². Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² wān³txai²la¹wa². Wān³txi³khai¹xai²la¹wa². Txu¹ha² in³txa² so¹ta¹ka³lx² sa²kxai³lu² in³txa² a³ju³ta² wai³nxa³wa². ¹¹Nxe³yān¹ta¹ in³txa² a³na¹in¹-kxai²nān²tu³ in³txa² a³xa² so¹txa³hē¹na². Yxān¹ta¹:

—~Āh¹ in³txa² a³xa² so¹na¹tu¹xa¹. Nxēn¹kxai²nān²tu³ in³txa² a²kxā³nxa² tē³sxa³ a³na¹in¹kxah³la² so¹lx³ hāu²not3sxā³ āh¹so¹xi¹sē¹na². Te²yā¹nxūn³-kxe³hū³nxe² in³txi³ i³nxai²na² sa²kxai³lu² wxa²sxe³khai³xa² a³na¹txa³hē¹la².

¹²Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² a²la² so¹na¹tu¹xa¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² e³kxai¹na¹jau³xa² yū²nxā³wa². Txa²ē¹nān¹jau³xai²na² so¹lx³ wā²nxūh¹ain³nha¹jau³xai²na² so¹lx³ e³-kxi²na¹tu¹wa². A²sxe³xa³ka³lxu³sxa¹nxa²te²a² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²xa³kxan²ti³ a³lx²sa²na³na¹nxen¹lxai²nān²tu³ kwa²a³na¹txa³hē¹la². Yxau³-ya³nxa²ju³ta² ten³kxai²nān²tu³ a³na¹txa³hē¹la², ta¹ka³lxai²na²sa². ¹³Te²yā¹nxe³sxa³ a²wē³sāi¹yah³lo²su¹nxa²te²a² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²xa³kxan²ti³ a³lx²sa²na³na¹nxen¹lxai²nān²tu³ yxau³ya³nxa²ju³ta² ten³kxai²nān²tu³ a³na¹-

txa³hē¹na², jah¹lai²na²sa³. 14 Te²yā¹nxe³sxā³ in³txa² yxo²¹xa³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²sxe³xa³ka³lxa² yxo²¹ a³si³wxe³kxai²nān²tu³ a²so¹nyha¹ju³tai³tā² wain³ti³hit1te²-ju²hē³la², Txa²wā¹sū³na²sa³. Te²yā¹nxūn³sxā³ txa¹ha² yxo²¹xa³ta¹ka³lxa¹na² sa²kxai³lu² a²wē³sāi¹yah³la² yxo²¹ a³si³wxe³kxai²nān²tu³ a²so¹nyha¹ju³tai³tā² wain³ti³hit1te²ju²hē³la², Txa²wā¹sū³na²sa³. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²wē³ha³-lxi³khai³xa² a²kuh³lxa³thi¹nai¹nxa³lho³la². 15 Nxe³yān¹ta¹ yxo²¹xa³te²su² te²na² sa²kxai³lu² yxau³kxi²nyha¹ju³ta² te³nxa³kxai²nān²tu³ a³li³ju³ta² wain³na³la². Nxe³ju³tai²na² yxo²¹sxā³ yxau³te²na² sa²kxai³lu² a²wē³sāi¹yah³lo²su² ta³nxa² a²sxe³xa³ka³lxxu³su² ta³nxa² txa²wā¹sū³na² ha²kxai³ a²ē¹nāu³a² a³wa²su¹kxi²nhā²-sxā³ yxau³hj¹nx2na³la². Hāu²non³txi³sxā³ yxau³ki³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² ten³na³la². 16 Nxe³sxā³ yxo²¹xa³te²su² te²ai³ta³lxi³ ain³kxi¹nxa²ha²kxai³ yan¹nāu³a¹ yxo²¹ a³si³wxe³nūn³ta³nxa² nxe³ki³tu¹wa². Nxe³sxā³ a²sxe³xa² yxo²¹ta³ka³lxxu³ i³nxai²na² wxa²wē³sāi¹ah³la² yxo²¹xa³jah¹lai¹tā² ain³kxi¹nxa²kxai²nān²tu³ yan¹nāu³a¹ yxo²¹ a³si³wxe³ta³nxa² nxe³ki³tu¹xā². Jā¹nxūn³sxā³ a²wē³sāi¹a² yxo²¹ja¹lo² i³nxai²na² wxa²sxe³xa³ka³lxa¹ta² yxo²¹xa³ta¹ka³lxai¹tā² ain³kxi¹nxa²kxai²nān²tu³ yan¹nāu³a¹ yxo²¹ a³si³wxe³ta³nxa² nxe³ki³tu¹wa².

Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²wet1sxā³ yxau²xai³ki³jau³su²

17 Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ i³hxī²-ka¹txa²lxi³ju³ta² ū³hū²xai³nx2ti³na²hē³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² tīh³na² ai³si¹nx2ti³ja¹su² nxe³nxa²lxi³tīh³na² a³si³tē³xai³jah¹lxi³hē¹la². Nxe³jau³ja¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²¹tū³ka³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ nxe² i³yau¹ū³-hain¹to³ha¹wa². 18 In³txai²na² Txa²wā¹sū³na² tīh³na² ai²ān³si³wxe³hī¹nai³ta² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹ju³ta² a²l³te²ha³lxi³hē¹la². Ju³te²a² yah³la²nāu³u¹tai²na² wān³txu¹ta²na² sa²yxo²wet1sl¹hain¹jau³su² a²l²a² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nxai²nān²tu³ i³ki³we²nxi²si¹jau³su² a³ten³txa³hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² tīh³na² ai²ān³si³wxe³hī¹nai³ta² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹ju³ta² a²l²a² kāi³xa³kxai²nān²tu³ ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹ju³ta² a³ten³txa³hē¹la². 19 Nxe³ha²kxai³ ū³sa³si³ko¹kxā¹ju³ta² Ju³te²a² nū³ka³txa² o²la³kxai¹nhxai²kxai³ jā¹lx¹ju³ta² we¹ta³nxa² we¹txa³ta³nxa² nxēn¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² a²yen³nāu³a² kāi²nxa³-wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² kwa³na³nē³jau³xl¹ta²na² sa²yxo²we¹ki³ju³ta² so¹lx¹kāi²na³la². 20 Nxe³yah³lxin¹ju³ta²sa¹ kxā³nxai³ta² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹jhā¹lxa³nhī¹nai³ta² hi¹nho³ah³lxi³hxain¹kxai³ jā¹nxe³jhā¹lxi³hē¹la². 21 A²kxā³nxi³ta² kwa²wa³ka³li³lot3sxā³ wa³kon³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hxi²-waun³jhā¹lxi³txa³hē¹la². A³na¹sxā³ o²la³kxah¹lxi³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹ a³wa²sut1sxā³ yxau³ah³lxin¹ju³ta³nū³a² i³hxi²kan¹ya³nx2tai¹kxai²nān²tu³ i³wet1sa²so¹jhā¹lxi³-hē¹la². 22 Nxe³sxā³ kwa²wa³ka³li³lo³te²su² te²a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²¹ a³si³wxe³kxai²nān²tu³ nxe³hi¹nān²te²tu³ a²ē¹nāu³ai²na² a³wa²sut1sxā³ yxau³hi³nx2na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² a²xa³ a³wa²sut1sxā³ yxau³jhā¹lai²na² sa²kxai³lu² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²¹ a³si³wxe³kxai²nān²tu³ Kris²tu³jah¹la² kwa²-wa³ka³li³lot3sxā³ o²la³kxi¹jhā¹la² yā¹nx2na³la². 23 Kxa³nxai³ta² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² a²ki³lha³lxi¹li²sa²si¹hā³ū¹nhē³lhxā³ kāi² a³lx¹nē³sxā³ so¹kxi²nē³-ta¹ti²tu¹wa². Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jhā¹lai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ a²nū²a²

yuh³xai²nān¹jah¹la² kwa² wa³ka³li³lot3ju³ta² ā³ya³wā²lah³lxī³txa³hē¹la². ²⁴Txa²-wa³tā³nāu³xāi³. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² i²sxā³ i³so¹nx2ti³jah¹lai²la¹wa².

A²kxā³nxa² i³so¹nx2ti³hi¹nai³tā² hi¹nho³ah³lxī³hxain¹kxai³ ja¹nxe² hi¹nho³jah¹lxī³-hē¹la². Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ ā¹hi¹nho³jxah¹lxī³hē¹la².

A²nū²a² nūh¹yxau²xai³jau³su²

²⁵Nxa²ha¹te¹ txu¹ha² nūh¹lxī³ ta¹ka³lxai²na²sa¹. Txa²wā¹sū³na² e³kxi²sai¹nxa³wa². Txa²ē¹nān¹jau³xa² so¹lxī³e³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³nai²li² wi¹lhin¹lxā³ thāi³ti³-la² sa²hau³kot3sa³ha²kxai³ txa²wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³nū³a² yxo²i²sah¹lxī³hē¹la².

²⁶Ha³lo²a² yxau³ki³tāu³a¹ kan²khai¹nxe³sxā³ wa³lxē³tā³la². Khāuh³-lxā³ti³nha²khaix1ki³ju³ta² yū³te²tu³wa². Nxē³ha²kxai³ in³txa² nūh¹yxau³kxai²nān²tu³ hai³txi³ txu¹ha² so²nxā³kxai²nān²tu³ ā²la² wi¹na³-la². ²⁷A²sxe³xa² hī¹na² yū³kxai²nān²tu³ ta¹ka³lxā² ā³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹ yū²nxā³kxai²nān²tu³ txu¹ha² so¹txa³hē¹la². ²⁸Nxē³yān¹ta¹:

—~Txu¹txa²sa³nha¹. So¹na¹tū¹xā¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ ko³nxe³ti³ kāi³hi³nx2nxā³lxa². Te²yā¹nxe² nūh¹lxī³ta¹ka³lxā² in³txa² so¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ ko³nxe³ti³ kāi³hi³nx2nxā³wa². Ha³lo²a² kan²ton³kxi²nē³lha²kxai³ a²nū²a² so¹nyhu¹kxi³te²a² khāuh³lxā³ti³nha²ha³ta²wa². Jā¹nxe³nx2ti³kxa²-yan³ti³su² ā³wa²su¹kxi¹nx2ti³si¹ha¹jau³su² ye³nx2ta¹wa².

²⁹Txa²wā³tā³nāu³xāi³. E³kxi¹nx2ta²ta¹tu¹wa². Ha³lo²a² yuh³xan¹ko³xai²na² yxau³ki³ju³ta² hai³txi³ a³lu²xa³wa². Ye³jen¹na² txa²wā¹ha³lo²a² ne³ki³son³tu¹-wa². Nxē³ha²kxai³ nxe³hi¹na² txuh¹xi³jah¹la² txu¹txa²kxa² yā¹nxe³jut3sū³nxe² yxau³ain¹tu¹wa². ³⁰Te²yā¹nxe³sxā³ i³āin²ta³kxi²nh²te²su² te²a² āin²ta³-kxi²nh²nxā³jah¹la² yā¹txe²hū³nxe² yxau³ha²kxai³ ka³lih³jah¹lo²su² te²a² ka³lih³xa³jah¹la² yā¹txe²hū³nxe² te²yā¹nxūn³sxā³ yxau³ha²kxai³ nxe² yxau³ain¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ yen³kxa² so¹kxi²te²su² te²a² yen³kxa² yū²-nxā³jah¹la² yā¹txe²hū³nxe² yxau³ain¹tu¹wa². ³¹Yuh³xan¹ta¹ yen³kxa² kāin² o²la³kxi²kxan²ti³ hai³txi³ wi¹lxon³kxai¹nxā³lho³la². Nxe³ju³tai²na² yxo²ha³kxa¹ yuh³xai²nān¹ju³ta² so¹lxī³ yxo²i²ki³kxai²nān²tu³ ye³jen¹na² tr¹kxi²nē³tu¹wa². Oh³xai²nān¹ju³ta² so¹lxī³ yxo²i²ki³kxai²nān²tu³ hai³txi³ tī¹kxi²nē³lxā³lho³la².

³²Jā¹nxe³jut3su² ha³lo²a² ī²li³ju³ta² o²la³kxah¹lxin¹kxai²nān²tu³ hxi²waun³-txi³yah¹lxī³txa²hē¹la². In³txai²li² txu¹txa²jhā¹lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹ju³ta² hāi¹nxe² o²la³kxi²hī³nx2na³la². ī³ka³li³kxi²si¹jau³xa² so¹lxī³te³nhī³nx2na³la². ³³Yxān¹ta¹ txu¹hxi²jhā¹lai²na² sa²kxai³lu² yuh³xan¹ta¹ yen³kxa² o²la³kxi²te²ju²hē³la². A²sxe³xa² ka³li¹txi³ju³ta² so¹lxī³te³nhī³nx2na³-la². ³⁴Nxe³ha²kxai³ tī¹hī³na² ha¹lon³txi²na³la². Nxa²ha¹te¹ txu¹ti³nāu³xa² yā¹nxe² ai³hī³nx2na³la². In³txi³txa²ta¹ka³lxā² a³ka³lxon¹ta¹ka³lxu³su² ta³nxā² wāi²-ta¹ka³lxu³su² ta³nxā² te²yā¹nxe² ai³nhī³nx2na³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²wet1si¹jau³su² te³nain¹na³la². A²nū²a² whāi²na¹ a²ē¹nān¹jau³xa² whāi²-na¹ Txa²wā¹sū³na² a²yan³txi³nū³a² so¹lxī³ o²la³kxai¹nhī³nx2na³la². Yxān¹ta¹ in³txi³ta¹ka³lxā² a²wē³sāi¹yah³la² ka²li¹txi³te³lhxā³ o²la³kxi²te²ju²hē³la².

35 Jā¹nxa¹jau³su² ā³non²ta³kxi¹nxa²lxi³te³lhxā³ e³kxi¹nx2ta¹wa².
 Hai³txi³ ī³wā³txa¹lxi³nxa³lho³la². Hāi¹sxā³ wain³kxa²ti³ o²la³kxi²yah³-
 lxin¹ju³ta³nū³a² ten³sa³nha²wa². Wxa²sī³nxū³nxa²lxi³ju³ta² hāi¹nxe³ti³xā¹
 Txa²wā¹sū³na² ī³ka³li³hū¹hah³lxin¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².

36 Nxe³yān¹ta¹ txu¹txa²jah¹lai²na² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹, e³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:
 —~Txu¹hai²li² so¹na¹tū¹xā¹. Ta¹ka³lxai²li² kxān³su² nūh¹sxa³ju³ta²
 wai³nxa³xā¹. Ta¹ka³lxa² yxo²kwāin³khai¹lxa³nha¹. Nxe³kxai²nān²tu³ so¹-
 ain¹ju³ta² wain³na³la². Ko³nxe³ti³ kāi³al¹nxa³wa². 37 Nxa²ha¹te¹ jah¹lai²li²
 txu¹ha² so¹ju³ta² te³nxa³jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:
 —~Txu¹hai²li² kāin² yxo²kwāin³sa²nxa³nha¹. Nūh¹yxau³na¹tū¹xā¹.
 Nxa¹kxan²ti³ kuh³lxa³thin¹sxā³ o²la³kxi²nuh¹nxa³lho³na¹. Ain¹jau³su²
 kxai²nān²tu³ txu¹ha² so²nxa³ju³ta³nū³a² wain³nūn³na³la². Nūh¹yxau³ju³-
 ta² wain³nūn³na³la². 38 Jā¹nxe³nūn³sxā³ in³txai²li² txu¹ha² so¹jah¹lai²li²
 wain³txi³ o²la³kxi²te²ju²hē³la². Jā¹nxūn³sxā³ txu¹lha³ so²nxa³jah¹lai²na²
 sa²kxai³lu² ā²la² wain³txi³ o²la³kxi²te²ju²hē³la².

39 Txu¹ta³ka³lxai²na² sa²kxai³lu² a²wē³sāi¹yah³la² ka³ten³su² hin¹-
 kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ in³txa² ī³xa² so²nxa³lho³la². Ko³nxe³ti³
 kāi³hī³nx2na³la². Yxān¹ta¹ a²wē³sāi¹yah³la² ya³lu²kxi²kxai²nān²tu³ ī³wa²-
 sut1sxā³ yxau³hī³nx2na³la². Nxe³hī¹na² in³txa² ī³xa² so¹ti³ten³kxai²nān²tu³
 hxi²kan¹ta¹ka³lxi³su² hī³nx2na³la². Ta¹ka³lxai²li² Txa²wā¹sū³na² wān³-
 txa² yxo²i²ta¹ka³lxi³su² ha²kxai³ in³txi³nū³a² te²yā¹nxe² Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa² yxo²i²jah¹la² so¹lxi³ so¹ju³ta²nū³a² wain³na³la². 40 Yxān¹ta¹ txa²ē¹-
 nān¹jau³la³ ta¹ka³lxai²li² nūh¹yxau³kxai²nān²tu³ ī²la² ka³lih³hī³nx2na³la².
 Nxe³jau³jau¹xi³na² txa²ē¹nān¹jau³xai²la¹wa². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³-
 ka³jxah¹la² nxū²kwāi³yxau³sa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txain²txi²na³la².

Txa²wā¹sū³na² ki³lxi³kxa² yain³txa² ī³yhe³wxe³kxi³jau³su²

8 1 Ju¹ta³la² nxe³ha²kxai³ yain³txa² a¹thūn³te²su² Txa²wā¹sū³nu²su²
 ki³lxi³ka³txa² ī³yhe³wxe³te²ju²hē³la². Nxe³ju³ta² ī³yau¹ū¹nx2ta¹tu¹-
 wa². Wān³txa² tī³yau³u¹tai²li¹. Nxe³hxai²na²hē³la². Nxe³te³nah¹lxi¹:
 —~Txa²wā¹ki³na¹xai²li² a³la³kxi²ki³tā³li¹. Nxe³hxai²na²hē³la². Nxe³ju³ta² a³la³-
 kxi²ki³ju³tai²li² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² yxo²kāin³txi³ ī³y³kxi²nha²ki³te²ju²hē³la².
 Nxe³na¹ta¹ a³lxi²waun¹nyhu¹ki³kxai²nān²tu³ ī³nxū²kwāi³lxū¹waun¹nyhu¹hī³ki³-
 tā³la². 2 A²nū²a² ī²li³te²su² te²a² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹ e³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:
 —~A²hoh³lxi³sa¹xā¹. Jau³su² kxan²ti³ hai³txi³ a²hoh³lxi³su² ju³ta² kāi²-
 nxa³wa². A²hoh³lxi³su²kxi³ju³ta² ī²la² kāin² tau³ton³na³la². 3 Yxān¹ta¹
 Txa²wā¹sū³na² a³lxi²ki³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² ī²nē³te²la¹wa².
 Nxe³sa³ Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹ e³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

—~Jah¹lai²li² a³lxi²sa³tā¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²yā³lxai²la¹xā¹. Nxe³jau³su²
 Txa²wā¹sū³na² nxe³tu¹wa².

4 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na²su² ki³lxi³nxe³kxah³la² so¹lxi³ hai³txi³ ka³-
 ten³yah³lo²sxa³wa². Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³kah³lo²khai³xa² ka³ten³yah³la²

(1 Korintios 8.3)

ka³na³ka³na³tā³la². 5 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² ā³xa² yū³te²sxa³jai¹ti²tu³-wa². Txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³ain¹kxah³lai²na² yū², txa²wā¹hxī²kan¹ti³su² te²na² yū² nxe³te²ju²hē³la². Oh³nāu³nū¹ka³na¹ yū² yuh³xai²na² yū² nxe³te²ju²hē³la². Ka³lxa¹txi³ yū³te²ju²hē³la². 6 Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³nu²khai³su² ka³na³ka³na³-tā³la². Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² hi²sen³kxai³lu² txa²wā¹ha³lo²a² whāi²na¹ ī³yūt1sxā³ kwa³na³jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lai²li² sa²-yxo²wet1si¹ki³jau³su² yxau³nūh¹ki³tā³la². Te²yā³nxe³sxā³ Txa²wā¹hxī²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²su² ha²kxai³ ka³na³ka³na³tā³la². Yen³kxa² whāi²na¹ wet1jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lai²li² ka³te³na² wi¹-tāu³la³ ū³hū¹nhē³lha²kxai³ ka³ten³su² ti³hi¹tē³jah¹lai²la¹wa².

7 Nxe³ha²kxai³ wxa²nū³ka³txa² yxo²i²yah³lxin¹te² ī³nxai²na² a²ha³tih³xai²na² jū¹nx² so¹lxi³ a³la³kxah¹lx¹lx². A²kxā³nxai³tā² Sū³na²ki³lxo³nxe³ka³txa² so¹lxi³ sa²yxo²we¹jah³lx¹3hxai¹nhē³la², yuh³lxah³lx¹nha²kxai³la¹. Nxe³sxā³ yain³txi³su² sū³na²ki³lxo³nxe³ka³txa² ū³hū¹yah³lxin¹te² yain³txa² yuh³lxah³lxin¹jau³su² ī³-yain³yah³lx¹3ta¹hxā³nhē¹la². Jā¹yxah³lx¹lx². Nxe³sxā³ ī³ye³yah³lxin¹te³nah¹lx¹: —Yain³txi³su² Sū³na²ki³lxo³nxe³ka³txa² ū³hū¹ain¹kxa² yain³ki³kxai²nān²tu³ wai³nhī³nx²nxa³l. Yah³lxin¹jau³su² nxe³yah³lx¹3ta¹hi¹nhē¹la². 8 Wi¹li²-yū¹nhē³ju³ta³la³ yū²nxa³wa². Yain³ki³ju²txain²txi³ yain³ki³sxa³ju³tain²txi³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ hau³hau³kon³ye²na³la². Yain³ki³sxa³kxai²nān²tu³

ko³nxe³ju³ta² i²ū¹nhē³lxa³lho³la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²yain³kxi²ki³kxai²nān²tu³ wi¹li²yū¹nhē³nū³nxa³lho³la². i²li³ju³tai²na¹ hau³hau³kon³na³la².

9 Nxe³ha²kxai³la¹ wi¹la³ a³la³kxi²ki³kxan²ti³nū¹ txa²wā³tā³nāu³ i³nxa² a²ē¹na² a³la³kxi²nxa³te²a² i²jah¹lxi³hē¹la². Ya³lo³txi²sxā³ yain³yah³-lxin¹kxai²nān²tu³ a²ē¹na² a³la³kxi²nxa³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² a³la³kxi²nxa³ha²kxai³ ko³nxe³ti³ kāi³yain¹kxa²yan³txi³su² nxe³ya³nx2ta¹wa². 10 Te²yā¹nxūn³sxā³ a³la³kxi²te² i³nxai²na² txa²wā¹sū³na²su² ki³lxo³te² sxi²ha² i³yain³te³lhxā³ ā³wih¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²ē¹na² a³la³-kxi²nxa³te²na² sa²kxai³lu² a²wān³txi³kxai³lu¹ a²ē¹na² e³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

—Jah¹lai²li² txa²wā¹sū³nu²sa²ki³lxo³te² sxi²ha² ā³wih¹na³na¹. Ā³wih¹sxa³ yain³na³na¹. Nxe³ye²ha²kxai³ te²yā¹nxe² kāi³nū³na¹tu³xā¹, ko³nxe³ti³ kāi³a¹-kxan²ti³nā¹. Nxe²e³kxi²nha²hi³nx2na³la². 11 Nxe³kxai²nān²tu³ jah¹lai²li² a²ē¹na² a³la³kxi²nxa³jah¹la² sa²kxai³lu² wā³txi³nū¹hī³nx2na³la². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² wā³txi³ha²kxai³ jau¹xai²na² yxo²i²xa³lho³la². Nxe³kxai²nān²tu³ ā²la² a³la³kxi²te² i²nxai²na² wxāi³ti³thin¹te²lah¹lxi³hī³nxa¹lxa², Je³su²jah¹la² hi²sen³kxai³lu² a²ē¹na² sa²hau³ko³te³lhxā³ ya³lu²kxa²nu¹hain¹kxan²ti³na². 12 Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a³la³kxi²nxa³jah¹la² wxa²wā³tā³su² jah¹lan²tu³ ko³nxe³ti³ kāi³ti³hi¹tain¹yah³lxi³-hī³nxa¹lxa². Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² ko³nxe³ti³ kāi³si¹yhah³lxi³nū³nxa¹lxa². 13 Jā¹nxa¹jut3su² ka³yxuh³xa² sī³na² i³so¹ji²na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kāin² a³la³kxi²nxa³jah¹la² kāi³a¹kxe³su² i²sai¹nha²kxai³ wā³txi³sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³si¹-hai¹na¹kxa²yan³txi³su² ka³yxuh³xa² sī³na² i³so¹ji²xin²nxa³lho³la². Nxe³hi³na¹wa².

Txa²wā¹sū³na² i³kaixa¹so¹te²su² yxau²xai³kxi³jau³su²

9 1 Nxā²ha¹te¹ ā³wa²sut1sxā³ yxau³na¹wa². Je³su²jah³lai²na² i³kaixa¹so¹sa²-jah¹lo²su² na¹wa². Je³su²jah³lai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ txa²yen³khai¹xai²na² wi¹wi¹nxe² i²jah¹lo²su² te²sa¹wa². Je³su²jah³lai²-na² wān³txa² yxo²i²yah³lxin¹ju³ta³nū³su² kāin² o²la³kxi²nū¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². 2 Je³su²jah³lai²na² i³kaixa¹so¹sa²ju³ta² a²nū²a² ā³xa² yxo²i²yū¹sai¹nxa³wa². Nxe³-sain¹kxan²ti³ wxāi³na² yxo²i²yū¹sah¹lxi¹lxa². Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Kris²tu³jah¹lo²su² te²a² i³yau¹ū¹nx2ti³jah¹lo²su² te²sa¹jai¹ti²tu¹wa².

3 Nxe³sxā³ yxo²i²sai¹nxa³te²na² i³wā³txi³sain¹kxai²nān²tu³ nxe² ī³wa²lū³xai¹-na¹wa². 4 Jā¹nxe³sxā³ wa³ko³na¹ta³a² yain³txi³su² ta³nxa² ī³na²kxi²jau³su² ta³nxa² ū³hū¹sain¹kxai²nān²tu³ sa²so¹kxai¹na¹ju³ta² wain³na³la². Hxi²ka¹nhī³na¹wa². 5 Te²yā¹nxe³sxā³ txu¹ha² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²ta¹ka³lxa² so¹na¹tu³xā¹. Nxa¹kxai²nān²tu³ wain³na³la². U²lxi³hai³kxa² ai³li² kan²txi³ tē³i² nxe³na¹ju³ta² wain³na³la². Txa²wā¹sū³na² i³kaixa¹so¹tu³ka³txa² te²yā¹nxe² kāi³i² Je³su²jah³lai²-na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² a²lon³ti³nāu³xa² te²yā¹nxe² kāi³ai¹ni² Pe²jah¹lo¹na² te²yā¹nxe² kāi³i² nxain¹te²ju²he³la¹. Te²yā¹nxe² kāi³a¹ju³ta² hxi²-kan¹nūn³na¹wa². 6 Nxe³sxā³ Bar³na³be²ah³la² txai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² o²la³kxi²nū¹nx2ti³ya³ha²tā³a² ū³yho³hi²si¹sah¹lxi³nhī¹jau³nū³su² kwa³na³-sih¹nxa²lxa¹jau³su² wai³nhī³nx2na³la². 7 Te²u¹jā¹nxe³jut3su² so³ta²to² nū³ka³txa² wa³ko³nain¹kxai²nān²tu³ nū¹wa³kon³sxā³ yain³txa² so¹kxain¹te²sxa³yu²he³la².

Yxān¹ta¹ o²la³kxain¹kxa² yo³ha² ū³yho³hi²hain¹te²jai¹t²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ hai³sxa² ū³whī¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²hai³sxa³khai³xa² yain³txa² ka³to³kxa² ū³ yain³te²jai¹t²tu³wa². Te²yā¹nxūn³sxā³ po¹na² wa³kxēn³yah³la² sa²kxai³lu² po¹na² a²su³su³yau³xa² wxa²wxi¹so¹sxā³ i³na²te²jai¹t²tu³wa². Te²u¹jā¹nxe³nū³nhī³na¹wa².

⁸Nxe³nxa²ha¹te¹ ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²nān¹jau³xa² te²yā¹nxe² e³kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². ⁹Nxe³sxā³ Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² ū³ wha²li¹txā³nxu¹tai²nān¹jau³xa² e³te³nah¹lx¹:

—~Po¹nai²na² yū¹te²a² yain³txa³ki³a² tī³ka³la³sxā³ tī³hau³si¹hin¹jau³su² ū³ki³hain³kxi²xai³tāu³a² nxēn¹tāu³a² po¹na² yxo²a² sa²yxo²tai³txa³hē¹li¹. ū³yain³ti³ten³kxai²nān²ty³ ū³yain³tai²li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xu¹tai²na² sa²kxai³lu² po¹na² ū³yhai¹ki³ju³ta² so¹lx¹e³kxi²hī³nē³te²la¹xa³? ¹⁰Ti³he¹nx2nx³wa². Wa³-kon³ki³kxa² yo³ha² ū³hau³ko³tū¹nhē³te³lxhā³ nxe² ū³tih³nxe³nē³lain¹te²jai¹ti²ti¹. Hai³sxa² ū³whī¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² yain³txa² ki³kan¹ju³ta³nū³a² wah³nxe³ha²-kxai³ yain³txa² ki³kan¹ki³a² wa²ni²lho¹jah¹la² wah³nxe³ha²kxai³ nxe³te²jai¹ti²ti¹. Wa²ni²lho¹hxa³tāu³a¹ yain³txa² wā²nū¹nyhu¹si¹nyhain¹jau³nū³su² wah³-nxain¹te²jai¹ti²tu³wa². ¹¹Jā¹nxa¹jut3su² wxa²ē¹nāu³ai²na² wān³txa² wi¹jau³xa² ū³tih³nxe³nx2ti³nha¹ha²kxai³ wxa²yen³kxi³khai³xa² wā²nhū¹sah¹lx¹nhī¹ju³-ta² wain³na³la². ¹²Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ū³hen³txi³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²yxo²ha³kxa¹ nxe²kāi³ū¹hain¹yah³lxin¹nū²hē³la². Te²yā¹nxūn³si¹na¹wa². Sa²sen³-so¹sain¹si¹nxa³wa². Yen³kxa² wā²nhū¹nyhu¹ah³lxin¹kxa² so¹kxi¹nx2ti³si¹na¹ju³ta² wai³nhī³nx2na³la². Yxān¹ta¹ wain³kxan²ti³hai³txi³ wxa²yen³kxa² ten³sīn¹te²txā³-wa². Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² wi¹jau³xa² ū³wā³txi³yah³lxin¹kxa² yan³txi³su² txa²hxi²ka² wa³kon³si¹na¹tai¹ti²tu³wa². ¹³Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu¹ a²nū²a² ū³li³te²a² ka³yxuh³xa² tē³sxā³ wxā³nū²la² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹te³lxhā³ nxain¹kxai²nān²ty³ txah³lx¹kxa² a²ne³ka³na²nhāu³a² a²wā³kxi³kxai³ ū³wxe² a²wā³kxi³kxai³ sa²so² nxe³sxā³ yai³nain¹te²jai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² hau³ko³-tū³ka³txa² wa³ko³nain¹tāu³a² yain³kxi³kxai³ yāx1te²a² yai³nain¹te²jai¹ti²tu³wa². ¹⁴Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ū³yau¹ti³tū³ka³txai²na² sa²kxai³-lu² ain³kxi²tū³ka³txa² hxi²ka² ū³yhai¹txain¹te²ju²he³la².

¹⁵Jā¹nxa¹ju³kxai³lu¹ te²yā¹nxe² hxi²ka¹na¹kxan²ti³nū¹ ten³sa²nxa³hē¹la². Hai³txi³a²hi¹na¹ ten³sa²nxa³lho³la². He³ja³lu²sa²te³lxhā³ sa³kxan²ti³ yain³txa² ū³yai³nxūn³nxa³lx¹te²txā³wa². Jā¹nxe³sxā³ wxa²yen³kxa² wā²nhū¹sah¹lxin¹-ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² yen³kxa² ten³sa²kxa² ta³nxa² yain³txa² yai¹na¹kxa² ta³nxa² ū³hau³ko³tū³hī¹sain¹na²hē³la². Jāx1sain¹-tu¹wa². Nxe³ju³ta² so¹lx¹te³na¹jau³su² yxo²kāin²txi³ ū³hen³txi³na¹tu¹wa². ¹⁶Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ū³yau¹ū³hai¹na¹ju³ta² ten³jau³su² ū³sa²-si¹hā³sa³na²hē³la². ū³sa²si¹hā³sa³ha²kxai³ nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhū² ju¹tai²li² o²la³kxi²na¹wa². Nxe³na¹ju³ta² o²la³kxi²na¹ha²kxai³ yxo²kāin²txi³ kwait1te²-txā³wa². Yxān¹ta¹ ju¹tai²li² ū³hen³txain¹nxa³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² ko³ton³kxi³sa²kxa² yan³txi³su² nxa¹nha²wa². ¹⁷Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu¹:

—~Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wā²nxūhī¹lx¹ ū³hen³txi³na¹tū¹xa¹. Na¹ke³la³te²-kxai³ ū³hen³txi³na¹kxa² yo³ha² yū³sa³hī³nx2na³la². Nxe³na¹ta¹ Txa²wā¹sū³na²

kwa³na³sa³na²hē³la². Nxe³sa³ha²kxai³ te³na¹jut3su² ta³nxa² ten³nxa³jut3su² ta³nxa² yū²nxa³wa². Sa²wai³wait3sxā³ sa²yxo²we¹tai¹na¹ju³ta² so¹lxi³ yū²-na³la². 18Nxe³na¹jut3su² ya¹te²ta³ ū³yho³hi²sa²te³jl¹wa²? Wān³txai²li² ī³hen³txi³na¹tāu³a¹ a²yo³ha² ten³nxa³ju³ta² ka³lih³kxi²sa³tu¹wa². Ju¹tai²na² so¹lxi³ ten³sa³nha²wa². Wā²nxūh¹ ī³hen³txi³na¹wa². Ū³yho³hi²sa²si¹yhah¹-lxin¹jau³su² hxi²kan¹txi³ kwa³na³nx²ta¹kxan²ti³ wxa²yen³kxa² ten³te²txā³wa².

19 Ā³wa²sut1sxā³ yxau³jah¹lo²sa¹wa². Ū³yho³hi²sa²jah¹lo²la³ yū³sa²nxa³ ha²kxai³ sa²yxo²we¹ta¹ju³ta³la³ yū³sa²nxa³nha²wa². Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² ī²li³te²su² te²a² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² ī³yau¹ū³te³lhxā³ nxa¹wa². Nxe³sxā³ wa²nxūh¹ wi¹lhit1sxā³ kwa²wa³ka³li³yu³ta³lo³ū¹ha¹tu¹wa². 20 Jā¹nxa¹ju³-kxai³lu² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yxo²we¹ta¹ha²kxai³ ā³wa²sut1sxā³ yxau³na¹wa². Hai³txi³ Ju³te²a² nū³ka³txai²na² yxau²xai³lain¹ju³ta³la³a²-wa³kxēn³tot3sai¹nxa³ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² a²wa³kxēn³tot3sa²nxa³ha²kxai³ nxe³jah¹lo²sa¹wa². Nxe³te²sa¹kxan²ti³ Ju³te²an¹ta² sxi²nhāu³a² yxau²xai³la¹kxai²nān²tu³ Ju³te²an¹tu³ka³txa² yxau²-xai³kxa² yā¹nxe² yxau²xai³la¹wa². Nxa¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² sa²yxo²we¹jah¹lai²na² sxi²nhau³a² yxau²xai³la¹kxai²nān²tu³ nxe³jah¹lu¹ta² ya¹nxe² yxau²xai³la¹wa², Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ī²si¹hain¹jau³sa³. 21 Te²yā¹nxe³sxā³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² a²sxi²nhāu³a² yxau²xai³la¹-kxai²nān²tu³ Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² nxe³wā²na³a¹wa², Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yxo²wet1si¹hai¹na¹jau³sa³. Jā¹nxa¹jut3su² Txa²wā¹sū³na² kwa³na³jau³xa² sa²yxo²ā³nxa³hē³la². Nxe³yān¹ta¹ Kris²tu³-jah¹lai²na² kwa³na³jau³xa² sa²yxo²we¹ta¹ju³lo³na¹wa². 22 A²nū²a² a²ē¹nāu³a² a³la³kxi²nxa³te²a² yxau³kxai¹na¹kxai²nān²tu³ ā²la² kāin² a³la³kxi²na¹jau³xi²-na² yxo²kāin²txi³ ī³yau¹ū³hai¹na¹ju³ta² yū²nxā³wa². Nxe²nxa³ju³ta²sa¹:

—~Toh³li³jau³su² ē³il¹lx¹. A³la³kxi¹nxa³lx¹. Nxa¹jau³la³ e³sa²nxa³nha²wa². Nxe³na¹ju³kxai³lu² a²nū²a² ī²li³te²su² te²a² hxi²kan¹txi³ ī³yan³ta³kxi²sxa³ yxau³nū¹ha¹kxai²nān²tu³ nxe²kāi³ū¹ha¹wa². Kris²tu³jah¹-lai²na² wān³txa² yxo²ī²ain¹jau³nū³a² so¹lxi³ ten³sa³nha²wa².

23 A²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² ain³kxi²si¹hai¹na¹jau³su² nxe²kāi³a¹wa². Nxe³sxa³ ain³kxain¹kxai²nān²tu³ ī³ka³li³kxi²nū¹sain¹na³la². 24Nxa²-ha¹te¹ a²nū²a² kwa²wa³ni³lon³sxā³ ā³naun³ti¹hain¹kxai²nān²tu³ ka³na³ka³nat3sxā³ ne³ka³ta²xi²te²an²tu³ a²yo³ha² so¹kxi²te²ju²hē³la², a²yxo²ha³kxa¹ ā³naun³ti¹hain¹-kxan²ti³na². Ne³ka³ta²xi²jah¹la² so¹lxi³ yān¹txi³ nū³ktūn³txi³ ā³ni³ha²kxai³ a²yo³ha² so¹kxi²te²ju²hē³la². Ju¹ta² yā¹nxe³jut3sū³nx² nxū²kwāi³lxū¹txi³ Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² sa²yxo²we¹jah³lx¹hē¹la². 25 Kwa²wa³ni³lon³kxi²te²su² te²a² a²yo³ha² ū³-nhe³hē¹nha²ka³lo³a² so¹te²lhxā³ ain¹kxai²nān²tu³ a²nū²khai³na³ai²na² nū³ktūn³txi³ a³wa³ni³lon³sai³-nhain¹sān²te²ju²hē³la². Ain¹kxai²nān²tu³ ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² so¹hī³nx²na³la². Ā³nxe³ka³lo³a² wa³su³txi³ khon³kxi²te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³-txa² wain³txi³ sa²yxo²wet1sxā³ yxau³kxi²ki³kxai²nān²tu³ kxān¹nāu³a¹ oh³nāu³a¹

yxau³ki³tāu³a¹ ū³yho³hi²nē³tu¹wa². A²nxe³nē³te²a² khon³kxi²ti³he¹nxe³lxa³lho³la². 26Nxe³te²yo³ha² so¹kxi²te³lhxā³ nū³qxūn¹txi³ ā³nih³jut3sū³nxe² o²la³kxi²na¹wa². Jā¹nxūn³sxa³ a²nū²a² ha¹li¹ ā³wa³nī³lon³sxa³ ā³nhe¹lain¹te²ju²hē³la². Nxe³ya³kxai² nān²tu³a²nxe³jah¹lo²su² jah¹la² nū³qxūn³jah¹la² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² hī³nx2na³la². Yxān¹ta¹ nū³qxūn³yah³xa³kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³syā¹hī³nx2nxa³wa². Jā¹-nxe³jut3sū³nxe² Txa²wā¹sū³na² wān³txai²li² i³yau¹ū³a¹jau³xai²li² nū³qxūn³sxa³ o²la³kxi²na¹wa². 27Nxe³na¹ju³ta² txa²nū²nāu³khai³xai²na² sa²yxo²we¹nha²si- sa²jau³su² txa²nū²khai³xa² wxa²ka³to³nha² yxau²xai³nha¹wa². Nxe³ha²kxai³ kxā³nāu³a¹ Je³su²jah³la² yen³nāu³a¹ wān³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ū³ta³lu²na¹tāu³a¹ txa²nū²nāu³khai³xa² wxa²ka³to³nha² yxau²xai³na¹ju³tai³ta² wi¹li²sa²nxa³kxa²yan³-txi³su² nxe² o²la³kxi²na¹wa².

Sū³na² ki³lxo³ka³txa² sa²yxo²we¹jau³su²

10 1 Nxa²ha¹te¹ txa²wā³tā³nāu³xāi³. Txa²wā¹yah³la²nāu³xu¹tai²na² i²xi²-nha¹jah³lxi³hē¹la². Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² ā³te³sxa³ ai³tū³ka³txu¹txai²na² i²xi²nha¹jah³lxi³hē¹la². E³ji²ta²ko³xa² a³li³ai¹nhī¹nu¹tai²na² a³lan²ta² Txa²wā¹sū³-na² hi²sen³su² o³sī³na² i³sa²si¹hā³ū¹ha² kxai³ ā³tī¹kxa² ai³nu¹hain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ain¹tāu³a² i³ye³na² kah³je³na² yau³son¹kxai¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ yxo²-ha³ti³lhi³ain¹ta¹hxi²nxa³hē¹la². Ai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² wā³nxīn¹sxa³ o²la³kxi²sxa³ i³ye³na² nxū²kwai³ye³la²tīh³na¹ jā¹tīh³na¹ a²yu³kxa² ai³tīh³na²nū³a² sa²we¹ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³tīh³na² te²tīh³na² we¹tū²la² Moi³-se²ah³lo²nu¹tai²na² a²nū³ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ i³ha³la³te²ti³hi¹tīh³na¹ aun³ta² yxo²ha³ti³lhi³yah³lxi³ta¹hxi²hē¹la². 2Ai¹nha²kxai³ a²yxo²ha³kxa¹ Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² yxo²i²ai¹nha²kxai³ a²nū³ka³txai²na² so¹nain¹ta¹hxi²hē¹la². A²yxo²ha³kxa¹ ā³nū²nxi² o³sī³nai²na² ā³tī¹kxa² ai³ai¹nha²kxai³ i³ye³na² nxū²-kwai³ye³la³tīh³na² yxo²ha³ti³lhi³ai¹nha²kxai³ nxain¹ta¹hxi²hē¹la². 3Ai¹nha²kxai³ a²yxo²ha³kxa¹ yain³tū³xa² oh³nāu³a² i³sa²si¹hā³tū³xa² yai³nain¹ta¹hxi²hē¹la². 4A²yxo²ha³kxa¹ i³yau³xa² wā³nxīn¹jau³xa² na²ain¹ta¹hxi²hē¹la². A²kxā³nxā¹ i³yau³xa² yū²nxa³ko³xa² a³nxai³ai¹nha² kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² Moi³se²-ah³lo²nu¹tai²na² i³kwā³na³ha² kxai³ hi³sa³ka³txa² hxi²te³nha²sxa³ txah³lxa³kxa² i³su²ta¹hxi²hē¹la². i³su²lha² kxai³ i³yau³xa² ha³li³ ā³si³wxe³ye²ta¹hxi²hē¹la². Ha³li³ye¹nxa²ha¹te¹ Moi³se²ah³la² nū³ka³txi³nu¹tai²na² a²yxo²ha³kxa¹ na²ain¹-ta¹hxi²hē¹la². Ja¹nxain¹jut3su² Tah³lxa³kxi³nū¹tai²li² wā³nxīn¹ka³txa³nū¹tai²li² ā³si³te³nxain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ta³ka³txa³nu¹tai²li² Kris²tu³jah¹lo²su² ta¹hxi²-hē¹la². 5Nxe²xai³ain¹kxan²ti³ a²ka³lxa³txi³su² nūn³tāu³a² hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² i³wi¹lxo³kxi²sxa³ i³ka³li³kxai¹nxa³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ha³lo²a² i²ai¹nxa³ko³-nāu³a² ya³lun¹ti²hxa³nain¹ta¹hxi²hē¹la², a²nū²a² hxi²kan¹ta³nū³ka³txa²sa². 6A²nxe³jau³jau¹xai²na² i³yau¹ū³nhē³jau³xai²la¹wa². Ko³nxe³ti³ kāi³sxa³ yxo²kwai³nain¹ka³ ja¹nxe³ki³kxa²yan³ti³su² i³yau¹ū³nhē³jau³xai²la¹wa². 7Te²yā¹nxe² txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³ka³txa² sa²yxo²we¹tain¹ku¹jā¹xah³lxi³txa²hē¹la². Nxe³jau³xai²li² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tān¹jau³xa² e³te³nah¹lxi¹:

—~A²nū²a² ā³wxe³ain¹sān²nū²la² txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³ka³txa² yain³txa² yai³ni² ī³na²kxi²jau³xa² ī³na² ain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³nū²la² ī³sa²yxau³nū²-la² kuh³lxa³thin¹sxā³ ko³txi³ wa³ni³lo³nain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 8Te²u¹jā¹nxe² kuh³lxa³thin¹sxā³ ko³txi³ o²la³kxi²yah³lxi³txa³hē¹la². A²kxā³-nhxi¹nu¹tai²na² kuh³lxa³thin¹sxā³ ko³txi³ o²la³kxi³nyhain¹ta¹hxai²ti¹ti²tu³wa². Kuh³lxa³thin¹sxā³ ko³txi³ o²la³kxi²nyhai¹nha²kxai³ ye³ka³na³ka³nat3sxā³a³la²ni²hī¹na¹ a²hī¹so¹lxi³ a²nū²a²nāu³xa² ka³lxa¹khai¹nxe³lxan²ti³ 23.000 nxe³tū³ka³txa² ya²lun¹txain¹ta¹hxai²hē¹la². 9Txa²wā¹sū³na² hxi²ye¹ta³lxi³yah³-lxi³txa³hē¹la². Nxe³ju³tan¹jau³xa² e³yah³lxi³txa³hē¹la². Te³nah¹lxi¹:

—~Ko³nxe³ti³ kāi³a¹lxan²ti³ Txa²wā¹sū³nai²li² hai³txi³ ko³nxe³ti³ kāi³a¹kxa² yo³ha² ū³hū¹sa²nxa³lho³na¹. Yah³lxi¹jau³la³ e³yah³lxi³txa³hē¹la². A²kxā³nxu¹-tai²na² nxe²kāi³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe²kāi³ai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² txih³xa² wī³lxit²a² ī³sa²si¹hā³ū¹hai¹nha²kxai³ ka³lxa¹txi³ ī³-lxa²ya²lu¹ta³lxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 10Txa²wā¹sū³na² kāi³ū¹nhē³ju³ta² yxo²xūn¹txi³ ī³kwai²txa³lxi³yah³lxi³txa³hē¹la². A²kxā³nxu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² ī³kwai²txa³lxi³yai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² oh³xan¹jah¹la² sa²si¹hā³ha²kxai³ a³ka³nx¹xi²sxā³ a²nū²a² ka³lxa¹txi³ ī³ya²lu¹ta³lxi³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

11Nxe³ju¹tai²na² yxo²ha³kxa¹ ū³yhe³ka¹tē³ju³ta² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hi¹-nān¹te²tu³ jau³jau¹xu¹tai²na² ī²kī³kxai²nān²tu³ ī³til³nxe³nē³jau³xai²la¹wa². Txa²wā¹ha³lo²a² yuh³xan¹ko³ko¹xai²na² ne³ki³son³ju³ta³nū³su² yau³son³na³la².

12Jā¹nxe³jut3su² ī²li³te²a² a²wān³txi³kxai³lu¹ a²ē¹na² e³kxi²nha²te³nah¹lxi¹: —~A³la³kxi²khaix1na¹xā¹. Hai³txi³ ko³nxe³ti³ kāi³nxa³lho³nā¹ txai²lā¹. Nxe³kxai²nān²tu³ wi¹lī²nha²khai¹nxe³jah¹lxi³hē¹la². Ko³nxe³ti³ ā³ni²lhxā³ ā³wi¹hā³sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxi¹nha³ta²wa². 13Ko³nxe³ti³ kāi³si¹yah³-lxi¹jau³su² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ kāi³sain³te²ju²hē³la². Nxe² ko³nxe³ti³ kāi³sain³si¹nxa²lxi³tā³a² Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² ne³wā²na³nx2ti³xa²-lho³la². E³kxi¹nx2ti³jau³xa² sa²yxo²ā³nha²nxa³sxā³ kāi³ū¹nx2ti³tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ ī³nxū²kwai²txu¹nx2ti³tu¹wa². Nxe³nx2ti³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ko³nxe³ti³ kāi³sain³si¹nx2ti³ju³ta³la³ a²ta³a² hxi²ka² hxi²tha³txa¹lxi³xa³-lho³la². Hāi¹sxā³ nū³kxūn³txi³ ī³sen³sal¹ah³lxin¹tu¹wa².

14Jā¹nxe³jut3su² a²lxi¹nx2ta¹wa². Ka³lih³kxi²la²nha² thāi³ti³la²sxā³ e³-kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³te²su² sa²nē³kxi²yah³lxi³txa³hē¹la². A³jxah¹lxi³hē¹la². 15A³la³kxah¹lxi¹nha²kxai³ e³la¹ ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Nxe³sxā³ e³kxi¹nx2ta¹ju³xai²li² wā²nxū¹ ī²nha¹jah³lxi³hē¹la². 16Je³su² Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nē³lhi¹nai³tā³lau¹ja³xa² ī²xi²nha¹jah³lxi³hē¹-la². A²sa³wi³ha³lxa² ī³kaix1sxā³ ī³yā³nū²kxi²sān²nū²la² yain³jau³xa² na²sxā³ sa²ni²lhon¹ta³-kxi²xai³kī³tā³lau¹ Kris²tu³jah¹la² a²ti³ha²yau³xa² ha³li³ū¹nhē³ju³ta³ta² ī²xi²kī³tā³la². Te²yā¹nxū²sxā³ yain³tū³xa² yain³yah³lxi³na²hē³la². Yain³tū³xa² yā¹nxe² yain³kj³-te³na¹ Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxa²nu¹nhē³ju³ta² ī²xi²kī³tā³la². 17Txa²wā¹ki³na²kxi²na² ka³lxa¹ki³kxan²ti³ tū³xa² yain³tū³xa² nū³ka³na³ka³nat3sxā³ yain³kj³tā³la².

Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²ki³tū³ka³txi³ki³na¹xa² ka³na³ka³na³-
ki³tā³la². A²nū²a² ka³na³ka³na³kxa² yā¹nxe² ki³tā³la².

18 Nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nū³ka³txa² i²xi³nha¹jah³lx³hē¹la². Yain³txi³nū³su² tū³xa²
Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹ain¹tū³xa² tē³sxā³ yai³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txah³lxa³-
kxa³txa² ū³nhe³hēt1tain¹sān²nū²la² hā²wxān³txa³ yai³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
Nxe³ki³sa²kxa³ yai³nain¹te³na¹ a²yxo²ha³kxa¹ ā³nū²nxi³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²-
nēn¹kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². ¹⁹Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³ka³txa²
yain³txa² ū³hū¹ki³kxai²nān²tū³ wā³nxīn¹ki³ju³ta² kāi³hī³ki³te²la¹xā³? ²⁰Hai³txi³
ti³he¹nx2nxa³wa². Hāi¹lxā³ Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ai¹nxa³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu²
Txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³ka³txa² yain³txa² ū³hū¹sxā³ sa²nēn¹kxi³kxai²nān²tū³ ko³-
nxe³te²a² yāu³ka³txa² ū³hū¹nyhai¹nhī³nx2na³la². Hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² wi¹tāu³la³
ū³hū¹nyhai¹nhī³nx2nxa³wa². Jā¹nxe³jut3su² ha²kxa³ ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa²
o²la³kxi²nu¹nyhah³lxin¹ju³ta² ten³ti³hex1sa²nxa³nha²wa². ²¹Txa²wā¹sū³na² na²jau³-
xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹hx²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³tai³tā²
i²xi²ki³jau³xai²na² sa²kxai³lu² i²na²sxā³ sa²ni²lhon¹ta³kxah³lxin¹kxai²nān²-
tū³ ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² na²jau³xa² i²na²sxā³ sa²ni²lhon¹ta³kxah³lxin¹ju³ta²
wai³nxa³wa². Yau³ha¹li¹ i³na²yah³lxin¹kxai²nān²tū³ wai³nxa³wa². Te²yā¹nxe³sxā³
Txa²wā¹sū³na² yain³tū³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹hx²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la²
ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³tai³tā² i²xi²ki³jau³xai²na² sa²kxai³lu² yain³yah³lxin¹kxai²-
nān²tū³ ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² yain³tū³xa² yain³yah³lxin¹ju³ta² wai³-
nxa³wa². Ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² yain³tū³xa² yain³yah³lxin¹ju³ta² wai³-
nxa³wa². Tū³ha¹li¹ yain³yah³lxin¹kxai²nān²tū³ wai³nxa³wa². ²²Txa²wā¹hx²kan¹ta²
Si³yxau³jah¹la² i³xān³ta³kxi²nē³ju³ta² ten³yah³lxin¹ta¹ji¹wa²? Txa²wā¹hx²kan¹ta²
Si³yxau³jah¹la² nū³qxūn³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³to³ta¹ nū³qxūn³sxā³ ā³sen³sai¹yah³-
lx³hī³nxān¹ji¹wa²? Hai³txi³ti³he¹yxah³lx³hī³nxā³lx².

A³lx¹i²waun¹nyhu¹sxā³ kāi³nyhu¹ki³jau³su²

23 Nxa²ha¹te¹ wxa²ha³tih³ i³nxa² nxe²e³kxah¹lxin¹te³nah¹lx¹:
—~“I¹li³ju³ta² kāi³a¹tū¹xā¹.” Nxa¹kxai²nān²tū³ hx¹kan¹txi³ kāi³hī³na¹wi¹.
Yah³lxin¹jau³xa² wain³na²la². Yxān¹ta¹ wi¹lye²nxa³kxai²nān²tū³ wai³nxa³wa².
Ā³nxū²kwāi³lxū¹waun¹nyhu¹xa³kxai²nān²tū³ wai³nxa³wa². ²⁴Te²yā¹nxe³sxā³
wxa²ten³yah³lxin¹ju³khai³xa² so¹lx¹ ā³no²la³kxi²nyhah¹lx³txa³hē¹la². Wxa²-
wā³tā³xai²na² a²ten³ju³ta² ā³no²la³kxi²nū¹txain¹yah³lx¹ ā³nū³nhē¹la².

25 Nxe³sxā³ nxe²kāi³jah¹lx³hē¹la². Ka³yxuh³xa² sī³na² sxi²ha² so¹-
kxi²nyhu¹kxi³thi³na² ai³yah³lxin¹kxai²nān²tū³ ka³yxuh³xa² i²li³thi³na²
ten³yah³lxin¹kxa² so¹kxi¹txain¹yah³lx³hē¹la². Ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa²
i³yain³jau³nū³la³ i³wā³txain¹yah³lx³txa³hē¹la². I³wā³txain¹yah³lxan³ka³tū³
e³kxi²nha²yah³lxan³ka³tū³ hāi¹sxā³ wā²nhīt1jah³lx³hē¹la². ²⁶Nxe³ju³tai²li²
Txa²wā¹sū³na² ū³whā²li¹txa³nxai³ta² nxe³te³nah¹lx¹:
—~Txa²wā¹ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ yen³kxai²na² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹hx²-
kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a²wa³kxēn³txa²na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²xa³te²a² i³yain³te³lhxā³ka²la¹txa³lxi³kxai²nān²tū³:

—~Ai³sxā³ yain³kxi²ti³ten³sa³nha¹. Yxah³lxin¹kxai²nān²tū³ yain³txa² ū³hū¹nx2ti³kxa² hāi¹sxā³ yain³jah¹lxi³hē¹la². Kāin² a³la³kxi²nxa³jah¹la² yain³txa² i³wā³txi¹nū¹hain¹yah³lxi³txa³hē¹la². 28 Nxe³yān¹ta¹ kāin² a³la³kxi²nxa³jah¹lo²su² te²a² i³ye³kxi¹nx2ti³te³nah¹lxi¹:

—~Yain³txai²li² sū³nu²su² ki³lxo³jah¹lai²na² yain³txai²la¹wi¹. Nxe³-nx2tai¹kxai²nān²tū³ yain³yah³lxi³txa³hē¹la². E³kxi¹nx2ti³jah¹la² a³la³kxi²nxa³ha²kxai³ ko³nxe³ti³ kāi³si¹hain¹yah³lxin¹kxa²yan³ti³su² yain³yah³lxi³txa³hē¹la². 29 Wxa²ē¹nāu³ai²na² a³la³kxi²khai¹xah³lxi¹nha²kxai³ yxān¹ta¹ jah¹la² a³la³kxi²nxa³ha²kxai³ hāi¹nxa¹jah¹lxi³hē¹la². Nxa²ha¹te¹ wxa²ha³tih³ i³nxai²na² wān³txi³kxai³lu¹ i³wa²lū³xi²sah¹lxin¹te³nah¹lxi¹:

—~Ju¹tai²li² ten³sa²nxa³nhai¹. A³la³kxi²nxa³jah¹lai²li² o²la³kxi²na¹kxe³-su² i³kāi²nxa³tot3si¹hai¹na¹kxai²nān²tū³ wi¹lxa³wi¹. Ten³sa²nxa³nhai¹.

30 Yain³txai²li² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²nu¹sān²nū²la² wi¹lhit1sxā³ yai³na¹kxai²nān²tū³ jah¹lai²li² a³la³kxi²nxa³jah¹la² i³kwāi²kxi²sain¹ju³ta² wai³nxa³wi¹. Nxēn¹jau³su² ha²kxai³,

31 Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹la². ū²li³ju³ta² kāi³yah³lxin¹ju³ta² yain³-txa² yain³ta³nxa² ū³na²jau³xa² ū²na²ta³nxa² ū²li³ju³ta² kāi³yah³lxin¹kxai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na² wxi²kin³ti³ton³ti³hi¹tail¹yah³lxi³hē¹la². 32 A²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³-ti³hi¹tain¹yah³lxi³txa³hē¹la². Ju³te²an¹te²su² ta³nxa² Ju³te²an¹te²sxa³te²su² ta³nxa² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txi³su² ta³nxa² ū²li³te²hū³te²a² ko³nxe³ti³ kāi³ti³hi¹tain¹yah³lxi³txa³hē¹la². 33 Txai²yā¹nx² kāi³jah³lxi³hē¹la². A²nū²a² yxo³ha³kxa¹ a³la³kxain¹kxa² yā¹nx² kāi³lai¹na¹wa². Hai³txi³ wā²nxū¹hāi³nxa³-wa². Ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² ū²na²sut1sxā³ yxau²si¹nx2ta¹jau³su² kāi³na¹wa².

11 1 Nxa²ha²kxai³ kāi³a¹kxa² yā¹nxe² kāi³jah¹lxi³hē¹la². Txai²li² Kris²-tu³jah¹la² kāi³kxa² yā¹nxe² kāi³jah¹lo²su² te²sa¹wa².

Txu¹ha² wain³txi³ kāi³jau³su²

2 Ju¹ta³la³nxa²ha²kxai³ wi¹lxo³kxi²sah¹lxi¹lxa². Wān³txa² ū³yau¹ū¹nx2ta¹jau³xai³-ta² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²wet1sah¹lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³wā²na³yah³lxin¹hxa³nhe¹la². Nxe³ju³ta¹li² sa²nēn¹kxi¹nx2ta¹wa². 3 Yau³ā³xa² ū³yau¹ū¹nx2ta¹tu¹wa². ū³-yau¹ū¹nx2ta¹jau³xa²sa¹, a²hx¹kan¹te² in³txi³nāu³xa² Kris²tu³jah¹lai²la²na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ txu¹hai²na² a²hx¹kan¹txan²tu³ a²wē³sāi¹yah³lai²la²na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ nxū³sxā³ Kris²tu³jah¹la² a²hx¹kan¹txan²tu³ Txa²wā¹sū³na² ū³ye³kxi²kxai²nān²tū³ ū³nhe³hē¹nha²ka³-lo³a²sa²ne³sai¹nha²sān²sxā³ ū³ye³kxi²hi³nx2na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ū³ye³kxi²kxai²nān²tū³ ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² yū²nx³kxai²nān²-tū³ a²wē³sāi¹yah³la² a²lxi²ko³te²lo³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na²

wān³txa² ī³yau¹ū¹te³lhxā³ txu¹ha³ka³lxu³su² kxai²nān²tū³ ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a²
yū²nxa³kxai²nān²tū³ a²wē³sāi¹yah³la² a²i³lxa² ko³te²lo³te²ju²hē³la². Nxe³ta¹ka³-
lxai²na² ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² yū²nxa³ta¹ka³lxa² ū³nhe³ko¹lhxā³nha²ta¹ka³lxa²
yā¹nxe³te²ju²hē³la². Ju¹tai²li² wai³nxa³wa². ⁶Nxe³yān¹ta¹:

—~Ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² ten³sa²nxa³nha¹. Ta¹ka³lxu²su² kxai²nān²tū³ ū³-
nhe³ko¹la³kxai¹txai¹hē³la². A²wē³sāi¹yah³la² a²i³lxa² ko³te²lo³te²ju²hē³la².
Yxān¹ta¹ ū³nhe³ko¹lhxā³kī³nha²ju³ta² tā³nxa² kwa²hāi¹nxe² ū³nhe³ko¹kxe³su²
tā³nxa² te³nai¹nxa³jau³su² ū³nhe³tī¹kxi²txai¹hē³la². ⁷In³txai²na² sa²kxai³lu²
hai³txi³ ū³nhe³hē¹nha²te²sxa³yu²hē³la². A²wi¹lhi¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² yā¹-
nxe² in³txa² we¹ta¹lhxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a²nū²a²nāu³xai²na²
yxo²ha²kxa¹ Txa²wā¹hxi²kan¹tai²la¹wa². Te²yā¹nxe³sxa³ in³txai²na² sa²kxai³lu²
txu¹ha² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² te²ju²hē³la². Txa²wā¹sū³na² wxi²kin³ti³ton³ju³khai³-
xa² wa²nā³ū¹jah¹lai²la¹wa². Txu¹ha² sa²kxai³lu² in³txa² wxi²kin³ti³ton³ju³khai³xa²
wā²nā³ū¹ta¹ka²lxa²la¹wa². ⁸A²wi¹lhi¹nu¹tai²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³-
su² in³txa² we¹ta¹lhxai²hē¹la². Wet¹sān²nū²la² in³txa² a²nxi³ta² tē³sxa³ txu¹ha²
we¹ta¹lhxai²ti³ai¹ti²tu³wa². ⁹In³txi³nū¹ta² nūh¹yxau³kī³nū³a² te³nxa³ha²kxai³
txu¹ha² we¹tū³ta¹lhxai²hē¹la². ¹⁰Nxe³ha²kxai³ oh³xan¹tū³ka³txa² i²nē³lai¹nha²-
kxai³txu¹hai²na² sa²kxai³lu² ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² ūh³nhe³tī¹nha²te²ju²hē³la².
¹¹Jā¹nxe³jut³su² Kris²tu³jah¹la² tīh³na² a³nxai³kī³ju³ta² txu¹hai²na² sa²kxai³-
lu² in³txai²li² a³sxa³ nūh¹xa³ju³ta² hxi²kan¹te²sxa³-
jai¹ti²tu³wa². ¹²A²wi¹lhi¹nu¹ta²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² in³txai²li²
wet¹sān²nū²la² in³txai²na² a²nxi³ta² tē³sxa³ a²txu¹ha³ka³lxa² we¹ta¹lhxai²ti¹-
ai¹ti²tu³wa². Nxe³hi¹nān¹te²tu³ in³txa² wē³sai²na² sa²kxai³lu² txu¹ha² ē¹nāu³a¹
yxau³ni¹sxa³ a³li³lah¹sxa³ txon¹te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ yen³kxa² yxo²ha³-
kxa¹ Txa²wā¹sū³na² we¹jah¹lo²su² ta¹lhxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

¹³Jā¹nxe³jut³su² txu¹hai²li² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²tā³a² ne³hē¹nha²ka³lo²a²
yū²nxa³kxai²nān²tū³ wai³nxa³wa². Te²yā¹nxūn³sxa³ ū³nhe³ko¹la³kxi²nha²sān²-
sxa³ Txa²wā¹sū³na² e³kxi²kxai²nān²tū³ wain³nūn³nxa³wa². Ju¹tai²li² wā²nxūh¹
aīn³nha¹jah³lxi³hē¹la². ¹⁴In³txai²li² a²ne³kī³sxa² a³lu²kxai²nān²tū³ ū²li²jut³su²
te²ju²hē³la². ¹⁵Yxān¹ta¹ txu¹hai²na² sa²kxai³lu² a²ne³kī³sxa² a³lu²kxai²nān²tū³ ū³wi¹-
lxo³kxi²te²ju²hē³la². A²ne³kī³sxa² ū³nhe³tī¹kxi²nha²ha²kxai³la². ¹⁶Jā¹nxe³ju³tai²li²
i³kwai¹kwai²kxi²ta²yah³lxin¹kxai²nān²tū³ hai³txi³ wain³txi³ kāi³yah²lxa³lxa².
Sxi²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ jau¹xai²na² so¹lx³ ū³yau¹ū¹nxa²lxa¹wa². Txa²wā¹sū³na² yxo²ha³-
kxa¹ Txa²wā¹sū³na² we¹jah¹lo²su² ta¹lhxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³tai³tā² i²xi²jau³su²

¹⁷Nxe³ha²kxai³ yū³tā³xai² ū² e³kxi²nx2ta¹tu¹wa². Nxe³ju³tai²li² wi¹kāi³yah²-
lxa³lxa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²te³lhxā³ ū³yā³nū²kxah¹lxin¹tā³a¹
sa²nēn¹kxi¹nx2ta¹ju³ta² hxi²kan¹sa²nxa³nha²wa². Ko³thi¹non³yah³lx¹lxa².
¹⁸Nxe³sxa³ Je³su²jah³la² wān³txa² yxo² ū²sxa³ yxau³xa² yah³lxin¹tū³ka³txi³
i³nxai²na² ū³yā³nū²kxah¹lxin¹te³na¹ a²ha³tih³nāu³ ū³nxa² ū³ye³ ū²lho¹kxi²nyhu¹-

ah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Kwa²wān³txi³sxa³nū²nha²wa². Wān³txi³khai³su²nū²nha²wa². 19 Ha³na³ka³lxi³ āin³nha²ki³ju³ta² yū²xai³ki³te²ju²hē³la². Yū²xai³ki³sa²kxai³a²-nū²a² a²hoh³lxi³su² te²su² te²a² e³la¹ a³la³kxi²nū³ye²ki³tu¹wa². 20 Jā¹nxe³jut3su² i³yain³kxi²te³lhxā³ āyā³nū²kxah³lxin¹kxai²nān²tū³ hai³txi³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ya³lu²kxi²nū¹nhē¹ju³tai³tā² i²xi²kxi³jut3sxa³wa². Ha³na³-ka³lxin³na³la². 21 Nxe³ha²kxai³ yain³te³lhxā³ yah³lxin¹tāu³a² ha³na³ka³lxi³ yai³nxa²xai³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Wah³nū¹hah³lxa³lxa². Hāi¹sxā³ a²yain³txi³-khai³xa² wa³su³txi³ yai³nxa²xai³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³yah³lxin¹szā³ a²ha³tih³ i³nxa² sa²kxai³lu² heh³hi² yxah³lxi¹nha²kxai³ a²ha³til³ i³nxa² sa²kxai³lu² i³na²jau³xa² i³na²szā³ wen¹yah¹lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². 22 Wxa²-sxi²khai³xa² yain³txi³su² tā³nxa² i³na²kxi³jau³su² ta³nxa² yū³nxa²lxi³ta²lu¹wa². Nxe³szā³ nxe² o²la³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tū³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²-szā³ yxau²xai³tū³ka³txa² ko³nxe³ti³ kāi³ū¹hah³lxi¹nhē¹la². Te²yā¹nxe³szā³ a²nū²a² yain³kxi³txa²te²a² wxā³te²su² te²a² yai³nha³je²yah³lxi¹nha²kxai³ āu²li²to³tain¹-yah³lxi¹lxa². Nxe²kāi³yah³lxi¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ wi³kxi¹nx2ti³nxa³lho³la².

23 Jā¹nxa¹jut3su² i³yau¹ū³ye¹nx2ta¹jau³xai³tā² Txa²wā¹sū³na² i³til³-nxe³sa²jau³xai²la¹wa². Nxe³te³nah¹lxi¹, Je³su²jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ txa²wā¹ha³lo²a² yxau³hi¹nai³tā² nxe³ta¹hxai²-hē¹la². Ju³ta²sah³lai¹tā² i³kox1ko¹son²kxi²te³lhxā³ ka³nxah³hi²nxa³ta³lxa¹ Je³su²jah¹la² yain³tū³xa² hxi²te³nha²sān²nū²la², 24 Txa²wā¹sū³na² i³-wi¹lxon³kxi²si¹jau³xa² e³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² yain³tū³xai²li² wā²nāu²lxi²szā³ ū³hū²xai³te³nah¹lxi¹, a²sa³wi³ha³lxa² e³kxi²te³nah¹lxi¹:

—~Tū¹xai²li² Txa²nū²a² yā¹nx2na³li¹. Ya³lu²kxi²nū¹nx2ta¹tu¹wi¹. Yain³tū³xai²na² yain³yah³lxi¹nhi¹na¹ ya³lu²kxi¹nx2ta¹ju³ta² i²xi²sa²szā³ yain³jah¹lxi³to³hē¹li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². 25 Te²yā¹nxūn³szā³ yain³-ta³lu²nain¹sān²nū²la² a²ko²pē³na² i³na²te³nai²li² hxi²te³nha²te³nah¹lxi¹:

—~Txa²ko²pē³na² i³na²na¹jau³xai²li² Txa²ti³ha²yau³xa² yā¹nx2na³li¹. Wān³-txa² tah²yau³xa² i³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai³ jā¹nxe² kāi³ū¹hah³lxi¹nx2ta¹jau³nū³ai²la¹wi¹. A²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² a³wa²sut1si¹ha¹jau³nū³su² Txa²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxan³sa³tu¹wi¹. Nxe³szā³ jau³jau¹xai²na² i³na²ya³lxi³to³hin¹kxai²-nān²tū³ah¹ i²xi²sa²si¹nx2ti³jau³su² yain³jau³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nx2ta¹ju³ta² i²xi²sa²szā³ yain³tū³xai²li² i³yai³ni² i³na²jau³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nx2ta¹ju³ta² i²xi²sa²szā³ i³na²jau³xai²li² i³na² nxe³yah³lxi³to³hi¹nhi¹na¹ wxa²ē¹na² sa²hau³ko³tūh¹nx2ta¹ju³ta² i³hen³txi³-yah³lxi³to³hin¹tu¹wi¹. A³ka³nx¹szā³ wā³li²nxa³ta³lxa¹ jā¹nxe³jah³lxi³to³hē¹li¹. Je³su²jah³la² nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

27 Te²yā¹nxe³szā³ a²nū²a² i²li³te²su² te²a² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² yain³tū³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta² i²xi²sa²szā³ yain³ki³tū³xai²li² yah³son³-szā³ yai³ni² i³na²jau³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta² i²xi²sa²szā³ i³na²ki³jau³xai²li² yah³son³szā³ i³na² nxe³jah¹lo²su² jah¹la² a²hi²ki³te²lxa²na³la². Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ a²ti³ha²yau³xa² ko³nxe³ti³ kāi³ū¹-

hi² a²nū²khai³xa² ko³nxe³ti³ kāi³ū¹hi² nxe² kāi³jah¹lo²su² hī³nx2na³la². Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nū¹nhe³ju³ta² ko³nxe³ti³ e³kxi²jau³su² hī³nx2na³la². 28Nxe³ha²kxai³ yain³tū³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhe³ju³ta² i²xi²sa²sxā³ yain³kī³tū³-xai²li² i³yain³yah³lxan³ta³lxa¹ i³na²jau³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhe³ju³ta² i²xi²sa²sxā³ i³na²kī³jau³xai²li² i³na²yah³lxan³ta³lxa¹ wxa²e¹nāu³xai²na² wā²nxū¹hī¹ain³nha¹-jah³lxi³hē¹la², kwa²to³toh³lxi³ e³kxi²nyhah¹lxin¹kxa²yan³ti³su². 29Nxe³sxā³ i³yai³ni² i³na²yxah³lxin¹tāu³a² Txa²wā¹hxī²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² kāi³ū¹nhe³ju³ta² āh¹ aīn³nyhah²lxan³kxai²nān²tū³ a²hi²kī³te²la³ yah³lxi³hī³nxa¹lxa². Nxe³yah³lxin¹-ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³ti³ i³yī¹lī¹nx2ti³ju³ta² yū³tu¹wa². 30Te²yā¹nxe² kāi³yah³lxi³to³hi¹nha²kxai³ wxa²ha³til³ i³nxai²na² i³ton³-nxai²lxi³i²hai²la³kxi²nxai²lxi³i² nxe³nx2ti³kxa²yā¹nxū³sxā³ nū³ka³txi³ ā³tū³ka³txi³ i³nxai²ya²lun¹ta³kxi²nx2tai¹na³la². 31Nxe³ha²kxai³ aīn³nyhah¹lxin¹jau³khai³xa² i²xai³nha¹jah³lxi³sā²nhe³la². Nxe³sxā³ i²nyhah¹lxi³sā²nīn¹kxai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³-na² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²nxa²lxi³ju³ta³nū³lo³nyhah¹lxi³hī³nx2nxā³lxa². 32Nxe³yā¹ta¹Txa²wā¹sū³nai²li² hi²na² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²nhe³ju³ta³lon³kxai²nān²tū³ i³wai¹te³-kxai²nān²tū³ kxān³nāu³a¹ a³ka³nxi²sxā³ wa³li²tāu³a¹ a²nū²a² ko³nxe³thin¹te²su² te²a² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²hain¹tu¹wa². Nxai¹nhī¹na¹ te²yā¹nxe³nē³lxa³lho³la².

33Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² yain³kī³tū³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhe³ju³ta² i²xi²sa²sxā³ yain³kī³tū³xai²li² i³yai³ni² i³na²kī³jau³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhe³ju³ta² i²xi²sa²sxā³ i³na²kī³jau³xai²li² i³na² nxe³kī³te³lhxā³ ā³nū²kxi²yah³lxi¹nhī¹na¹ wah³nxe³nha¹jah³lxi³hē¹la². 34Nxe³yā¹ta¹ wxa²ha³til³ i³nxai²na²:

—~Heh³khaix1sa³nha¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tū³ wxa²sxi²khai³xa² yain³jah¹lxi³sā²nhe³la². Nxe³yah³lxin¹ka³tu³ wxā³sxā³ ā³yā³nū²kxi²yah³lxin¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² yain³tū³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhe³ju³ta² i²xi²sa²sxā³ yain³kī³tū³xai²li² i³yai³ni² i³na²jau³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhe³ju³ta² i²xi²sa²sxā³ i³na²kī³jau³xai²li² i³na² nxe³jah³lxi³hē¹la², Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²nx2ti³kxa²yā³txi³sa². Nxai²ha¹te¹ wā³txa² yau³ā³xa² yū³nū³na¹wa². Yxān¹ta¹ hā¹nxai¹a¹tu¹wa². Wxā³na¹tāu³a¹ i³yau¹ū¹nx2ta¹tu¹wa².

Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³hxi²ka¹tū¹nhe³jau³su²

12 1 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³hxi²ka¹te³-ju³ta² ū³hū¹ne³kxa² i³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wa². A³la³kxi²si¹nx2ta¹jau³su² i³til³nxe³nx2ta¹tu¹wa². 2 i³yau¹ū³nx2ta¹jau³xa²sa¹, a²kxā³nhxi¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² wā³txa² yxo²i²yah²lxa³nhī¹nai³tā² txah³lxa³kxa² sū³nu²su² ki³lxo³jah³la² so¹lxi³ sa²yxo²we¹jah³lxin¹jah¹lo²lo³jah³lxi³to³hin¹tai¹ti²-tu³wa², hxi²kan¹txi³ e³kxi¹nx2ti³xa²sxā³na². Tih³na² ko³nxe³ tīh³na² so¹lxi³ ā³nxai³yah³lxin¹tīh³na²lot3txa²lxi³sa²ki³lxo³jah³lxi³to³hin¹tai¹ti²-tu³wa². 3 Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² i²li³te²su² te²a² i³ye³te³nah¹lxi¹:

—~Je³su²jah³lai²li² ko³nxe³ti³hin¹na³li¹. A²ta³ai²la¹wi¹. Nxe³jah¹lo²su² kxai²nān²tū³ hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwāi³yxau²nxa³wa². Yxān¹ta¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

—Je³s^u²jah³la² a²hx¹i²kan¹ti³su² jah¹lai²la¹wi¹. Nxe²e³jah¹lo²su² kxai²nān²-tu³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² so¹lx¹i³ tih³nxe³jah¹lo²su² hī³nx²na³la².

4 $\tilde{I}^3 \tilde{t}^3 nh^3 nx^3 kx^2 n\bar{n}^2 t\bar{u}^3$ $\tilde{I}^3 hxi^2 ka^1 t\bar{e}^3 ju^3 ta^2$ $\tilde{I}^3 la^3 kx^2 te^2 lo^3 t\bar{u}^1 nh^3 ju^3$
ta² yxo²ha³kxa¹ yau³ka³lxa²na³la². Yxān¹ta¹ ka³lxa¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na²
Yāu³ka³jxah¹la² a²i³yau¹ū³nē³jah¹la² ka³na³ka³na³tā³la². 5 Te²yāl¹nxe³sxā³ txa²
wā³tā³nāu³xa² a³nh¹nū¹nū¹s¹ki³jau³su² Txa²wā¹sū³na² i³la³kxi²te²lo³tū¹nh³kxa²
nxe³ju³ta² ka³lxa²na³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ka³na³-
ka³na³jah¹lai²la¹wa². 6 Te²yāl¹nxūn³sxā³ Txa²wā¹sū³na² i³hxi²kat1si¹nhē³jut3su²
i³la³kxi²te²lo³tū¹nhē³kxa² ka³lxa²na³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² i³hxi²kat1te¹jah¹-
la² ka³na³ka³na³tā³la². 7 Nxe³sxā³ yxo²i²te²ki³na¹xai²na² i³hxi²nūn¹si¹nhē³jau³su²
Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² ū³yhe³ka¹tūh¹xai³nē³na³la². ū³hxi²ka¹txa²xai³nē³-
ju³ta² ū³yhe³ka¹tūh¹xai³nē³na³la². 8 Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² hi²sen³su²
wx²a²nū³ka³txa²na² i²li³te² i³nx² a²hoh³lxi³su² ju³ta² i³hxi²ka¹ta²lxi³ha²kxai³
āh¹ i²li³te² i³nx² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ wa³lxe³jau³nū³a² a³-
la³kxah¹lxin¹ju³ta² i³hxi²ka¹ta²lxi³ha²kxai³, 9 Āh¹ i²li³te² i³nx² Txa²wā¹sū³na²
Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ yxo²i²yah³lxin¹jut3su² i³hxi²ka¹ta²lxi³ha²kxai³ āh¹ i²li³te²
i³nx² i³ta²ka³txa² wā³nxīn¹sxā³ we²txi²kxi³ju³ta² i³hxi²ka¹ta²lxi³ha²kxai³, 10 Āh¹
i²li³te² i³nx² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ wā³nxīn¹khai¹nxe³sxā³ kāi³ju³-
ta² i³hxi²ka¹ta²lxi³ha²kxai³ āh¹ i²li³te² i³nx² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³
Txa²wā¹sū³na² wā³ntx² wi¹jau³xa² i³yau¹ū³nx²lxi³ju³ta² i³hxi²ka¹ta²lxi³ha²kxai³
āh¹ i²li³te² i³nx² i³hxi²ka¹ta²lxi³ju³ta²su¹ a²nū²a² i³li³te²na² kāi³ju³ta² i²kxai²-
nān²tū³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³hxi²kat1si¹jut3su² tā³nx² ko³nxe³te²
yāu³ka³txa² i³hxi²kat1si¹jut3su² tā³nx² wain³txi³ a³ya³txi²ju³ta³nū³a² i³hxi²ka¹-
ta²lxi³ha²kxai³ āh¹ i²li³te² i³nx² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ wā³ntx²
yau³ā³lxa²ti³ a²nū²a² i³yau¹ū³xa³jau³su² e³si¹jau³su² i³hxi²ka¹ta²lxi³ha²kxai³ āh¹
i²li³te² i³nx² wā³ntx² yau³ā³xa² a²si³yxau³tāu³khai³xa² i³yau¹ū³ju³ta² i³-
hxi²ka¹ta²lxi³ha²kxai³ nxe²xai³hi³nx²na³la². 11 Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la²
ka³na³ka³na³jah¹lo²su² kxan²ti³ nxe² i³hxi²ka²ta²xai³nē³na³la². Nxūh¹ i²sxā³ a²-
ten³jut3su² ju³ta² ha³na³ka³lxi³ i³hxi²ka²ta²xai³nē³na³la².

Kris²tu³jah¹la² a²nū²khai³xa² sa²we¹nyhu¹si¹nhē³jau³su²

12-13 Ja¹nxe³jut3su² txa²wā¹nū²khai³xa² ka³na³ka³na³tā²la². Ka³na³ka³na³
kxan²ti³ txa²wā¹kāi²ne³kxi²nē³tāu³ai²na² ka³lxan¹ta³kxi²nē³na³la². Te²yā¹nxe³sxa³
txa²wā¹kāi²ne³kxi²nē³tāu³ai²na² ka³lxan¹ta³kxi²nē³kxan²ti³ txa²wā¹nū²khai³-
xa² ka³na³ka³na³tā²la². Te²yā¹nxe³jut3su³na³la². Txa²wā¹nū³ka³txi³ki³nāu¹xa²
Ju³te²a²jah¹la² yū³ha²kxai² Ju²te²a²nū³ka³txi³sxa³te²a² yū³ha²kxai³ a²wa³kxen³-
yah³lo²lo³nha²sxa³ yxau²xai³te²a² yū³ha²kxai³ a³wa²sut1sxa³ yxau³te²a² yū³ha²kxai³
nx³ki³tā²la². Nxe³sxa³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ tū³hū¹nhān²nē³na³la².
Nxe³ha²kxai³ a²nū²ki³na¹xai²na² ka³na³ka³nat3sxa³ sa²we¹nyhu¹si¹nha²nē³na³la². Nxe³sxa³
Nxe³te²hū³sxa³ Kris²tu³jah¹la² a²nū²khai³xa² sa²we¹nyhu¹si¹nha²nē³na³la². Nxe³sxa³
Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau²xai³nē³na³la², yxo²i²te²ki³nāu¹xai²-

na²sa³. Jā¹nxe³sxā³ yxo²i²tū³kā³txi³kī³na¹xai²na² a²nū²a² ka³lxā¹kī³tā³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² hi²sen³su² a²nū²a² ka³na³ka³na³ti³hi¹te³na³la².

14 Te²yā¹nxe³sxā³ txa²wā¹nū²nāu³khai³xa² ka³na³ka³na³fe³lxā³wa². Ka³lxan¹ta³ kxi²nē³na³la². 15 Nxa²ha¹te¹ txa²wā¹yu³kxi³su² e³te³an¹jau³kxai³lu¹ e³te³nah¹lx¹:

—~Txa²wā¹hxi²ki³su² te²txā³wi¹. Nxe²nxa³ha²kxai³ hai³

txi³ txa²wā¹nū²nāu³khai³xai²na² hai³txi³ te²txā³wi¹. Nxe²e³kxan²ti³

txa²wā¹nū²nāu³khai³xai²na² ā³nhai²ta³lxā¹kxi²nē³lhī³nx2nxā³wa². 16 Te² yā¹nxe³sxā³ txa²wā¹ne³nxēn³su² e³te³an¹jau³kxai³lu¹ e³te³nah¹lx¹:

—~Txa²wā¹yen³su² te²txā³wi¹. Nxe²nxa³ha²kxai³ hai³txi³ txa²wā¹nū²nāu³

khai³xai²na² hai³txi³ te²txā³wi¹. Nxe²e³kxan²ti³ txa²wā¹nū²nāu³khai³xa²

ā³nhai²ta³lxā¹kxi²nē³lhī³nx2nxā³wa². 17 Txa²wā¹nū²ai²na² whāi²na¹ txa²

wā¹ye³na² so¹lxi³kxai²nān²tū³ īh¹nxet3sxā³ ain³kxi²nha²hī³ki³te²la¹xā³?

Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹nū²nāu³ai²na² whāi²na¹ a²ne³nxē³na² so¹lxi³kxai²

nān²tū³ īh¹nxet3sxā³ i³nxūn³sain³nha²hī³ki³te²la¹xā³? 18 Nxe³ha²kxai³la¹

Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² txa²wā¹nū²nāu³ai²li² īli³te²nāu³ai²na² ha³na³ka³lxi³

we¹ta²lxi³kxi²nē³lha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a²ten³ju³ta² sa²we¹ta³lxi³kxi²

nē³nī²ta²wa². 19 Txa²wā¹nū²nāu³ai²li² ka³lxan¹ta³kxi²nē³lxā³ke³la³te²kxai³

txa²wā¹nū²a² yū³nē³lhī³nx2nxā³wa². 20 Nxe³yān¹ta¹ txa²wā¹nū²nāu³ai²na²

ka³lxan¹ta³kxi²nē³kxan²ti³ txa²wā¹nū²nāu³a² ka³na³ka³na³te³na³la².

21 Nxa²ha¹te¹ txa²wā¹yen³nāu³a² e³te²sxa³yu²hē³la². E³sxā³ txa²wā¹hxi²-ka² ain³kxi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

—~Txai²na² a²ye³na¹xai²na² hxi²kan¹khai¹nxa¹ha²kxai³ wxāi²na² a²-hxi²kxah³lho³ ī³nxai²na² hxi²ka¹nxa³lxi¹. Nxe³ha²kxai³ ten³nxa²hxa³nhai¹. Nxe² e³te²sxa³yu²hē³la². Te²yā¹nxe³jut3su² txa²wā¹ne³ki³su² e³te²sxa³yu²-hē³la². E³sxā³ txa²wā¹yu³kxa² ain³kxi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

—~Txai²na² a²ne³ki³na¹xai²na² hxi²kan¹khai¹nxa¹ha²kxai³ wxāi²na² a²yu³-kxah³lo² ī³nxai²na² ten³nxa²hxa³nhai¹. Nxe² e³te²sxa³yu²hē³la². 22 Nxe³yān¹ta¹ ya²la³tu³ txa²wā¹nū²nāu³khai³xai²na² ī²li³te²a² sī³nxūn³nxa³ju³ta² ū³whī²lā³-nhā¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹ti³ ā³yat1sxā³ yxau²xai³lhī³ki³sxa³wa². 23 Nxe³sxā³ txa²wā¹nū²nāu³khai³xa² ī²li³te²a² jū¹nxē² ā³lxi³kxe³su² kxan²ti³ wā²la²ka³lo³a² ū³whī²kxi²nha²sxa³ ū³ti¹kxi²nha²ki³te²ju²hē³la². ī²li³te²nāu³a² wi¹nē³lxā³-kxai²nān²tu³ ā²la² wi¹li²nha²ki³tā³la². 24 Txa²wā¹nū²nāu³ai²na² ī²li³te²a² wi¹nē³tsu²-ā²la² wi¹lha²kxai³ ī²li³ju³ta² wā²nxūn³hau³ko³nha²hī³nx2na³la². Nxe³ki³ju³tai²li² txa²wā¹nū²nāu³a² hau³ko³nha²hī³ki³tā³la². Nxe³kxi³ju³tai²na² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² txa²wā¹-nū²nāu³khai³xa² nxe² we²ta³lxi³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². 25 Nxe³nha²ki³sa²kxai³ txa²wā¹nū²nāu³khai³xa² hai³txi³ ā³nhai²ta³lxā¹nha²hī³ki³sxa³wa². Hāi¹nxe³sxā³ txa²wā¹nū²nāu³a² yxo²ha³kxa¹ wi¹lo²la³kxi²waun¹nyhe²hī³ki³tā³la². Hāi³txi³ ā³nhai²ta³lxi²te²ten³txi³ o²la³kxi²hī³ki³sxa³wa². 26 Nxe³nxa²ha¹te¹ txa²wā¹-nū²nāu³a² sī³nī³ton³nē³nha²kxai²nān²tu³ ā²nū²a²nāu³ai²na² a²sī³na² whāi²na¹ khāuh³lxā³te²nha²hī³ki³tā³la². Txa²wā¹nū²nāu³a² ī²li³te²a² ī³wi¹lain³kxi²nha²-kxai²nān²tu³ ā²nū²a²nāu³ai²na² a²sī³na² whāi²na¹ ī³wi¹lain³kxi²nha²hī³ki³tā³la².

27 Jā¹nxē³jut3su² txa²wā¹nū²khai³xa² a²sī²na² yā¹nxē² wxāi² i³nxai²na² sa²lxai³lu²
 Kris²tu³jah¹la² a²sī³na² yāxlyah³lxī¹lxā². Kris²tu³jah¹la² a²nū²nāu³khai³xa² i²lī³te²-
 a² yā¹yxah³lxī¹lxā². 28 Jā¹nxē³sxa³ Txa²wā¹sī²na² hi²sen³su² yxo²i²uh¹tū³ka³txa²
 wain³txi³ i³hau³ko³ta³wxe³na²hē³la². A²wi¹lhī¹nān¹te²a²su² a²hxī²kan¹te²la³je³na²
 sa²lxai³lu² Txa²wā¹sī³na² i²sxa³ sa²so¹tū³ka³txa² ūh³wxe³na²hē³la². Ā³ta³lo³.
 hē¹tū³ka³txa² Txa²wā¹sī²na² wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txi³la³ ūh³wxe³na²hē³la².
 Āh¹ā³ta³lo³hē¹tū³ka³txi³nāu³a² yxo²i²tū³ka³txi³nāu³xa² i³yau¹ū³te²nāu³xa² ūh³-
 wxe³na²hē³la². Āh¹ā³ta³lo³hē¹tū³ka³txi³nāu³a² wā³nxīn¹sxa³ o²la³kxi²te²su² te²na²
 ūh³wxe² āh¹ā³ta³lo³hē¹tū³ka³txi³nāu³a² i³ta³ka³txa² we²txi²si¹kxi³nū³su² te²a²
 ūh³wxe², Āh¹ā³ta³lo³hē¹tū³ka³txi³nāu³a² a²nū²a² ā³non²ta³kxi²te²su² te²a² ūh³wxe²,
 āh¹ā³ta³lo³hē¹tū³ka³txi³nāu³a² hxi²kan¹txi³ a²nū²a² hau³ko³te²su² te²a² ūh³wxe²
 a²ne³ki³san¹tū³ka³txan²tū³ hxi²kan¹txi³ a²nū²a² wān³txa² yau³xā³lxā³txi³ e³te²su²
 te²a² ūh³wxe² nxe²xai³na²hē³la². 29 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sī³na² i²sxa³ i³sa²so¹ne³-
 tū³ka³txi³su² ka³lxā¹ne³lxā³ha²kxai³, Txa²wā¹sī³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txi³su²
 ka³lxā¹ne³lxā³ha²kxai³ yxo²i²tū³ka³txa² i³yau¹ū³hain¹tū³ka³txi³su² ka³lxā¹ne³lxā³-
 ha²kxai³, wā³nxīn¹sxa³ o²la³kxi²tū³ka³txi³su² ka³lxā¹ne³lxā³ha²kxai³, 30 ī³ta³ka³txa²
 we³txi²si¹tū³ka³txi³su² ka³lxā¹ne³lxā³ha²kxai³, wān³txa² yau³xā³lxā³ti³ e³kxi²tū³-
 ka³txi³su² ka³lxā¹ne³lxā³ha²kxai³, yau³xā³lxā³ti³ wān³txi³la³ a²si³yxau³tāu³khai³xa³
 ī³yau¹ū¹tū³ka³txi³su² ka³lxā¹ne³lxā³ha²kxai³ nxe³ki³ta³la². 31 Nxe³ki³sa²kxai³lu¹
 ha³lo²a² wi¹ju³tai²na¹ ā²la² hxi²kan¹kxi²ju³tai²na¹ ā³ten³jah¹lxī³hē¹la². Nxa²ha¹te¹
 tih³na² ā²la² wi¹tih³na² i³yau¹ū¹nx2ta¹tu¹wa².

Txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² a³lxī²nha²kxi³jau³su²

13 1 ī³yau¹ū¹nx2ta¹jau³xa²sal¹, a²nū²a² nū³ka³txi³nāu³xa²na² wān³txa²
 yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹txi³ ī³ye³kxi²na¹ha²kxai³ na¹kxa²yu³su² oh³xan¹te²-
 nāu³xa²na² wān³txa² yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹txi³ ī³ye³kxi²na¹ha²kxai³ nxe³na¹kxan²ti³
 txa²ē¹nāu³ai²na² a²lxī²waun¹nyhu¹ju³ta³la³ yū³sa²nxa³ke³la³te²kxai³ txa²wān³-
 txa² e³a¹jau³xa²na² kwa²wān³txa² toh³lxī³jau³su² hī³nx2na³la². Kwa³thi³la³ka³txa²
 ī³su²ki³sa²kxai³ kwa²nxon³ne³te²jai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³hī³na¹wa². 2 Te²yā¹nxe³sxa³
 Txa²wā¹sī³na² wān³txa² hxi²kan¹txi³ ī³hen³txi³na¹ha²kxai³, yen³kxa² yxo²ha³kxa¹
 a²hoh³lxī³sa¹ha²kxai³, wān³txa² hāi³jau³xa² hxi²kan¹txi³ ī²a¹ha²kxai³, nū³lkxūn³txi³
 Txa²wa¹sī³na² wān³txa² yxo²i²a¹ha²kxai³ wā³la³ka³txa² sa²ya²ta³wxe³si¹ha¹-
 jau³su² hxi²ka¹na¹ha²kxai³, ju¹tai²na² yxo²ha³kxa¹ hxi²ka¹na¹kxan²ti³ yxān¹ta¹
 txa²ē¹nāu³ai²na² a²lxī²waun¹nyhu¹ki¹ju³ta³la³ yū³sa²nxa³ke³la³te²kxai³ hai³txi³
 a²hxi²kan¹jah¹lo²su² hī³nxān²nxa³wa². 3 Te²yā¹nxūn³sxa³ txa²yen³kxi³khai³xa²
 wā²nhū²hxa³tai¹na¹ha²kxai³ na¹kxa²yu³su² ai³lhxā³ Je³su²jah³la² ī³lxā² kan²txi³
 yxo²i²a¹kxe³su² txa²nū²a²nāu³khai³xa² ha³nxe²khai³ wā²kxi²sai¹nha²kxai³ nxe³-
 sain¹kxan²ti³ txa²ē¹nāu³ai²na² a³lxī²waun¹nyhu¹ki¹ju³ta³la³ yū³sa²nxa³ke³la³te²kxai³
 Txa²wā¹sī³na² yen³nāu³a² hai³txi³ kāin²sa²hī³nx2nxā³wa².

4 A²nū²a² a³lxī²waun¹nyhu¹ki¹3kxai²nān²tu³ ya³nān³ta³ki²la²sxa³ kāin³ū¹nyhu¹-
 ki³te²ju²hē³la². Thāi³ti³la²sxa³ kāin³ū¹nyhu¹ki³te²ju²hē³la². A²nū²a² yen³kxa²
 kwa²to³toh³lxī³ yxo²kwāin³nū¹nyhu¹ki³te²sxa³yu²hē³la². Yxo²kāin² e³kxi²ki³te²-

sxa³yu²hē³la². A²ē¹nāu³ai²na² ī³kāin²txi³nha²sxa³ ī³ye³kxi²ki³te²sxa³yu²hē³la². 5 A²nū²a² a³lxi²waun¹nyhu¹ki³kxai²nān²tu³ wi¹lo²la³kxi²nū¹hain¹tāu³-a² ai¹nhī¹na¹ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ī³sen³sai¹sxa³ a²hoh³lxi³sa²sxa³ o²la³kxi²nx³ki³lxo³nha²ki³te²sxa³yu²hē³la². Yā³ni³li³nū¹nhē³ju³ta² so¹lxi³ten³-nha²ki³te²sxa³yu²hē³la². Kwa²hi²ye¹ta³lxi³nha²ki³te²sxa³yu²hē³la². A²nū²a² ko³nxe³ti³ o²la³kxi²nū¹nhē³kxan²ti³ hai³txi³yxah²kxi²nhū¹ki³te²sxa³yu²hē³-la². 6 A²nū²a² ī³xa² ko³nxe³ti³ kāi³kxai²nān²tu³ ī³ka³li³ki³te²ju²hē³la². Hāi¹sxa³ ya²la³lhi²ju³ta² wi¹kāi³kxai²nān²tu³ ī³ka³li³ki³te²ju²hē³la². 7 A³lxi²-waun¹nyhu¹ki³kxai²nān²tu³ ko³to²la³kxi²nū¹nhē³kxan²ti³ ya³nān³ta³ki²la²sxa³yxau³ki³te²ju³hē³la². A²nū²a² a³lxi²waun¹nyhu¹ki³kxai²nān²tu³ wain³txi³ yxo²ty¹nyhu¹ki³te²ju²hē³la². Wi¹kāi³ju³ta² wah³nxe³kxi²nū¹hain¹ki³te²ju²hē³la². Kon³ton³kxi²nē³kxan²ti³ nxū²kwai³lxu¹txi³yxau³xai³ki³te²ju²hē³la².

8 A³lxi²waun¹nyhu¹ki³ju³ta² ne³ki³so³nxa³lho³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³-na² wān³txa² ī³yau¹ū¹ki³ju³ta² ne³ki³son³tu¹wa². Wān³txa² yau³ā³lxa³ti³e³kxi²ki³jau³su² ī³hx²ka¹ti³hi¹te³ju³ta² ye³jen¹na² ne³ki³son³tu¹wa². A²-hoh³lxi³su² ki³ju³ta² ye³jen¹na² ne³ki³son³nūn³tu¹wa². 9 Nxe³sxa³ hī¹nai²li²ū³hū¹nhē³ju³ta² a²hoh³lxi³si¹nhē³jut³su² tā³nxa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū¹hain¹ki³jut³su² tā³nxa² nxe³ju³ta² jū¹nxa² so¹lxi³ yū³nū¹nhē³na³-la². 10 Nxe³ta¹ yan¹nāu³a¹ Kris²tu³jah¹la² a³ka³nxi²sxa³ wa³li²tāu³a¹ jū¹nxa² so¹lxi³ yū³nū¹ki³ju³ta² ne³ki³son³tu¹wa².

11 Txa²na² txa²wē³si¹nai³tā² wē³sa² o²la³kxi²ju³ta² so¹lxi³ kāi³hxai²na¹-hē³la². Wē³sa² e³jau³xa² so¹lxi³ e³a¹ha²kxai³ wē³sa² o²la³kxi²ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxi²na¹ha²kxai³ wē³sa² wā²nxū¹hain³nha¹jau³xa² so¹lxi³ e³a¹ha²kxai³ nxe³nhxai²na¹hē³la². Nxe³yān¹ta¹ in³txi³lo³na¹hi¹nai²na¹ hxi²kan¹to³-na¹hi¹nān¹te²tu³ wēn³sxū³na¹ju³ta³la³ ī³na¹a¹hē³la². Nxe³te²sa¹wa².

12 Es³pe²ya²ka³lo³a² ī²nha²ki³kxai²nān²tu³ txa²wā¹yāu³ka³txa² ku³kuh³nxe² ī²hī³ki³tā³la². Yxān¹ta¹ yan¹nāu³a¹ a²nū²khai³xa² ī²ki³kxai²nān²tu³ hai³-txi³ ku³kuh³nxa² ī²ki³sxa³lho³la². Jā¹nxe³jut³sū³nxe² wain³txi³ ī²ki³tu¹wa². Te²yā¹nxū³sxa³ hī¹nai²li² jū¹nxe² ī³ye³wxe³ki³tā³la². Yxān¹ta¹ yan¹nāu³a¹ kāi² ī³ye³wxe³ki³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² ī²nē³kxa² yā¹nxe³sxa³ ī²ki³tu¹wa².

13 Jā¹nxe³jut³su² ha³lo²a² yu³ta² yu³tha¹li¹ ka³na³ki¹ hxi²kan¹te²la³ yū²-na³la². Yxo²ī²ki³ju³ta² yū³ha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² wa³li²je³na³wa³kxa² wahx3nxe³ki³ju³ta² yū³ha²kxai³ a²nū²a² a³lxi²waun¹nyhu¹ki³ju³ta² yū³ha²-kxai³ nxe³te²ju²hē³la². Nxe³ju³ta² ha³kxa¹ a³lxi²waun¹nyhu¹ki³ju³ta² ī²la² hxi²kan¹sxa³ ī³sen³sai¹ki³ju³ta³ te²ju²hē³la².

Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³hxi²ka¹tū¹nhē³jau³su²

14 1 A³lxi²waun¹nyhu¹ah³lxin¹ju³ta² ī³ten³jah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lai²na² hxi²kan¹te²lo³tū¹nhē³ju³ta² yxo²kwain³jah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txa³kxain¹yah³lxin¹ju³ta² yxo²kwain³khai¹nxe³jah¹-lxi³hē¹la². 2 Nxe³sxa³ wān³txa² yau³ā³lxi³ti³ e³yah³lxin¹lxi²ka¹nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² ne³nxe³na² so¹lxi³ ain³kxi²sxa³ ī³ne³wxe³hi³nx2na³la². A²nū²a² hai³txi³ ain³-

kxi²nha²h̄i³ki³sxa³wa². Hxi²kan¹txi³ ā³ne³wxe³te²sxa³yū²hē³la². Txa²wā¹sū³na²
Yāu³ka³jxah¹la² ī³hxi²kat1sxā³ ya²la³lyau³xan²tu³ hāi³wā²nxīn¹jau³xan²tu³ e³kxi²-
te²ju²hē³la². 3Yxān³ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³ki³kxai²nān²tu³ a²nū²a²
hāi¹nxe³ti³xa¹ ain³kxain¹jau³su² h̄i³nx2na³la². Ā³non²ta³kxi²jau³su² ha²kxai³,
ī³nxū²kwai³lxu¹jau³su² ha²kxai³, sa²ye³kwē²kxi²jau³su² ha²kxai³ nxe³h̄i³nx2na³la².
4Te²yā¹nxe³sxa³ wān³txa² yau³ā³lxa³ti³ e³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² nū¹hxi²kan¹ti³lon³-
te²ju²hē³la². Jā¹nxe³sxa³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu²
yxo²ī²tū³ka³txa² hāi¹nxe³ti³xa¹ a²hxi²kan¹nū¹nyhai¹nh̄i³nx2na³la².

5 Wxa²nū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ wān³txa² yau³ā³lxa³ti² e³yah³-
lxin¹ju³ta³nū²a² te³nh̄i³na¹wa². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
ī³yau¹ū¹yah³lxin¹ju³ta² ten³khaix1sa³nha²wa². Nxe³sxa³ wān³txa² yau³-
ā³lxa³ti² e³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹lh̄i³nx2na³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² ī³yau¹ū³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ā²la² wi¹khaix1jau³la³ h̄i³nx2na³-
la². Jā¹nxe³jut3su² yau³ā³lxa³ti² e³kxi²sxa³ ain³kxah³lxin¹kxai²nān²tu³
wān³txai²li² a²si³yxau³tāu³khai³xa² ī³yau¹ū¹nx2ti³jah¹la² yū³kxai²nān²tu³
wi¹na³la². Yxān¹ta¹ yū²nxa³kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ a³la³kxah¹lxi³h̄i³-
nx2nxā³lxa². 6Nxa²ha¹te¹ txa²wā³tā³nāu³xa² yā¹yxah³lxi¹lxa². Nxe³sxa³
wxā³si²nx2ta²tāu³a¹ wān³txa² yau³ā³lxa³ti² jau³jau¹xai²na² so¹lxi³ e³kxi¹-
nx2ta¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹ti³ ā³non²ta³kxi²nx2ti³nxa³lho³la². Yxān¹ta¹
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū¹nx2ta¹jau³su² ta³nxa² a²hoh³lxi³sa²jau³su²
ta³nxa² wān³txa² wi¹jau³su² ī³hen³txi³nx2ta¹jau³su² ta³nxa² nxe³nx2ta¹-
kxai²nān²tu³ ī³hxi²ka¹txa²lxi³h̄i³na¹wa².

7Nxa²ha¹te¹ yau³ā³xa²sa¹, yen³kxa² ka³tē³nxa³te²na²sa¹, wāi²lh̄i³ka³txa² ta³nxa²
ar²pa²kax3su² ta³nxa² hain³kxai²nān²tu³ wain³txi³ wxa²hai³nxa³kxai²nān²tu³
a²nū²a² ā³xa² ain³kxi²nē³jah¹la² hxi²kan¹ti³ a²si³yxau³tāu³khai³xa² ain³kxai²nh̄i³-
nx2nxā³wa². 8Te²yā¹nxū³sxa³ kwa³jan³ta² so³ta²to² nū³ka³txa² he¹li³te³lxhā³
ai³ain¹te²ju²hē³la². Nxe³te³na¹ wāi²lh̄i³ka³txa² trū³be²ta²kax3su¹ nxe³ka³txa² tē³-
sxa³ ī³hain³te²ju²hē³la². Wi¹lhain³kxai²nān²tu³ a²si³yxau³tāu³a² ī³ne³wxe³ha²kxai³
he¹lain¹te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹ wain³txi³ hai³nxa³kxai²nān²tu³ ko³nhai¹nxa³ha²-
kxai³ hāi¹sxa³ he¹lai¹nxa³ka³tu³ yxau³ain¹te²ju²hē³la². 9Te²yā¹nxe³jut3su² wān³txa²
yau³ā³lxa³ti³ e³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²si³yxau³tāu³a² ī³ne³wxe²nxa³kxai²nān²tu³
hai³txi³ wi³ti³he¹nxē²nxa³wa². Wxa²wān³txa² ha³lo²a² kwa² he¹sa³ti¹h̄i³nx2na³la².
10Yuh³xan¹ko³xai²na² whāi¹na¹ a²nū²a² nū³ka³txi³nāu³xa² ka³lxa¹khai¹xain¹-
na³la². Wān³txai²li² yau³ā³lxa³ti³ e³xi²xai³ain¹te²ju²hē³la². E³xi²xai³ha²kxai³
a²si³yxau³tāu³a² ha³na³ka³lxi³ nxe²ai³te²ju²hē³la². 11Nxe³sxa³ e³jau³xai²na² ī³ne³-
wxe³sa²nxa³kxai²nān²tu³ ī³lxin³ta¹. Ai¹nh̄i³na¹wa². Te²yā¹nxū³sxa³ txa²wān³txa²
e³a¹jau³xa² ī³ne³wxe³ai¹nxa³kxai²nān²tu³ ī³lxin³tai¹. Sai¹nh̄i³nx2na³la². Jā¹nxū³-
sxa³ ī³ne³wxe³ai¹nh̄i³nx2nxā³wa². 12Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³lxhā¹la²
ī³hxi²ka¹te³ju³ta² ten³yah³lx¹lxa³ ī³lxi³ha². Yxo²ī²-
tū³ka³txai²na² ī³nxū²kwai³lxu¹lxa³ ī³hxi²ka¹txa²lxi³h̄i³la².

13Nxe³yā¹ta¹ wān³txa² yau³ā³xa² hxi²kan¹txi³ e³te² ī³nxa² Txa²wā¹sū³-
na² ī³wā³txi¹jh³lxi³hē¹la². Wān³txai²li² a²si³yxau³tāu³a² ī³wā³txi¹jh³lxi³hē¹la²,

13 yau¹ū³nxa²lxi³si¹yhah³lxin¹jau³nū³sa³. 14 Wān³txa² yau³ā³xa² e³sxā³ Txa²wā¹-
sū³na² e³kxi²na¹kxai²nān²tu³ txa²yāu³ka³txa² so¹lx³ e³kxi²hī³nx2na³la². Hai³txi³
txai²na² a²hoh³lx³sa¹ju³ta³la³. 15 Nxe³jut3su² ha²kxai³ihī³nx2na³la².
nxal¹nha²wa². Yau³ha¹li¹ e³a¹tu¹wa². Txa²yāu³ka³txai²na² wān³txa² yau³ā³xa²
e³i² txa²e¹nāu³ai²na² wān³txi³khai³xa² e³i² na¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ txa²yāu³-
ka³txai²na² hain³jau³xa² yau³ā³xa²hai³ni² txa²e¹nāu³ai²na² hain³jau³khai³xa²
hai³ni² na¹tu¹wa². 16 l̄³wi¹lxon³kxah¹lxin¹jau³xai²li² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxah¹-
lxin¹tāu³a¹ a²yāu³ka³txi³khai³xa² e³kxi²kxai²nān²tu³ wān³txa² yau³ā³xa² so¹lx³
e³kxi²kxai²nān²tu³ a²nū²a² a³la³kxi²nxa³te²a² wxā³sxā³ a³yā³nū²kxi¹nx2ti³kxai²-
nān²tu³ e³kxi²jau³xai²li² hxi¹kan¹ti³ a³ne³wxe³ai¹nhī³nx2nxā³wa². Hxi¹kan¹txi³
a³ye³yxo²nū²nxa²lxi³jau³la³ e³ya³nx2ti³xa²lho³la². Hai³txi³ a³ne³to³ti³he¹nxai¹-
nhī³nx2nxā³wa². 17 l̄³wi¹lxon³kxah¹lxin¹jau³xai²li² wi¹khaix1kxan²ti³ a²nū²a²
a³la³kxi²nxa³te²a²hai³txi³ i³nxū²kwai³lxū¹hī³nx2nxā³wa², a³ne³wxe³ai¹nxa³ha²-
kxai³la². 18 Txai²na² sa²kxai³lu² wān³txa² yau³ā³lx³jau³xa² a²la² yxau³ka³lx¹txi³
e³khai¹nxa¹wa². Nxe³na¹ju¹ta²li² Txa²wā¹sū³na² i³wi¹lxo³kxi²na¹wa². 19 Nxe³na¹-
kxan²ti³ yxo²i²ki³tu³ka³txi³nāu³xai²na² a³yā³nū²kxi²ki³tāu³a¹ txa²wān³txi³khai³xa²
wān³txa² a³ne³wxe³ain¹jau³xai²na² yau³ha¹li¹ yau³ha¹li¹ ka³na³ki¹ i³yau¹ū³-
na¹kxai²nān²tu³ wi¹lhī³nx2na³la². Yxān¹ta¹ wān³txa² yau³ā³lx³ jau³jau³xai²li²
wān³txa² a³ne³wxe³ai¹nxa³jau³xa² yau³ka³lx¹txi³ i³yau¹ū³ai¹na¹kxai²nān²tu³ wai³-
nhī³nx2nxā³wa². Nxe³ha²kxai³ a³ne³wxe³ain¹jau³xai²li² a²la² te³nhī³na¹wa².

20 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. l̄³kāi²non³nyhah¹lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³-
lhu² wān³txa² yau³ā³xa² e³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wē³son³txi³sxā³
hain³nyhah¹lx³hī³nxa¹lx². Jā¹nxe³yah³lx³txa³hē¹la². Wxi²kan¹sxā³
hain³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ wān³txa² e³yah³lxin¹jau³nū³a² a³ne³wxe³ain¹-
tu¹wa². 21 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe³te³nah¹lx¹:
—~Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² e³na²hē³li¹. E³te³nah¹lx¹: “Txa²nū³ka³txi³khai³xa²
i³hem³txi³na¹tu¹wi¹. A²nū²a² a³xa² wān³txa² i³ye³kxai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ai¹na¹-
kxan²ti³ a³ne³to³sai¹nhī³nx2nxā³wi¹.” Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² nxe³na²hē³li¹.
Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

22 Jā¹nxe³jut3su² wān³txa² yau³ā³lx³ti³ e³kxi²kxai²nān²tu³ yxo²i²xa³te²a²
i²yau¹ū³jau³su² hī³nx2na³la². Yxo²i²te²a² i³yau¹ū³jau³sxa³wa². Yxān¹ta¹ Txa²-
wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³kxai²nān²tu³ yxo²i²tu³ka³txa² i³yau¹ū³jau³su²
hī³nx2na³la². Yxo²i²xa³te²na² i³yau¹ū³jau³sxa³wa². 23 Nxe³ha²kxai³ i²jah¹-
lx³hē¹la². Yxo²i²tu³ka³txi³ i³nx² a³yā³nū²kxi²yah³lxin¹tāu³a² a²nū²ai²na²
a³la³kxi²nxa³te²su² ta³nx² yxo²i²xa³te²su² ta³nx² wxā³sxā³ a³yā³nū²kxi¹nx2ti³-
hī³nx2na³la². Nxe³kxai²nān²tu³ wān³txa² yau³ā³lx³ti³ e³yah³lxin¹kxai²nān²tu³
jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a³ne³wxe³nxa³jau³su² nxe³te³nah¹lx¹:

—~Tū³ka³txai²na² wen¹tū³ka³txi³sin²tā¹. Nxai¹nhī³nx2na³la². 24 Yxān¹ta¹
hāi¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³nyhu¹ah³lxin¹kxai²nān²tu³ yxo²i²-
xa³te²la³ ta³nx² a³la³kxi²nxa³te²su² ta³nx² wxā³sxā³ a³yā³nū²kxi¹nx2ti³hī³nx2na³la².
Nxe³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi¹nx2tāin¹kxai²nān²tu³
a²ko³nxe³ti³ kāi³nha²ju³ta² i²nha²sxā³ a³yxo²o³tū¹hain¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³-

na² wān³txa² ain³kxi¹nx2tai¹nha²kxai³ ā³yxo²o³tū¹hain¹tu¹wa². 25 A²ē¹na²
ain³nha²jau³xa² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² e³lxah²lxi³ye²tu¹wa². Nxe³sxā³ ā³-
ka³ti³wxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²tu¹wa². Sa²nēn¹kxi²te³nah¹lxi¹:
—~Ya²la³tū³ Txa²wā¹sū³na² yxau³a³nhē³lin²tai¹. Nxe³tu¹wa².

Yxo²i²sxā³ yxau²xai³lain¹tū³ka³txa² wain³txi³ o²la³kxain¹jau³su²

26 Txa²wā³tā³nāu³xāi¹. ī³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². ī³ye³kxi¹nx2ta¹te³nah¹lxi¹,
yxo²i²tū³ka³txi³ ī³nxa² ā³yā³nū²kxi²yah³lxin¹kxi²nān²tū³ a²nxū²kwai³-
lxū¹nyhu¹ah³lxin¹ju³ta² so¹lxi³o²la³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Ka³na³ki³ hain³jau³xa²
yū³yah³lx1¹nha²kxai³ ka³na³ki² ī³yau¹ū¹nyhah¹lxin¹jau³xa² yū³yah³lx1¹nha²-
kxai³ āh¹ ka³na³ki² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² tah²yau³xa² yū³yah³lx1¹nha²kxai³
ka³na³ki² wān³txa² yau³ā³lxa³ti¹ e³te²a² yū³yah³lx1¹nha²kxai³ ka³na³ki²
yau³ā³lxi³jau³xa² a²si³yxau³tā³a² ī³yau¹ū¹ju³ta² hxi²kan¹te²a² yū³yah³lx1¹-
nha²kxai³ nxe³jah³lx1³sxā³ ā³nxū²kwai³lxū¹nyhah¹lxin¹ju³ta² kāi³jah³lx1³hē¹la².
27 Nxe³sxā³ ka³na³ki² wān³txa² yau³ā³lxa³ti¹ e³ti³ten³nxa²lxi³khai²nān²tū³
ha¹lin¹tā³nxa² ha¹li¹ ka³na³ki¹ ta³nxa² jau¹xai²na² so¹lxi³ e³xai³jah¹lx1³hē¹la².
Nxe² e³xai³yah³lxin¹ka³tu³ wān³txa² jau¹xai²na² a²si³yxau³tā³a² ī³yau¹ū³-
txain¹yah³lx1³hē¹la². 28 Yxān¹ta¹ ī³yau¹ū¹nx2ti³jah¹la² yū²nxa³khai²nān²tū³
kon³ton³jah¹lx1³hē¹la². Nxe³sxā³ wxa²ē¹nāu³ai²na² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² e³-
kxi¹jah³lx1³hē¹la². 29 Te²yā¹nxe³sxā³ ha¹li¹ ta³nxa² ha¹li¹ ka³na³ku² te² ī³nxa²
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū¹nx2ti³jau³xa² yū³khai²nān²tū³ a²wā³kxi³
ī³nxai²na² sa²kxai³lu² ka³nahx2sxā³ yxau³sxā³ ain³kxi¹txai¹yah³lx1³hē¹la².
Ya²la³tū³ jau³su² ta³nxa² ki³han³jau³su² tā³nxa² a³ya³txi²yah³lxin¹tu¹wa².
30 Ā³wxe³te²a² ī²li³te² ī³nxa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² kwēn¹ta² ain³kxi²-
nha²kxai²nān²tū³ a²wi¹lhī¹na² e³jah¹la² sa²kxai³lu² ā³na¹sxā³ ā³wxe³se¹la².
Nxē¹khai²nān²tū³ kwēn¹ta² wxā³jah¹la² ī³ye³ ā³si³wxe³txai²la². 31 Wxāi² ī³-
nxa² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³nyhu¹sxā³ ī³yi²lho¹kxa²
ai¹jah³lx1³hē¹la². Nxe³yah³lxin¹khai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na² wān³txai²li² ā³ne³-
wxe³yah³lxin¹tu¹wa². Yxah³lx1¹nha²kxai³ ī³nxū²kwai³lxū¹nyhah¹lxin¹tu¹wa².
32 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū¹yah³lxin¹khai²nān²tū³ wā²nxū¹ ī²nha¹-
yah³lx1³sxā³ wain³txi³ hau³hau³kot3sxā³ ī³yau¹ū¹nha¹jah³lx1³hē¹la². 33 Nxe³sxā³
Txa²wā¹sū³na² hi²sen³khai³lu² ī²sxā³ ī³kaix1so¹ne³te²jai¹ti²tu³wa². Ku³kuh³-
nxa² kāi³ki³ju³ta² te³nxa³wa², Txa²wā¹sū³na²sa³. Wain³txi³ hau³ko³ki³ju³ta²
tem³na³la². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ī²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txi³-
nāu³xai²na² yxo²ha³kxa¹ ī³yau¹ū¹hai¹nhxai²na¹hē³la². 34 Txa²wā¹sū³na²
sa²nēn¹kxi²te³lhxā³ ī³yā³nū²kxi²yah³lxin¹khai²nān²tū³ txu¹ti³nāu³xai²na²
ka³nahx2nx³sxā³ yxau³sxā³ ain³kxi²si¹hai¹na¹jau³su² kwa³na³ai¹na¹wa².
E³xa² yxau³ain¹kxi²nān²tū³ wai³nxa³wa². Nxe³jau³xai²na² Txa²wā¹sū³na²
ū³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe² ī³yau¹ū¹nē³ta¹hxai²hē¹la². 35 Nxe³sxā³ wān³-
txa² wā³txi³jau³su² yū³kxi²nān²tū³ a²sxi²nhāu³a² a²wē³sāi¹yah³lai²li²
ī³wā³txi³txai¹la². Jā¹nxe³sxā³ yxo²ī²yah³lxin¹tū³ka³txi³ ī³nxai²na² ā³yā³nū²-
kxah³lxin¹tā³a¹ txu¹ha³ ī³ye³ye¹nx2ti³ju³ta² wai³nxa³wa².

36 Yxān¹ta¹ wxā²nū³ka³txi³ ī³nxai²na² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
yū³nxā²lxi³ji¹wa²? Wxa²nū³ka³txi³nāu³ ī³nxai²na² so¹lxi³ ī³tih³nxe³nx2ti³-
te²la¹xā³? Hai³txi³ ti³he¹nx2nxā³wa². 37 Nxe³ha²kxai³:

—~Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³jah¹lo²sa¹xā¹. Wā³nxīn¹khai¹nxe³ju³ta²
txai²na² so¹lxi³ ū³hū¹sa²na³nā¹. Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ txa²wān³txa² ain³-
kxi²khaix1sah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² kwa³na³nē³jau³xa² ū³hū¹sa³ha²kxai³
ū³wha²lil¹lye¹nx2ta¹wa². 38 Yxān¹ta¹ txa²wān³txa² ain³kxi²sa²nxā³jah¹lo²su²
yū³kxai²nān²tu³ a²nxe³jah¹lai²na² wān³txa² ain³kxah¹lxi³txa³hē¹la².

39 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū¹ju³ta² ā³ten³-
khai¹nxe³jah³lxi³hē¹la². Yxān¹ta¹ wān³txa² yau³ā³lxa³ti³ e³jah¹la²
ī³kwā²kxah¹lxi³txa³hē¹la², Txa²wā¹sū³na² wān³txi³su² nū¹kxan²ti³na².
40 Jā¹nxe³ha²kxai³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² ī²li³ju³ta² hau³hau³kot3sxā³ o²la³-
kxi¹jah³lxi³hē¹la². Ku³kuh³nxe² o²la³kxi²yah³lxi³txa³hē¹la².

Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²jau³su²

15 1 Nxa²ha¹te¹ txa²wā³tā³nāu³xā³. Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai³ta² ain³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Nxe³jau³-
xai³ta² ain³so¹yah³lxin¹jau³xai³ta³lxi³ yxo²ī²ah³lxin¹jau³xai³txa³lxi³na³la².
2 A²nxe³jau³xai²li² ī³yau¹ū¹nx2ta¹jau³xai³ta² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³-
xai²la¹wa². Nxe³sxā³ ain³kxi²sxā³ yxo²ī²yah³lxi¹nha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na²
sa²hau³ko³tūh¹nx2ti³na²hē³la². Nxū²kwā²lxū¹txi³ yxau³yah³lxin¹kxai²nān²tu³
sa²hau³ko³nha²sxā³ yxau³yah³lxin¹tu¹wa². Yxān¹ta¹ jau¹xai²na² yxo²ī²yah²-
lxan³kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²ha³ko³txa²lxi³ju³ta³la³ yū²nxa³wa².

3 Nxe³sxā³ wān³txa² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹sa²jau³xain²ti³ ī³hen³txi³nx2ta¹-
jau³xain²txi²na³la². Nxe³jau³xai²na² wxi²kan¹jau³xai²la¹wa². Kris²tu³jah¹la²
ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² sa²wa²su¹tū¹nhē³te³lhxā³ ta¹-
hxai²hē¹la². Nxe³jau³xai²na² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li²lxā³nxai³ta² nxe³ta¹hxai²hē¹la².
4 Jā¹nxe³sxā³ ya³lu²kxi²ne³nū²la² sa²nī³lxain¹ta¹hxai²ti³al¹ti²tu³wa². Ha²wxān³-
txi³nū² ye³hal¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²ni²ka³tu³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ka³ten³su²
ī³sa²yxau³xi²si¹ta¹lxai²hē¹la². Nxe³hi²nān¹te²tu³ ka³ten³su² yxau²xai³nha²wa².
Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li²lxā³nxai³ta² nxe³ta¹hxai²hē¹la². 5 Nxe³ha²kxai³ Pe²jah³-
la² ī³yū²txi²xi² a²to²se³ nū³ka³txa² ī³yū²txi²xi² nxe³ta¹hxai³hē¹la². 6 Nxe³ka³tu³
yxo²ī²tu³ka³txa² ka³lxa¹txi³ 500 nxe² a²nū²a² ka³lxa¹txi³ ī³sā²nūt1sxā³ ī³yū²tain¹-
ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ka³ten³ti³ hi¹nain¹nha²wa². Yxān¹ta¹
ī²li²te²su² te²a¹ ya³lu²ain¹nha²wa². 7 Nxe³ha²kxai³ Ti³a²kah³lai¹ta² ī²nūn³ta¹hē¹la².
Āh! jā¹nxe² yan¹nāu³a¹ ī³kaix1so¹tu³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ī²ain¹nūn³ta¹hē¹la².

8 A²ne³ki³sa³nāu³a¹ txai²li² ī²nū³na¹hē³la². Wē³sa² yxau³ni¹te²a² wa³su³-
txi³ a³li³lah¹te²txa³ja¹ti¹tu³wa². Jā¹nxe² a²ne³ki³sa³nāu³a¹ Je³su²jah³la²
wā²nā³ū¹sa²jah¹lo²sa¹wa². 9 ī³kaix1so¹sa²nūn³jah¹lo²sa¹wa². Txai²na²
kāin²sa²nxā³jah¹lo²sa¹wa². Nxe³ha²kxai³ ī³kaix1so¹tu³ka³txa² yxo²ha³kxa¹
ā³sen³sai¹sain¹nha²wa². Kxā³nhx¹nāu³a¹ti³ta² Je³su²jah³lai²na² wān³txa²
yxo²ī²tu³ka³txa² khāuh³lxā³txai¹na¹hē³la². Nxe³na¹ju³ta²:

—Wain³txa²na³na¹. Txa²e¹nān¹jau³xa² te²sa¹wa². ¹⁰Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² kāin² thāi³la² a³lxi²sa²ha²kxai³ txa²e¹nāu³a² sa²hau³kot3sa³ha²kxai³ i³hxi²kat1sa³na²hē³la². ¹¹hxi²kat1sa²ju³ta² kwa²hāi¹nxe² i³hxi²kat1sa²nxa³ hē³la². Nxe³sa²nxa³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ya³lo³txi²sxā³ o²la³kxi²na¹ju³ta² i³kaix1so¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ txa²wā¹wa³ka³li³yu³ta² a³sen³sai¹ai¹na¹hē³la². Nxe³na¹kxan²ti³ nxu¹txa²na² txa²nū³kxū³na¹ju³ta³la³ o²la³kxi²te²txā³wa². Txa²wā¹sū³na² i³hxi²kat1sa²ju³ta² so¹lx³ o²la³kxi²jah¹lo²sa¹wa². ¹¹Jā¹nxe³jut3su² txai²la³ta³nxa² tū¹ka³txai²la³ ta³nxa² i³hen³txi³nx2ti³nha¹jau³xa² kwa²hāi¹nxūh¹-hī³nx2na³la². ¹²i³hen³txi³jah¹la² i²li³te²a¹ kwa²hāi¹nxūhī³nx2na³la². Nxe³yān¹ta¹ i³hen³txi³nx2ti³jau³xai² yxo²i²yah³lxi¹jau³xa² nxe³jau³xai²na² so¹lx³ ka³lih³ kxi²na¹jau³xai²la¹wa². Ain³kxah¹lx¹nha²kxai³ yxo²i²yah¹lx¹hxai¹nhē³la².

Yxo²i²tū³ka³txi³ki³na¹xai²na² ka³ten³su² i³sa²yxau³si¹nhē³jau³su²

¹²Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi¹si¹jau³xa² i³hen³txi³nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ta¹ha²kxai³ i³hi¹-nxe³kxa²yan³ti³ta³ i²li³te² i³nxai²na¹ e³yah³lxin¹thai¹la²? E³yah³lxin¹te³nah¹lx¹:

—A²nū²a² ya³lu²kxai²nān²tū³hai³txi³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta² yū²nxa³-lho³li¹. Nxe³yah³lxi³ta¹hi¹nhē³la². ¹³Nxe³yān¹ta¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta² yū²nxa³ke³la³te²kxai³ Kris²tu³jah¹la² hai³txi³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²hi²nxa³wa². ¹⁴Yxān¹ta¹ Te²yā¹nxe³sa³ Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²nxa³ke³la³-te²kxai³ i³yau¹ū¹nx2ta¹jau³su² yū²hi³nx2nxa³wa². Te²yā¹nxūn³sa³ wān³txa² yxo²i²yah³lxin¹jau³xa² yū³nū³nhī³nx2nxa³wa². ¹⁵Jā¹nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² nxe³ke³la³te²kxai³la¹ txa²wā¹wān³txa² i³ye³kxi²ki³te³nah¹lx¹:

—Txa²wā¹sū³na² ki³han³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³hi³ki³tā³la². Nxe³sa³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹ju³ta³ i³hen³txi³si¹na¹ha²kxai³ txa²wā¹wān³txa² i³ye³kxi²ki³te³nah¹lx¹:

—Txa²wā¹sū³na² ki³han³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³hi³ki³tā³la². Jā¹nxūn³sa³ a²nū²a² ya²lun¹ti³te²nāu³xai²ta² ya²la³tu³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹tai¹nxa³ke³-la³te²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² hai³txi³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hit1si³nx2nxa³wa². ¹⁶Jā¹nxe³sa³ ya²lun¹ti³te²nāu³xa² ka³ten³su² i³sa²yxau³xa¹si¹hx³ke³la³te²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²nū³si¹hi³nx2nxa³wa². ¹⁷Nxe³sa³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹hx³ke³la³te²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²yah³lxi¹jau³xa² kwa²to³toh³lxi³jau³su² hī³-nx2nxa³la². Kwa³to³toh³lxi³jau³su² ke³la³te²kxai³ ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxi¹ju³ta² kan²txi³ i³sa² i³sa²yxau³xi²lyah³lxi³hi³nx2nxa³la². Hai³txi³ wxa²e¹nai²na² sa²wa²-su¹txa²lxi³hi³nx2nxa³wa². ¹⁸Jā¹nxe³ke³la³te²kxai³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²tū³ka³txa² a²la² ya³lu²te²nāu³xa² a²ko³nxe³ju³ta² āh¹yū³ai¹nhī³nx2nxa³la². Hai³txi³ wxa²wa²su¹tai¹nhī³nx2nxa³wa². ¹⁹Nxe³sa³ ka³te³na² hin¹ki³tā³-a² so¹lx³ Kris²tu³jah¹lai²na² hī³te²ū¹nhē³ke³la³te²kxai³ ya³lu²ki³si¹na¹ sa²hau³ko³tū¹nhē³ju³ta²li² yū²ne³lhi³nx2nxa³wa². Nxe³ke³la³te²-kxai³la¹ i³āin²ta³kxi²nha²khaix1nx³tu³ka³txi³su² hī³ki³tā³la².

20 Nxe³yān¹ta¹ ya²la³tu³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² ka³ten³-su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹ta¹hxai³hē¹la². Wān³txi³khai¹xai²la¹wa². Nxe³sxā³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹ha²kxai³ ya²lun¹ti²tu³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²-si¹hain¹nūn³tu¹wa². 21-22 Nxe³sxā³ kxā³nhxi¹nu¹tai²na² in³txa² ka³na³ka³na³jah¹la² A³tāu²ah³lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² so¹lx³ko³nxe³ti³ kāi³ha²kxai³ ya³lu²ta¹-hxai³ti²tu³wa². Nxe³hi¹nān¹te²tu³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ya³lu²ne³ju³ta³nū³a² yū³ki³tā³la². Te²yāl¹nxe³ju³ta² a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la² Kris²tu³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² so¹lx³Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³hi¹nān¹te²tu³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹te³ju³ta³nū³a² yū³ki³tā³la². 23 Jā¹nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ki³tu¹wa². Yxān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² txā² ka³ten³su² i³sa²-yxau³xi²ta¹ti²tu³wa². Nxe³sān²ka³tu³ hā²wxān³txa³ a³ka³nxi²sxā³ wa³lī²tāu³a¹ yxo²ti²tu³ka³txi³ki³na¹xai²na² sa²kxai³lu² ā³ta³lo³hēt¹lx³ ka³ten³su² i³sa²-yxau³xi²ti³hi¹te³tu¹wa². 24 Nxe³te²ka³kxa¹ ne³ki³son³ju³ta² wxā³tu¹wa². Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² yuh³xai²nān¹ta² wa³kxēn³ti³nāu³xa² ā³na¹ai¹nha²kxai³ a²hxi²kan¹ti³nāu³xai²na² ā³na¹ai¹nha²kxai³ nha²kxai³ nxe³sān²nū²la² Txa²wā¹sū³na² Txa²wā¹wī²Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² hxi²ka² ūh³wxe³ain¹tu¹wa². 25 Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² a²ko¹ko¹nū³ka³txa² ā³na¹xa³ta³lx¹ Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² ūh³wxe³ai¹nx³ta³lx¹ Kris²tu³jah¹la² hxi²ki³kxai³lu² ī³kwa³na³ain¹tu¹wa². 26 Nxe³sxā³ a²ko¹ko¹nū³ka³txa² a²ne³ki³son³sxā³ yu³lu²ne³ju³ta³nū³a² ne³ki³so³tu¹wa², Txa²wā¹sū³na² hxi²ka²sa². 27 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³ta² nxe³te³nah¹lx¹:

—~Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ā³na¹sxā³ wa³ka³ti³-lot³sxā³ Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² ūh³wxe³ain¹na²hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³su² ha²kxai³ yen³kxa² yxo²ha³kxa²su¹ jau³jau¹xai²na² ūh³-wxe³ain¹jau³su² hai³txi³ Kris²tu³jah¹la² hxi²ki³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wa³ka³ti³lo³txa³lho³la². Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Kris²tu³jah¹la² a²hxi²kan¹ti³sa²ye²na³la². 28 Nxe³nū²la² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² a²wa³kxēn³su² hī¹na¹ Txa²wā¹sū³na² kwa³na³kxi²ju³ta³nū³a² wā²-nxū¹ ūh³wxe³nū¹tu¹wa². Hā²wxān³txa³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ kwa³na³tāu³lon³tu¹wa². A²nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² a²kxā³nxa² yen³kxai²na² yxo²ha³kxa¹ Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² ūh³wxe³jah¹lai²la¹wa².

29 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² sa²kxai³lu² ya³lu²te²a² ī³ya³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹xi²-nūh¹kxai²nān²tu³ ī¹h¹nxet³si³te²la¹xa³? ī¹h¹nx³kxa²yan³ti³ta³nhī¹te²la¹xa³? Ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta² yū²nx³ke³la³te²kxai³ ī¹h¹nx³kxa²yan³ti³ta³ ya³-lu²te²a² ī³ya³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹xi²nūh¹hī³te²la¹xa³? Kwa²hai¹nxe³hī³nx2na³la². 30 Te²ya¹nxe³sxā³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta³nū³a² yū²nx³ke³la³te²kxai³ ī¹h¹nx³kxa²yan³ti³ta³ye³khāuh³lx¹sin¹to³hī³te²la¹xa³? Kwa²hai¹nxe³hī³nx2na³-la². 31 A³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ ī³ya²lu¹te³lhxā³ khāuh³lx¹txi³sai¹nhxai²kxai³ ja¹nxe³sxā³ khāuh³lx¹txi³sai¹nh²wa². Ya²la³lyau³xai²la¹wa². Nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai² nxe³jah¹lai²na² wā³txa² yxo²i²yah³lx¹nha²kxai³ ā²la² a³la³kxi²ti³lon³yah³lx¹nha²kxai³ ka³-

lih³khaix1sa³nha²wa². Jau¹xai²na² ya²la³tū³jau³su² nūn³na³la². 32 E²fe³so³thī³na² yxau³na¹tāu³a² kāin² o²la³kxi²na¹wa². Ya²na¹la² ūn³txi³su² te²a² a²nū³kxūn³ju³ta² ya¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ya³lo³txi²sxā³ i³hen³txai¹na¹wa². E²fe³- so³ nū³ka³txai²li² txa²wān³txa² te³nai¹nxa³kxan²ti³ ya³lot3sxā³ o²la³kxi²na¹wa². Yuh³xai²nān¹txe² yen³kxa² a²yo³ha² hāi¹sxā³ so¹kxi²na¹ju³ta² ten³na¹ke³la³te²- kxai³ i³h¹nxe³kxa²yan³ti³ju³ta² khāuh³lxa³txi³nha²hi³na¹te²la¹xa³? Ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta² ya²la³tū³ yū²nxa³ke³la³te²kxai³ wān³txa² tīn³yau³xai³tā² sa² yxo²wet1sxā³ kāi³hi³ki³tā³la². Nxe³ju³tai³tān¹jau³xa² nxe³te³nah¹lxī¹:

—~Hī¹na² kāin² yain³ya³sah¹lxi³wxi¹. Kāin² i³na¹a³sah¹lxi³wxi¹. Kwa² wa³ni³lon³ya³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³ha²kxai³ ka³nxa³ha²ta³a² ya³lu²ki³ju³ta³- nū³a² yū³tu¹wi¹. Nxe³hxai²na²hē³la².

33 Nxe³sxā³ a³ke³tū¹nyhah¹lxi³txa³hē¹la². Wxa²ya³la³nāu³xa² yxau²xai³lyā³- hai¹nīn¹te²nāu³xa² kuh³lxa³thin¹sxā³ kāi³ain¹kxai²nān²tū³ wxa²e¹nāu³ai²na² ko³nxa³thin¹kāi²no³nxa²lxi³ha³ta²wa². 34 Hxi²ka¹ka¹nha²sxā³ a³la³kxi¹jhah³- lxi³hē¹la². Wain³ju³ta² so¹lxi³ kāi³jah¹lxi³hē¹la². Ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² o²la³kxi²yah³lxi³ta³lxa². Āu²lxa²to³nha²lxi³si¹nx2ta¹jau³su² nxe³ye¹nx2ta¹wa². Wxa²nū³ka³txi³nāu³xa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²xa³te²a² yū³yah³lxi¹lxa².

Txa²wā¹nū²nāu³ai²na² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²jut3su²

35 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² i³wā³txi³nx2ti³te³an¹jau³kxai³lu¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: —~Txa²wā¹nū²nāu³ai²na² i³h¹nxe³sxā³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²te³ji¹wi¹? Txa²wā¹nū²nāu³ai²na² i³h¹nxe³khaix1nx³sxā³ txa²wā¹nū²nāu³ai²la³te³ji¹- wi¹? Nxe² i³wā³txi³nx2tai¹nhī³nx2na³la². 36 Toh³la² e³yah³lxi³txa³hē¹la². Yain³ta³ki³a² ū³whī¹ki³kxai²nān²tū³ ye³jen¹na² ya³lu²te²jai¹ti²tu³wa². Nxe² ya³lu²sān²nū²la² ka³lū³xi²te²jai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³tu¹wa². 37 Nxe³sxā³ ū³whī¹ki³ki³ai²li² a²ki³a² so¹lxi³ ū³whī¹ki³te²ju²hē³la². Tri²ka²ki³a² ta³nxa² ū³li³ki³al² ū³whī¹ki³te³ju²hē³la². A²nxe³ta³ne³kxa² wi¹wen¹ta³nē³ka³nū³a² hai³txi³ ū³whī¹ki³te²sxa³yu²hē³la². Wi¹we¹nxa³ta³ne³ka³nū³a² ū³whī¹ki³te²ju²hē³la². 38 Jā¹nxe³sxā³ ki¹ai²li² ū³whī¹ki³ki³ai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³- su² a²nū²khai³xa² ten³ju³ta³nū³a² sa²wet1sxā³ ū³hū²xai³te²ju²hē³la². Nxe³sxā³ ki¹ai²na² yxo²ha³kxa¹ ki³ka³na³ka² a²nū²khai³xa² ū³hū²xai³te²ju²hē³la².

39 Ka³ten³su² yxo²ha³kxa¹ a²sī³na² ha³na³ka³lxi³nxa² ai³te²ju²hē³la². In³txa² a²sīn³su² ha³na³ka³lxi³nha²kxai³ ka³yxuh³xa² a²sīn³su² ha³na³- ka³lxi³nha²kxai³ ai³ka² a²sīn³su² ha³na³ka³lxi³nha²kxai³ ai³na² a²sīn³su² ha³na³ka³lxi³nha²kxai³ nxe³te²jai¹ti²tu³wa².

40 Te²yā¹nxe³sxā³ oh³xan¹te²a² a²nū²khai³xa² ha³na³ka³lxi³nha²kxai³ yuh³xan¹te²a² a²nū²khai³xa² ha³na³ka³lxi³nha²kxai³ nxe³te²jai¹ti²tu³- wa². Nxe³sxā³ oh³xan¹te²a² a²ha²tai²na¹ ha³na³ka³lxi² ye³yan³txi³ha²kxai³ yuh³xan¹te²a² a²ha²tai²na¹ ha³na³ka³lxi³ye³yan³txi³ha²kxai³ nxe³te²jai¹ti²- tu³wa². 41 U³je³na³ka² a²ha²te¹ju³ta² ha³na³ka³lxi³nxa² ai³ha²kxai³ i³la³kxa² a²ha²te¹ju³ta² ha³na³ka³lxi³nxa² ai³ha²kxai³ hi³ka²ta³a² a²ha²te¹ju³ta²

ha³na³ka³lxi³nxa² ai³ha²kxai³ nxe³te²jai¹ti²tu³wa². Hi³ka²ta³nāu³xai²li² te²yā¹nxe³sxā³ a²ha²te¹ju³ta² ha³na³ka³lxi³nxa² ai³nūn³te²jai¹ti²tu³wa².

42 Ja¹nxe³sxā³ te²yā¹nxūn³ki³tu¹wa². Ya³lu²te²a² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²tāu³a¹ ā³lxa³txi³ i³sa²yxau³xi²tu¹wa². A²nū²a² sa²nī³kxi²ki³kxai²nān²ty³ khon³hxan³-te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²tāu³a¹ hai³txi³ khon³hxan³ju³ta³la³ yū²nxa³lho³la². 43 Sa²nī³kxi²ki³tāu³a² a²nū²khai³xa² ko³nxe³ha²kxai³ nū³-kxū³nxa³ha²kxai³ te²jai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²hi¹na¹ wi¹lha²kxai³ nū³kxū³nha²kxai³ nxe³ki³tu¹wa². 44 Sa²nī³kxi²ki³tāu³a² a²nū²a² yuh³xan¹te²a² sa²nī³kxi²hi¹ki³ta³la². Yxān¹ta¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²hi¹-na¹ a²nū²a² oh³xan¹te²su² i³sa²yxau³xi²tu¹wa². Nxe³sxā³ yuh³xan¹te²nū²nāu³a² yū³kxai²nān²ty³ yan¹nāu³a¹ oh³xan¹te²nū²nāu³a² ā³lxi³ton³tu¹wa². 45 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tān¹jau³xa² e³te³nah¹lxi¹:

—~A²wi¹lhi¹nān¹jah¹lai²na² A³tāu²ah³lo²su² ha²kxai³ a²nū²khai³xa² ka³ten³su² sa²we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ ā³ta³lo³hē¹tāu³a¹ ye³jen¹nū³nān¹jah¹la² Kris²-tu³jah¹lo²su² ha²kxai³ a²ka³ten³yu³ta² ā²la² yū³jah¹lai²la¹wi¹. A²nū²a² i³ka³ten³su² ti³hi¹jah¹lai²la¹wi¹. Oh³xan¹te²a² wxā³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 46 Nxe³sxā³ oh³xai²nān¹jah¹la² ne³ka³ta²sxā³ wxā³ta¹hxai²nxā³ti³ai¹ti²tu³wa². Yuh³xai³nān¹-jah¹lo²nu¹tai²na² ne³ka³ta²sxā³ wxā³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ā³ta³lo³hē¹jah¹la² oh³xai³nān¹jah¹la² wxā³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 47 A²wi¹lhi¹nān¹jah¹lo²nu¹tai²na²su² A³tāu²ah³lo²nu¹tai²na²su² kīh³nū³khai³xa² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² we¹ta¹hxai²-ti³ai¹ti²tu³wa². Ā³ta³lo³hē¹jah¹la² oh³xa² wxā³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 48 Te²yā¹nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ kīh³nū³xa² sa²we¹jah¹-lu¹lja¹nxe³ hī³nx2na³la². Yxān¹ta¹ oh³xai²nān¹tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² oh³xa² wxā³jah¹lu¹lja¹nxe³ hī³nx2na³la². 49 Jā¹nxe³jut³su² hī¹nai²na² yuh³xai²nān¹jah¹lu¹-jā¹txe²su² ki³ta³la². Yxān¹ta¹ kxa³nāu³a¹ oh³xai²nān¹jah¹la² yā¹txe²su² ki³tu¹wa².

50 Txa²wā³tā³nāu³xai³. Nxe³jau³xa² i³ya¹ū¹nx2ti³jau³xa²lai¹wa². A²nū²khai³-xa² txa²wā¹sū³ni² su² txa²wā¹txi³ha²ya²su² txa²wā¹nū²su² ha²kxai³ nxe² hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² yxau³ju³khai³xa² ā³wih¹ki³sxa³lho³la². Nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹te²a² sa²kxai³lu² khon³hxan³ju³ta² yū³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ oh³nān¹te²lo³nxa³lho³la².

51 Ain³kxi²khai¹nxe³sah¹lx³hē¹la². Wān³txa² hā³jau³xa²tā² i³ya¹ū¹nx2ta¹tu¹wa². Txa²wā¹nū³ka³txi³ki³na¹xai²ha² a²wā³kxi³kxai³ ya³lu²ki³ju³ta³nū³a² yū³hē³lha²kxai³ a²wā³kxi³kxai³ ya³lu²ki³ju³ta³nū³la³ yū³ki³sxa³ha²kxai³ nxe³ki³tu¹wa². Nxe³yān¹ta¹ txa²wā¹nū²nāu³ai²na² yxo²ha³kxa¹ ā³lxa³ton³ki³tu¹wa². Ā³lxa³ti³hi¹te³tu¹wa², Txa²-wā¹sū³na² hxi²ka²sa³. 52 Wa³su¹txi³ ye³ka³te²ki³kxa² yā¹nxe³sxā³ ā³lxa³ton³ki³tu¹wa². Trū³be²ta²ka³txa² wāi²la² hū³ka³txa² ne³ki³san¹ka³txa² wxa²no²la³ kxain¹tāu³-a¹ ā³lxa³ton³ki³tu¹wa². Nxe³tāu³a² ya³lun¹ti³tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹hain¹tu¹wa². Ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹tai¹nha²kxai³ kho³-nhxan³ju³ta³la³ yū³nxa³lho³la². Nxe³sxā³ yxo²ha³kxa¹ ā³lxa²ton³ya³hē³lain¹tu¹wa². 53 Jā¹nxe³ha²kxai³ khon³hxan³te²ki³nāu³xa² yxau³xi²ki³tāu³a² ya³lu²ki³ju³ta³nū³a² yū³nē³na³la². Yxān¹ta¹ hā²wxān³txa³ khon³hxan³ki³nē³lxa³ju³ta² ā³lxa³ton³ki³-tu¹wa². Nxe³kxai²hā²tu³ ya³lu²ki³ju³ta³nū³la³ yū³nē³lxa³lho³la². 54 Jā¹nxe³sxā³ txa²wā¹nū²ki³nāu³lkhai³xa²na² khon³hxan³te²ki³nāu³xai²na² ā³nā³lxi³to³tu¹wa².

Txa²wā¹nū²kī³nāu¹khai³xai²na² khon³hxan³te²sxa³kī³nāu¹xai²na² wen¹kī³tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²kī³nāu¹khai³xai²na² ya³lu²te²kī³nāu¹xa² ā³nā³lxi³to³tu¹wa². A²nū²kī³nāu¹khai³xai²na² ya³lu²nxa³te²kī³nāu¹xa² wen¹kī³tu¹wa². Nxe³hi¹na¹ Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² e³lxah²lxi³tu¹wa². Nxe³jau³xai²na²sa¹:

—~Ya³lu²kī³ju³ta² hxan³sxā³ ne³kī³son³na³li¹. Ko³nxe³kī³ju³ta² ā³wa²-sut1sxā³ yxau³kī³tā³li¹.

Sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe³ta¹hxai²hē¹la². 55 Nxe³nē³lha²kxai³ ya³-lu²ti³hit1sa²jah¹lāi³. Īh¹nū¹la³tā³ kwā³non³nha¹ju³ta³la³ sīn¹te²la¹xā³? Īh¹nū¹la³tā³ khāuh³lxa³ti³sa²nhīn¹tāu³la³sīn¹te²la¹xā³?

56 Ko³nxe³ti³ kāt³kī³ju³tan¹te²kxa²ya³lhu² ya³lu²ju³ta³nū³a² yū³nē³na²-hē³la². Nxe³nē³ju³tan¹te²kxa²ya³lhu² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²nē³na²hē³la². Nxe³nē³kxan²ti³ ya³lu²kī³ju³tai³kai³ ne³kī³-son³na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ i³yī¹li²nē³ju³tai³kai³ ne³kī³son³na³la². 57 Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³i³hxi²ka¹tū¹nhē³ju³tan¹te²kxa²ya³lhu² ā³wa²sut1sxā³ yxau³kī³tā³la². Nxe³-ju³tai²li² Txa²wā¹sū³na² sa²nē¹kxi²kī³tā³la².

58 Jā¹nxe³jut3su² txa²wā³tā³syah³lxi¹nha²kxai³ ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Ka³-ten³su² i³sa²yxau³xi¹st¹nhē³ju³ta³nu³a² ya²la³tū³ yū³nē³lha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²wān³txa² yxo²i²jah³lxi³hē¹la². Wxi²kan¹nūn³jah³lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na²i³ye³kxi¹nx2ti³ju³ta² so¹lxi³ya³lo³txi²sxa³ o²la³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Yxah³lxin¹-kxai²nān²tū³ wi¹lo²la³kxah¹lxin¹kxai²nān²tū³ kxā³nāu³a¹ wi¹lo²la³kxah¹lxin¹kxa² yo³ha² ū³yhoh³xi¹nx2ti³tu¹wa². Ju¹tai²li² ā²la² ī²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².

Txa²wā¹yen³kxa² wā²nhū¹nyhu¹kī³jau³su²

16 1Ju¹ta³la³ nxe³ha²kxai³ yxo²i²tū³ka³txai²na² Ju³te²a²ko³xa² yxau³te²nū³-ka³txa²sa²kxai³lu² yen³kxa² so¹kxi²txā³nxa² wā²nhū¹ain¹yah³lxin¹ju³ta² i³ya¹lū¹nx2ta¹tu¹wa². Yxo²i²tū³ka³txi³nāu³xa² Ka³la²si²a² ko³xan¹te²nāu³xa² yxo²-ha³kxa¹ i³ya¹lū¹hai¹nhxai²na¹kxai³, jā¹nxe³nx2ta¹tu¹wa². 2To³mīn²ko³ nxe³hīn¹ta² yxo²ha³kxa¹ ā³nūn¹yah³lxin¹tau³a¹ yen³kxa² so¹kxi²txā³nxa² wā²nhū¹yah³-lxin¹ta³nxā³nxū³a² wxa²hau³kot3sxā³ ū³wha¹jah¹lxi³hē¹la². Ta³nxā¹nxai²li² yū³yah³lxin¹kxa² a²wā³kxi³kxai³ ū³wha¹i² a²wā³kxi³kxai³ sa²so² nxe³jah³lxi³hē¹la². Yxah³lxin¹kxai²nān²tū³ ye³jen¹na² wxā³na¹tāu³a¹ ta³nxā¹nxai²li² ū³wha¹ta³lun²-yah³lxi³hī³nxā¹lxa². 3Na¹kxai²nān²tū³ hā²wxā³txa³ wxā³na¹ka³tū³ ta³nxā¹nxai²li² i³sa²si¹hā¹ū¹ha¹tu¹wa². Ha³tēh³nxā³nxā² i³ya¹lū³jau³xa² ū³wha²li¹lā¹ka³tū³ wxa²nū³ka³txi³ i³nxā² i²li³te²a² i²sxa³ i³sa²so¹ah³lxin¹jah¹lā² hxi²ka² i³sa²si¹-hā³ū¹ha¹tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ Je³ru³sa³lē²thī³na² yxo²i²sxa³ yxau³te²kī³nāu¹xa² ai³yah³lxin¹ka³tū³ ū³hū¹ain¹yah³lxin¹tu¹wa². 4Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tū³ hxi²ka¹-na¹kxai²nān²tū³ ai³nū³na¹tu¹wa². Nxe³na¹kxai²nān²tū³ ā³si³te³kxi²sain¹tu¹wa².

Pau²lah³la²: “Nxe³na¹tū¹xā¹.” Jau³su²

5Nxa²ha¹te¹ wxā³sxā³ ū³nx2ta¹tu¹wa². Ma³se³to²na²ko³xa² ai³lha²thet3sān²-sxā³ hā²wxā³txa³ wxā³na¹tu¹wa². 6Nxa¹kxai²nān²tū³ jū¹nxā² kan²txi³

yxau³ya³nx2ta¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². Kwē³kon³tāu³a¹ yxau³ya³nx2ta¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². Nxal¹kxai²nān²tu³ a³nxai³na¹ju³ta²nū³a² hxi²kan¹txi³ a³non²-ta³kxi²sah¹lxi³hi³nxa¹lxa². 7Kwa²a³ni²a³wa³to¹ta²lxa¹ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa². Txa²wā¹sū³nai²li² ten³kxai²nān²tu³ kan¹txi³ yxau³ya¹nx2ta¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².

8Ti¹ai²li² E²fe³so³thī³na² āh¹yxau³na¹tu¹wa². Pēn³ta³kos²ta² ti³wa³-ka²ti¹a¹ āh¹yxau³na¹tu¹wa². 9Nxe³sxā³ txa²wa³ka³la² kāi²non³na³la². Txa²wān³txa² wi¹lain³kxi²sain¹te²a² yū³khai¹nx2na³la². Yxān¹ta¹ ten³sai¹-nxa³te²a² kāin²yū³nūn³na³la².

10Nxa²ha¹te¹ Ti³mo²jah³la² ne³ka³ta² wxā³kxai²nān²tu³ wi¹lhlt1sxā³ yxau³ya³nx3ti³ju³ta³nū³a² hau³ko³jah¹lxi³hē¹la². Nxe³sxā³ jah¹lai²na² sa²kxai³lu² txai²yā¹nxē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wa³ka³li³yu³ta² o²la³kxi²nūn³-na³la². 11Ko³te³si¹hain¹yah³lxan³jau³su² i²txai¹yah³lxi³hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ wa³li²ju³ta³nū³a² hau³kot³sxā³ a³non²ta³kxi¹txai¹yah³lxi³hē¹la², wi¹lhin¹-sxā³ wxā³si¹yhah³lxin¹jau³sa². Nxe³ha²kxai³ jah¹lai²li² a²lon³ti³tāu³xa² tē³lxi²sxā³ i³xain¹ju³ta² kāin² wahx3nxai¹na¹wa².

12Nxa²ha¹te¹ A³po²lah³la²sa¹. Jah¹lai²na² a²lon³ti³tāu³xa² a³si³tē³lxi³sxā³ wxā³si²-nx2ti³si¹hai¹na¹jau³su² e³kxain¹to³ha¹hē³la². Nxe³ta¹ ha³lo²a²li² wai³nxa³ha²kxai³ hāi¹sxā³ yxau³nha²wa². Yan¹nāu³a¹ hxi²kan¹kxai²nān²tu³ wxā³si²nxa²lxi³tu¹wa².

Pau²lah³lai²na² a²wān³txa² a²ne³ki³sot3jau³su²

13Nxa²ha¹te¹ a³la³kxi²sxā³ i²yxau³jah¹lxi³hē¹la². Nxū²kwai³lxū¹txi³ yxo²-i²sxā³ yxau³jah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ya³lo³txi¹jah³lxi³hē¹la². Sa²yxo²ā³yah³lxi³txa³hē¹la². 14A³lxi²waun¹nyhu¹sxā³ kāi³jah³lxi³hē¹la².

15-16 Es³te²fa³na²sah³la² a²yu³ta² whāi²na¹ i²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹la² a²wi¹lhi¹na² Kre²si²a²ko³xa² yxau³xai³lain¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³hī¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² yxo²i²te²a² yū³nxa³hī¹nai³tā² jah¹lai²na² a²yu³tai²li² yxo²i² a³si³wxe³ain¹na²hē³la². Nxe³hī¹nān¹te²tu³ Txa²wā¹sū³-na² a²wa³ka³li³yu³ta² so¹lx¹3 o²la³kxai¹nhxai²na²hē³la². Nxe³jah¹lai²na² i³tih³nxe³nx2ti³jau³xai²na² sa²yxo²wet1sxā³ yxau³jah¹lxi³hē¹la². A²nū²a² a³non²ta³kxi²waun¹nyhu¹ki³ju³ta² yā¹nxe³jah³lxi³hē¹la².

17Es³te²fa³na²sah³la² Fo³tu³na²to²jah¹la² A³ka³l²ko²jah¹la² nxe³sxā³ wxā³-ya³sai¹nha²kxai³ wi¹lxo³kxi²sai¹nhē¹la². Kāin² a³non²ta³kxi²sain¹na²hē³la². Ul²yxau³yah³lxi¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ a³hxi²nūn¹sah²lxa³nha²kxai³ a³non²ta³-kxi²sain¹na²hē³la². 18Kāin² a³nxū²kwai³lxū¹sain¹na²hē³la². Nxe³nx2tāin¹kxai³ jāx1sain¹na²hē³la². Nxe³tū³ka³txa² yā¹tū³ka³txa² sa²nēn¹lx¹ki³ju³ta² wain³na³la².

19Nxa²ha¹te¹ A³si³a³ko³an¹tū³ka³txa² yxo²i²te²ki³nāu³xa² sa²kxai³lu² wi¹yxau³si¹nx2tāin¹jau³su² i³sa²si¹hā³ūh¹nx2tāin¹na³la². A³kwi²lah³-la² Pri³si²la³ka³lx² yxo²i²tū³ka³txa² a²lsx¹hai²na² a³nū¹nain¹tū³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹lx¹3 i²si¹nx3tāin¹jau³su² i³sa²si¹hā³-ūh¹nx2tāin¹na³la². 20Txa²wā³tā³nāu³xai²li²ti¹na² yxau³te²a² a²yxo²ha³kxa¹ te²yā¹nxe³jau³xa² i³sa²si¹hā³nx2tāin¹nūn³na³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²yah³lx¹1nha²kxai³ i³yxo²sai¹la³kxi²nha¹ju³ah³lxi³hē¹la².

²¹ Jā¹nxe³na¹jau³su² txa²hxi²ka² ū³wha²li¹lye¹nx2ta¹wa². Txai²li² Pau²-lah³lo²su² nxa¹wa².

²² Wxa²nū³ka³txi³ ī³nxa² ī²li³te²a² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² a³lxi²-nxa³kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³ ī³yī¹li²ū¹jah¹lai²la¹wa². Txa²wā¹hxi²kan¹ta²Si³yxau³jah¹lai²na² a³ka³nxi²sxā³ wa³li²ju³ta³nū³a² yau³son³na³la².

²³ Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ kāin²thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³si¹jau³nū³su² ten³sa³nha²wa².

²⁴ Jā¹nxa¹jut3su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²sa³wi³ha³lxi³su² ki³sa²kxai³ a³-lxi¹nx2ta¹wa². Jā¹nxa¹jau³su² txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ta³lu²na¹wa².